N° 49

[illegible] 18 2p

200
254-44

200
254-44.

12004

413-ԱՀ
1821
203
Ա-Ե
35-75

ԲԺՇԿԱՐԱՆ

ՀՈԳԵՒՈՐ

ԲԱԺԱՆԵԱԼ ՅԵՐԿՈՒՍ ՄԱՍՈՒՆՆ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Յորում պարունակի Յարդարակ ապաշխարութեան սրբոյն Եփրեմի խորին տարւոյ՝ Ի պէտս հոգեւորականաց ցեղոց

ՀԱՅՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Ս. ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ
7/XI 1922
ՄՈՍԿՎԱ, Խաչատուրյան
Ս. ԱՌԱՔԵԼԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
1004
T 9135

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՐԲՈՅ
ՆԵՐՍԷՍԻ ՍՐԲԱԶՆԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱՊԵՏԻ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐԳՈՒԹԵԱՆ ՍՐԲՈՅ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՏԵԱՌՆ,
ԿԻՐԱԿՈՍԻ ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՊՈՍԻ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐԳՈՒԹԵԱՆ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍԻ ՏԵԱՌՆ
ՄԱՏԹԷՈՍԻ ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՊՈՍԻ

ՏՊԵԱԼ ՅՕՐԹԱԳԻՒՂ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՊՕՂՈՍԻ ԱՐԱՊԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ

1847

Հ. Ա. Առաքելեան
Հոգեւոր Ա. Արաքելյան

241

*Ապաշխարեցէ՛ք, զի մերձեալ է արքայութիւն երկնից։ ‖ Մատթէոս, Գ, 2։

*Այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէ՛ք, ամենեքին նոյնպէս կորնչիցիք։ ‖ Ղուկաս, ԺԳ, 3։

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Որովհետև հոգի առաւել է քան զմարմին, զի իմացական մտօք և աղօտ կամօք և անմահութեամբ է պերճացեալ. ապա յաւէտ պէտս ունիմք զգուշանալ հոգւոյ մերոյ և խնամ տանիլ նմա։

Զի թէ մարմնական ախտք՝ պատճառեն զցաւ և զչարչարանս, և 'ի վերոյ բերեն զմահ ժամանակաւոր. ապա և հոգևոր հիւանդութիւնք՝ յառաջ ածեն զխայթս և զտանջանս խղճի մտաց, և ապա զմահն յաւիտենական։

Ուստի 'ի դարման և 'ի առաջնութիւն հոգեպէս հիւանդացելոյ մատուցաւ բժշկարանս հոգևոր, բաժանեալ յերկուս մասունս։ Յառաջնութիւն է Յորդորակ ապաշխարութեան առ 'ի սրբոյն Եփրեմէ ասացեալ՝ պարզ և հեշտ իմաց ամի. որ և է յուսադրութիւն մեղաւորաց դիմել 'ի զեղջ և 'ի խոստովանութիւն, և գտանել անձանց զփրկութիւն։

Յերկրորդութիւն են եօթնեկի թուով սաղմոսք և աղօթք ըստ եօթնեակ աւուրց շաբաթուն, կարճառօտ բանիւ՝ առ 'ի չձանձրանալ ումեք. որք և սրտառուչ խնդրուածք են առ ա՛ծ՝ 'ի բժշկութիւն ամենայն հոգեկան հիւանդութեանց։

Ապա ա՛մ որ սրտի մտօք ընթեռնու զՅորդորակս, և ջերմեռանդն սիրով կարդայ զկարգեալ աղօթսն որ 'ի սմա, արժանաւորի ընդունիլ 'ի տեառնէ ըզ շնորհս թողութեան մեղաց, և պարգևս ողորմութեան 'ի ժառանգութի կենացն անվախճանից։ Որում արժանաւորս արասցէ զամենին զմեզ երկնաւորն հայր՝ արդեամբք չարչարանաց յի՛ քի՛ տեառն մերոյ, ընդ որում հօր և հոգւոյն սրբոյ վայելէ փառք և իշխանութի՛ յաւիտեանս, ամէն։

Դու ախտացեալդ բաղմա մեղ,
Խնդրեա՛ հոգւոյդ փրկութեա՛ դեղ.
Թէ ասա լացցես արտասուա հեղ,
անդ ցնծասցես փառաւք շքեղ.

ՅՈՐՊՈՐԱԿ

ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՍՐԲՈՅՆ ԵՓՐԵՄԻ ԽՈՐԻՆ ԱՍՈՐԻՈՅ

1 Ասէ Երանելի մարգարէն Եզեկիէլ. * Ընդ-
ունէն եթէ դարձցի յանօրէնութենէ իւրոց
զոր արար, և արասցէ արդարութիւն և ողորմու-
թիւն, կեալով կեցցէ՝ և ոչ՝ մեռցի։ Ամենայն
յանցանք իւր զոր յանցեալ ի՝ցէ, և անօրէ-
նութիւնք իւր զոր անօրինեալ ի՝ցէ, ոչ՝ յիշեսցին. այլ ողորմութիւն իւրով զոր արար՝ կեցցէ։

Զ՝ սան որոյ զբազմութիւն զանց արարեալ՝ փութացուք հասանել յընչաւէտ հօր առատ
որդին. որոյ անուանն կեանք է և լոյս և փրկիչ.
յոր հաւատացեալք՝ յոր մկրտեցեալք և լուսաւո-
րեցեալք։ Որ 'ի հօրէ առնու, և զիւրան զգե-

ցուցանէ. Զփառան զոր ետուր ինձ, ետուս նոցա։ Որ զձեռանէ կալեալ զիւրոցն, առ հայր մուծանէ. Կամիմ զի ուր ես իցեմ, և սոքա ընդիս իցեն։ Որ լանջակից և գրկախառն հօր կացուցանէ. Զի ոչ դու հայր 'ի յիս՝ և ես 'ի քեզ. և սոքա ընդիս և ընդ քեզ 'ի մէջ իցեն։ Ո՛վ սքանչելեացն. ո՛վ երջանիկ աւետեացն. ո՛վ անչափ մարդասիրութեանն։

Ս՝ատթէոս՝ երեկ մաքսաւոր կողոպտիչ անողորմ, այսօր ելեալ յերկինս բազմի։ Պետրոս՝ ուրացօղ քի, այսօր գահ 'ի վեր անցեալ՝ փառօք փառաւորի։ Պօղոս՝ հայհոյիչ և հալածիչ եկեղեցւոյ, այսօր յանձառելիսն մտեալ՝ առ ոտ հանգչի։ Ի՞նդէր անագանիմք, արիք փութացուք առ այնպիսի ողորմած տէրն. մի՛ յապաղեսցուք, մի՛ հեղգասցուք։ Զի թէ զբաղում աշխարհօք և զգաւառօք պիտոյ էր անցանել, առաւէ՛լ փութալի էր երագեալ անկանել առաջի նորա գթութեանն՝ և անչափ մարդասիրութեանն։

2 Ա՛յլ նոր ծանուցեալ զհեղգութիս մեր՝ և զանփութալի ծուլութիւնս, առ դուրն եկեալ՝ առ սեամն մատուցեալ, ձայնէ՛ առ մեզ՝ և կոչէ ուժգին. Եկա՛յք առիս ամ վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ. վարանեալքդ և ձանձրացեալքդ գալի՛ք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քա՛ղցր է, և բեռն իմ փոքրոգի։ Ա՛չ եմ պահանջող, ո՛չ կշտամբիչ, ո՛չ յանդիմանիչ. միայն զլե-

զուդ շարժեա՛ և խոստովանեա՛ զոր գործեցեր. բեռն իմ փոքրոգի է թեթև, ասաշնատ. զոր եթէ կամիցիս՝ դիւրաւ տանիցիս։ Իսկ դու ընդէ՞ր տարակուսիս և դանդաղիս և վախ վախեաս, որպ թէ՝ 'ի մեծամեծ տանջանս ես մտանել, և կամ 'ի նեղութիս և 'ի վտանգս, և ո՛չ գաս յուղղութիւն։

Դարձեալ՝ նայեցեալ 'ի տկարութիւնս մեր՝ զամենապետուին իւր ցուցանէ՝ և հարցանէ. զինչ կամիս, ո՞ւմ բաղձաս. հիւանդ ես, ձարտար բժիշկ եմ ես. ո՛չ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց. ձրի բժշկեմ, չպահանջեմ ինչ 'ի քէն՝ բայց միայն զդէղն։ Ո՛չ առ վաճառականս առաքեմ, ո՛չ ինչս ծախել, ո՛չ յայլմէ աղերսել. մո՛ւտ 'ի սենեակ սրտի քոյ, բե՛ր ինձ արտասուս որչափ և ձեռնհաս իցես. եթէ մի կաթ իցէ՝ բաւական է մկրտել զքեզ երկրորդ անգամ, և յառաջին փառան հասուցանել։ Եթէ մեղաւոր ես, ողորմա՛ծ եմ ես. ո՛չ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս յապաշխարութի։ Ոչք առիս դարձան՝ ո՛չ ամաչեցին. և ո՛չ ոք 'ի նոցանէ կորեաւ՝ բայց միայն թիւրեալքն 'ի ճշմարտութէն։

Զմաքսաւորն միով բանիւ արդարացուցի. զպոռնիկն իւրով արտասուօքն սրբեցի. զբժշկութին և զողորմութին պարգևեցի ամենեցուն։ Զեռրոսի՝ ուրացողին զիս երիցս անգամ՝ դառնապէս արտասուացն ողորմեցայ. առ իս կոչեցի՝ և 'ի կարգի առաքելութե

պահեցի։ Զիս ձաղանօք 'ի խաչին դատապարտեցին. արարածք ողբային և սարսէին. ես վասն խաչահանողացն աղօթս առնէի։ Ոգքա բարկութիւնք և սրտմտութիւնք զգլուխս իւրեանց շարժէին. ես քաղցրութիւնք և ողորմութիւնք թողութիւն խոստանայի։ Եւ ապա զինչ կատարուին. զի՞ մեր հեթանոսս ողորմութիւնք կոչեցի յոր դէգլուխ. ածի զօտարոտի ոչխարսն 'ի գաւիթ սրբութեան իմոյ. և եղև մի հօտ և մի հովիւ. ես նոյն եմ և ոչ փոփոխիմ, երեկ և այսօր, նոյն և յաւիտեան։

3 Զարաւի ես՝ մի դանդաղիր, ես եմ աղբիւրն կենաց քաղցրաբուղխ և անուշաձաշակ. եթէ ոք ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ՛ առնիս և արբցէ. և որք արբցեն՝ մի՛ ծարաւեսցին յաւիտեան. այլև գետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոց կենդանութեան։ Դաղցեալ ես՝ մի՛ լքանիր, ես եմ հացն կենաց 'ի յերկնից իջեալ. եթէ ոք ուտիցէ 'ի հացէս յայսմանէ՝ կեցցէ յաւիտեան։

Ա՝երկացար՝ ո՛վ մեղաւոր, ես եմ պատմուճան քեզ և վերարկու. մերայն 'ի չարեացդ հեռացիր, և ես ագուցից քեզ զառաջին հան դերձն. զի որք 'ի քո՞ մկրտեցարուք՝ զքո՞ զգեց եալ էք։ Եթէ կարօտացար կօշկաց, ես զգեցուցից քեզ կօշիկս լաւագոյնս, որով կոխեսցես զօձս և զկարիճս՝ և զամ զօրութիւն թշնամւոյն։ Եթէ ծառայ գտար մեղացն, ես ազատեմ զքեզ. զի՞ամ որ մեղս գործէ՝ ծառայ է

մեղացն. իսկ եթէ որդին ՝ այ աղատեսցէ ըզ-
ձեզ, ճշմարիտ ազատք լինիցիք։

Ա Ի՛վ մեղաւոր՝ խորշին յիմ յահեղ և՝ի հրա-
տեսիլ զօրութենէս. մի՛ երկնչիր, չեմ
օտար. ազգական եմ քո, որդի եմ դաւթի,
թոռն եմ աբրահամու. խօսակից և մարմնակից
եմ քեզ։ Եւ ապա զինչ կամիցիս՝ ՝ի պատրաս-
տի կամ՝ ասա՛ ինձ. զոր ինչ բարի կամիցիս
վա՛ղ քո, դու ա՛զդ արա, և ես կատարեմ անյա-
պաղ. քանզի ո՛չ եկի պաշտօն առնուլ՝ այլ
պաշտել, և տալ զանձն իմ փրկանս փոխա-
նակ բազմաց։

Զինչ կամիս զի արարից քեզ՝ ասա՛ ինձ.
ո՛չ հրաժարեմ, զի սովոր եմ առնել։ Եթէ
զմանչին զիս ՝ի մահ՝ զոտն լուացի և ո՛չ տաղտ
կացայ. ապա ո՞րչափ առաւել զքոյդ ևս զիմոյ
խոստովանողիդ զգլուխս և զոտսդ լուացից ա-
ռանց դանդաղանաց. ո՛չ յայլ ինչ իրաց մտքրեմ,
այլ ՝ի մեղաց սրբեմ՝ և վերստին մտքրեմ։
Դու շնթ մի յարտասուաց հե՛ղ ՝ի կոնքս, և ես
քան զՀոսանան յորդանանու յորդագոյն հե-
ղուսմ ՝ի քեզ զշնորհս, և քան զառաջին մկըր-
տութին պայծառագոյն լուսաւորեցից։

Ա՛վ մեղաւոր՝ յաճախ մեղար, զաղբա-
ցաքը, երկեաքը ՝ի քննողէս. մի՛ կապեր զխոստո-
վանութիդ, և ես արձակեմ զիմ բարերարու-
թիս. որպէս պետրոսին սահմանեցի զչափն,
դարձեալ քեզ սահմանեմ։ Կամին որ հաշտիմ
ընդ քեզ. դու մեկնեաց ՝ի քո չար սովորու-

թենէդ, և ես մեկնիմ յիմ սրտմտութենէս։

Դու հարց վասն մեղաց քոց զԵօթն անդամ թողութիւնն, և ես պատասխանեցից քեզ զԵօթանասնեկին Եօթն՝ զոր քեզ շնորհեմ թողութիւն. զի զոր ինչ ելանէ ընդ շրթունս իմ՝ զայն ոչ ստեցից. քննեա զչափդ, իմացիր ըզ թիւդ և զհամարդ, և մի՛ տրանջեր զտանուտեառնէս։ Կամին զի թողից զպարտս քո, չեմ ժլատ՝ առատ եմ, ընչաւէտ հօր՝ մեծատուն որդի. չտոկոսեմ զպարտապանդ, չպահանջեմ զպարտսն, չարկանեմ խեղդ. դու միայն յանձին կալ՝ և խոստովանեա զոր գործեցեր, և ես չորեքհարիւր և իննսուն քանքար թողում քեզ. և ուրախ արձակեցից զքեզ։

5 Ա՛վ մեղաւոր՝ ընդէ՞ր փախչիս յինէն, վա՜յ զի բազումս մեղար. է՛կ առիս որդեակ իմ ողորմելի՝ զի ոչ բարկանամ և ոչ մեղադրեմ. վա՜յ զի իմ ես արարած, իմ ես պատկեր, իմ նմանութի, անարատ ձեռաց իմոց ստեղծուած, և նորին աղագաւ խնայեմ՝ և ոչ եղծանեմ զպատկերդ, ոչ խանգարեմ զստեղծուածդ, ոչ ապականեմ զնմանութիդ. վասն զի ողորմածեմ և գթած, երկայնամիտ և բազումողորմ։ Ա՛չ դժուարին ինչ խնդրեմ 'ի քէն, և դու զի՞ տարակուսիս. միայն դարձ առիս, և ես դարձայց առ քեզ. միայն յապաշխարութիւն փութա. միայն խոստովանեաց զմեղսդ. միայն մեղայ ասա անկանելով առաջի իմ, և ես փառօք պատուեցից զքեզ։

Գ.ըդ՝ է՛կ առիս , և մի՛ ամաչէր · քանզի չյայտնեմ զմեզդ · չանդոնեմ զգործողդ · չյանդիմանեմ զմեզաւորդ · չբերեմ յերես ըզխայտառակութիւդ · չյիշեմ զբազմութի՛ չարեացդ · չմեզադրեմ հիւքացելումդ · այլ ողորմիմ յանցաւորիդ · այլ գթամ՝ի կողոպտեալդ · այլ կենդանացուցանեմ զմեռեալդ ։

Ա՛ի տրտմեցուցաներ զարարիչս քո անդարձութիւնդ · մի՛ պատճառեր զպատճառս մեզաց · մի՛ ապաշնորհ առներ զիմ մարդասիրութիս · մի՛ խանգարեր զիմ արարչութի · մի՛ արտաքս պահեր զիս յիմ տաճարէդ · մի՛ զրկեր զիս յիմ բնակութէդ · մի՛ կողոպտեր յիմ ստացուածոյդ · մի՛ թափուր թողուր զիս յիմ գանձէդ · որ ո՛չ եթէ այլ իրօք ստացայ զքեզ , այլ զարիւնս իմ եառ դին , և այնու ստացայ զքեզ ։ Ա՛ւ եթէ հայիս ինձ՝ որ սուգ ունիմ՝ի վրայ կորստեան քո , զղջանաս՝ի չարեաց քոց · ես այնպէս ծարաւի եմ քո փրկութէդ , որպէս եղջերու՝ի յաղբերս ջուրց ։

6 Ա՛վ մեղաւոր՝ շնորհեա՛ ինձ զոր ինչ խընդրեմն՝ի քէն ։ Տո՛ւր ինձ զոր կամիմն՝ զապաշխարութի ։ Տո՛ւր ինձ զոր սիրեմն՝ զըղջումն ։ Տո՛ւր ինձ զոր ցանկամն՝ զկաթ մի արտասուաց ։ Տո՛ւր ինձ զոր փափաքիմն՝ զհառաչ մի՝ի խորոց սրտէ ։ Տո՛ւր ինձ զոր բերկրիմն՝ զախրութիւն կերպարանացդ ։ Տո՛ւր ինձ զոր խրախանամն՝ զհամբարձումն ձեռացդ և ըզտատանմունք մատանցդ ։ Տո՛ւր ինձ զոր ցնծա

մին՝ զբանիւ խոստովանիլն։ և ես սերովբէից
և քերովբէից հաւասար բարձրացուցից զքեզ։

Իսկ արդ ասա՛ ինձ։ զինչ վնաս արարի
քեզ՝ որ այսքան 'ի սուգ և 'ի լաց պահես զա-
րարիչս քո՝ չարեացդ անդարձութիւն։ վա՜յ այն՝
զի յոչ գոյէ 'ի գոյ ածի։ զի յանկենդանեաց
զքեզ որոշեցի։ զի յանասնոց բաժանեցի։ զի
մարդ արարչագործեցի։ զի յիմ նմանութիւս
ստեղծի։ զի ձեռօքս յօրինեցի։ զի պատկե-
րակից ինձ անուանեցի։ զի բանականութիւն
պատուեցի։ զի իմաստութիւն զարդարեցի։ զի
բազմազան հանճարով փարթամացուցի։ զի
ազգի ազգի արհեստիւք ճոխացուցի։ զի իշխա
նութիւն մեծացուցի։ զի 'ի վա՜յ ամի կացուցի։
Զի զերկինքն լուսաւորօքն, և զօդդ թըռչ-
նովք, զծով լողակօք, և զերկիր ամ կենդան-
եօք տնկովք և բուսովք 'ի վայելչութիւն և 'ի
հնազանդութիւն քեզ եղու։ և այժմ 'ի վերայ
այսր խոստանամ կեանս յաւիտենական, և
արքայութիւն երկնից։

7 Արդ՝ հարցանեմ զքեզ քաղցրութիւն ո՞վ
մեղաւոր՝ և ո՞չ խստութիւն։ ա՛ղէ ասա՛ ինձ
այժմ, վնասապարտ եմ քո՝ եթէ երախտաւոր։
Եթէ արդարութիւն խօսիս, ո՞չ եմ վնասապարտ
քեզ՝ այլ երախտաւոր։ իսկ եթէ երախտաւոր՝
ապա ընդէ՞ր վիրաւանեալ ես ընդ թշնամւոյն
իմոյ սատանայի։ և խոցես զիս 'ի լեարդս իմ
յա՜մ աւուր քառասայրի սրով։

Ամացի՛ր և գիտեա՛՝ զի սուր մեղաց մեղա

ւորին առաւել խոցէ զիս և վիրաւորէ՝ քան զբացումն կողից իմոց՝ յոր խոցեցայ գեղարդեամբն 'ի վր խաչին։ Սատակագին կսկծեցուցանէ քան զհարուածն բևեռացն 'ի խաչհանողացն՝ 'ի ձեռս և 'ի յոտս։ Ուժգին մորմոքեցուցանէ զիս սուր մեղաց մեղաւորին՝ քան զհարուածն փուշ պսակին 'ի գագաթն գլխոյս, որ կսկծեցոյց 'ի յոսկր և յուղեղ։ Դառաւելապէս դառնացուցանէ զձաչակելիս և զքիմն իմ դառնութիւն և գարշահոտութիւն մեղաց մեղաւորին, քան զլեղին և զքացախն զոր արբի 'ի վերայ խաչին։

Զ-խտեմ զի զաղդս խաչահանողաց իմոց յորժամ տեսանես՝ ատես զնոսա և անարգես, այլև կամիս մահու սպանանել, զի զաչերս քո 'ի խաչ հանին. և դու անմտութիւնդ յամ աւուր զգործս նոցա գործես՝ յիս չարաչար մեղանչելովդ։ Դրդ՝ դադարեա 'ի չարեացդ՝ և էկ 'ի զղջումն սիրելի որդեակ իմ. զի մի զբաժակ դառնութեանն զոր արբուցանելոց եմ նոցա՝ և քեզ ջամբիցեմ։

8 Վ դասք մեղաւորաց ասացէք ինձ. զի՞նչ չար արարի ես մարդոյ, որ այդքան երեսս էք շրջեալ 'ի քաղցրաբարոյ արարչէս ձերմէ՝ ոչ 'ի թշնամւոյ։ Հշ ապաքէն մարդն էր՝ որ կոխեաց զհրամանս արարչին՝ և ցանկացաւ ածանալոյ. և ես փոխանակ նր մարդ եղէ, և մարդն ածացուցի։ Հշ մարդն էր՝ որ մերձեցաւ 'ի ծառն. և ես 'ի փայտ խաչին զիս

բարձրացուցի։ Որ մարդն էր՝ որ ոտիւքն ընթացաւ. և ես զբևեռն յոտս ընկալայ։ Որ մարդն էր՝ որ ձգեաց զձեռն իւր 'ի ծառն. և ես 'ի խաչին տարածեցի։ Որ մարդն էր՝ որ քաղցրացաւ 'ի պտղոյն. և ես զքացախն և ըղլեղին արբի։ Որ մարդն էր՝ որ հաւանեցաւ կողածնին՝ և եկեր 'ի պտղոյն. և ես զկողս իմ վասն նր 'ի խաչին բացի։ Որ մարդն էր՝ որ զդործս անիծից գործեաց. և ես վասն նորա կոչեցայ անէծք։ Որ մարդն էր՝ որ ոչ ասաց մեղայ. և ես զՆչլի էլին 'ի խաչին առ հայր գոչեցի։ Որ մարդն էր՝ որ մահու դատապարտեցաւ. և ես 'ի խաչին զմահ յանձն առի։ Եւ դուք մե՛ղաւորք՝ 'ի յոյսքան բարերար արարչէս ձերմէ երեսս դարձուցանէք. որ քաղցրութիւն աղաչեմ զձեզ գալ 'ի զղջումն և յապաշխարութի՝ և առնուլ զթողութի։

9 Ա՛վ մեղաւոր՝ ասմ զդատաստան իմ 'ի ձեռըս քո, և դու արա ինձ իրաւունս. եթէ ես ոչ սիրեցի զքեզ՝ ապա և դու յիրաւի՛ առես զիս. և եթէ սիրեցի, դու ընդէ՞ր յինէն 'ի բաց փախչիս։

Իսկ եթէ ասիցես ընդ միտս, եթէ ոչ կատարեալ սիրեցեր զիս։ Զանիր զի ոչ է ճշմարիտ կարծիքդ. զի ես զաշխարհս բոլոր լրիւ իւրով վա՛ք քո ստեղծի. զդրախտն վասն քո յօրինեցի. զերկնից արքայութի՝ն վասն քո պատրաստեցի. զտեղի անկելոց հրեշտակացն քեզ թողի ժառանգել. միայն դու դարձիր 'ի մե-

զաց քոց , և ես քեզի զքեզ՝ զի տեսցես և վայելեսցես ընդ հրեշտակս իմ։

Ցե՛ս՝ զի վասն քո յերկնից 'ի յերկիր խոնարհեցայ , ՈՒԾս մարդ եղէ՝ և տէրս Ծառայ։ Ա՛յ քո յատենի կացի իբր զչարագործ . 'ի հրէից դատապարտեցայ . 'ի պիղատոսէ գանահարեցայ . 'ի հերովդէէ կատակեալ արհամարհեցայ։ Ա՛ստն քո 'ի զինուորացն ձաղեցայ . 'ի Ծառայից ապտակեցայ . 'ի քահանայից թուք յերեսս ընկալայ . 'ի ժողովրդենէն նախատեցայ։ Ա՛յ քո զխաչն իմ ուսովս բարձի՝ և հանի 'ի գողգոթա . վասն սիրոյ քոյ հայհոյեցայ , թշնամանեցայ , և խաչեցայ։ Ա՛յ քո բևեռաք պնդեցայ . տիգաւ խոցեցայ . պսակ 'ի փշոց ընկալայ . քացախ և լեղի արբի . քղամիդ նախատանաց զգեցայ . զՈՒԾային գլուխս խոնարհեցուցի , զհոգիս 'ի ձեռն հօր աւանդեցի։ Ա՛յ քո 'ի մարդկանէ պատեցայ . մարմնով 'ի գերեզման ինջի , հոգւով 'ի դժոխս գնացի՝ և զարգելեալ հոգիսն ազատեցի . 'ի յերրորդաւուր յարեայ՝ և զքեզ յարուցի 'ի մեռելոց թենէ մեղաց։

10 Ա՛վ մեղաւոր՝ տե՛ս թէ որչափ սիրով սիրեցի զքեզ . զի յորժամ վասն քո զմահն կրեցի յիս 'ի խաչին , հայր իմ ստրջանայր , և հոգին ՈՒԾ տրտմէր վ՚ստեղծանելոյ զմարդն։ Օ՛ինչ ասացից զդասուց հրեշտակաց , թէ որպիսի սուգ անհնարին եղև 'ի միջի նոցա . քանզի կիրէր 'ի կսկծոյն երկինքն երկնաւո-

բոքն, յորժամ տեսին զստեղծիչս իւրեանց 'ի խաչին մահացեալ։ Եւ թէ որպէս արարածք ամ սուգ առեալ ողբային անմխիթար, յորժամ տեսին զարարիչս իւրեանց մերկացեալ 'ի խաչին, և զմահ յանձն առեալ։ Զի արեգակն և լուսինն հանդերձ ամ աստեղօք մերկանային զլոյս իւրեանց, և զխաւար զգենուին։ և երկիրս 'ի հիմանց սասանէր և դողայր։ վէմք պատռէին։ և վարագոյր տաճարին 'ի յերկուս ծուէնս ցելոյր։ Եւ մեռեալքն մարմնով ոչ կարացին հանդուրժել, այլ 'ի գերեզմանացն յարուցեալ ողբային ըստ արարածոց՝ և վկայէին վասն յարութեան իմոյ։

11 Զ Սիտեն արդեօք, թէ 'ի գիշերին յորում ըմբռնեցայ, որքան սուգ և տրտմութիւն կայր 'ի մէջ սիրելեաց աշակերտաց իմոց։ և տես զսատակուն տրտմութեան սուրբ առաքելոցն։ Զի մինչդեռ ոչ էին կալեալ զենուորքն զվարդապետս իւրեանց՝ նոքա ոչ կարէին 'ի բաց ուռնել զաչս, այլ 'ի խստութեան տխրութեանցն անկանէին 'ի քուն ոգի զթմբեալս։ իսկ ես մեկնէի 'ի նոցանէ իբրև քարընկեց մի, և առ հայր աղօթէի։

Զպաքէն մարդ յորժամ մահու երկիւղ կրէ, քրտունքն ջուր է որ հոսի։ իսկ ես վասն սիրոյ քոյ այնքան թոյլ եառ երկիւղն 'ի յաճատացեալ մարմնոս իմ, որ քրտունքն իմ արիւնախառն կայլակնացեալ՝ և վասկ վասկ ինչանէին ընդ ճակատս իմ։ և մարմին իմ յահագին

երկիւղէն սասանէր և դողայր յոտից մինչև
ցգլուխս. և կայի անկեալ երես 'ի գետին՝ և
ուժգին գոչմամբ առ Հայր աղօթէի, եթէ
հնար է անցցէ բաժակս այս յինէն։

12 Ա'վ մեղաւոր՝ խնացիր թէ ո՞րչափ սիրեցի
զքեզ. զի յորժամ հրէայքն պաշարեցին
զիս սուսերօք և բրօք՝ ջահիւք և լապտերօք,
ո՞չ կարէին ճանաչել զիս։ Ա՛ սան զի այնքան
ծարաւիք էին արեան իմոյ, զի ոչք անծանօթ
էին զինէն՝ և ո՞չ էին տեսեալ զսքանչելիքն
իմ, զնոսա առաքեցին. զի մի՛ գուցէ ողորմեա-
ցին և փախուսցեն, և ո՞չ ըմբռնիցեն։

Իսկ ես հարցի քաղցր ձայնիւ՝ զո՞
խնդրէք. և նոքա ասեն՝ զյի՛ս. ասացի՝ ես եմ.
և նոքա յահէ իմմէ զգետնի հարան. և ես գը-
թացեալ յարուցի զնո՛ս. իսկ նոքա ո՞չ ողորմե-
ցան ինձ։ Հար պետրոս սրով, և 'ի բաց եհան
զունկն ծառայի քահանայապետին. իսկ ես
զսուրն պետրոսի տրգելեալ յերես դարձուցի.
և զհատեալ ունկն առեալ եդի 'ի տեղին, և
բժշկեցի. և ո՞չ այսու գթացան յիս։

13 Եւ զինչ ասացից զանողորմ բարուց նց.
զի թէ անդամալոյծն՝ որ անկեալ կայր
'ի սրահին բեդհեզդայ զերեսուն և ութ ամ.
որ այնքան տէր ո՞չ ունէր՝ զի երբ ջուրքն յու-
զէին, մուծանէին զնա յաւազանն զի բժշկ-
կեսցի. մինչ այլքն վաղվաղակի ընդ յուզեալ
ջրոյն ի՞ջանէին, և բժշկեալ գնային։ Իսկ տես
եալ իմ զտառապանս անդամալուծին՝ գթա-

1004/135
1821
Գրադարան Библиотека Մ. Մասունեանի անվ.

ցայ նմա և ողորմեցայ , և բժշկեալ ողջացու-
ցի . դարձեալ տեսի 'ի տաճարին՝ և պատուի-
րեցի ասելով , այլ մի՛ ևս մեղանչեր , զի մի՛ ևս
չար ինչ լինիցի քեզ ։

Իսկ 'ի գիշերին յայնմիկ մինչդեռ զին-
ուորքն կային 'ի բացեայ՝ և ոչ էին մերձեց-
եալ յիս , անդամալոյծն այն՝ վասն այն զի
ճանաչէր զիս յորմէհետէ բժշկեալ էի , իսկոյն
փութացեալ 'ի թռիչս՝ եհաս առաջի իմ . և
զառաջին ապտակն նա՛ եհար յերեսս իմ . և ես
ինչ ոչ արարի նմա , վա՜յ զի մարդասէ՛ր եմ . այլ
և 'ի զգջանալն նորա՝ արքայութեան իմոյ ար-
ժանացուցի զնա ։

Ա՛յրդ՝ եթէ դա՛ զայս գործեաց առ իս .
ապա անծանօթ հրէայքն և զինուորքն զի՞նչ
արարին ինձ 'ի գիշերին յայնմիկ . և վա՜յ սիրոյ
մեղաւորիդ համբերեցի այսքանեացս . և դու
յայսպիսի բարի արարչէս երես դարձուցա-
նես , և զիս 'ի սուգ դառնութե՜ պահես ։

14 Ա՛վ մեղաւոր՝ տե՛ս զսէր իմ 'ի վերայ քո .
զի յորժամ ըմբռնեցին զիս , թողին զիս միայն
աշակերտքն իմ՝ և ինքեանք փախեան . գառնս
մի էր՝ և գայլքն բազումք . ոչխարս մի էր՝ և գա
զանքն յոլովք . որոջս մի էր՝ և արեանարբուքն
յաճախ . անմեղս յանապատի մի էր՝ և շանաբա
ղոյ որսողքն յոքունք . եղնս պարարակ մի էր՝ և
զենողքն շատք . արդար աղաւնիս մի էր՝ և վայ-
բենի թռչունքն բազումք . ողջախոհ տատրակս
մի էր՝ և սևաթորմի ագռաւքն բազմերամք ։

Եւ թէ զի՞նչ գործեցին յայնժամ ընդ-
դիս՝ ասացից և զայն։ Նախ մերկացուցին զան-
կար պատմուճանն իմ, և ապա հանին զպարե-
գօտն իմ. բացին զգլուխ իմ, և կապեցին ըզ-
ձեռս իմ 'ի թիկանց կուսէ. արկին չուան 'ի
պարանոցս իմ, և սկսան տանել. և թէ ո՞րպէս,
լսեր և զայն։

Զոքա որք յառաջմէ էին՝ քարշէին 'ի
վերայ երեսացս, և որք զկնի՝ ձաղկէին զթի-
կունս. որք 'ի յաջմէ՝ ապտակէին զծնօտս,
և որք 'ի ձախմէ՝ թքալից առնէին զերեսս.
որք 'ի բացեայ՝ հող արկանէին զգլխովս, և
որք 'ի հեռուստ՝ ձայն բարձեալ հայհոյէին և
անարգէին. որք սակաւ մերձ՝ այպանէին և
կատակեալ ծաղր առնէին նախատանօք. կէսք
փութով արշաւէին աւետաստու յապարանս
քահանայապետիցն. և ապա զի՞նչ։ Երբեմն լուան
յաւետաւորացն, փութանակի ձայն արձակե-
ցին առ միմեանս՝ եթէ կապեալ են զայս՝ և բե-
րեն կապանօք, եկայք փութասցուք ընդ ա-
ռաջ նորա։

Իսկ ո՞վ որ էր յառաջ եկելոց բազմու-
թենէն՝ որ ոչ եհար զիս. ո՞վ որ էր՝ որ ոչ ապ-
տակեաց զիս. ո՞վ որ էր՝ որ ոչ ձաղեաց զիս.
ո՞վ որ էր՝ որ ոչ եթուք յերեսս իմ. ո՞վ որ էր՝
որ ոչ կռփահարեաց զգլուխս իմ. ո՞վ որ էր՝
որ ոչ բռնցի եհար զպարանոց իմ. ո՞վ որ էր՝
որ ոչ բրօք հարկանէր զթիկունս իմ։ Ո՞վ որ
էր՝ որ ոչ թշնամանեաց զիս բանիւ, կամ ոչ

անարգեաց , կամ ոչ նախատեաց , կամ ոչ արհամարհեաց , կամ ոչ կատակեաց , կամ ոչ ծաղրեր արար , մինչև հասուցին յապարանս կայիափայ և աննայի . և ես վասն սիրոյ քո զայս ամ կրեցի . և դու առեա զիս , և զմեզս սիրեա ։

15 Եպա եթէ ասեմ զոր ինչ արարին ընդիս , յորժամ յապարանան մուծին կայիափայ և աննային , զարհուրիս 'ի լսելն ։ Եսացին՝ ոչ անիրաւաբար դատեմք մեք զյա , այլ օրինօք և դատաստանաւ . եդին առեան , և նստան քահանայապետքն հանդերձ ծերովք . կացուցին սուտ վկայք , թէ հակառակ ոյ է . թէ խափանիչ օրինաց է . թէ լուծիչ շաբաթու է . թէ քակիչ տաճարի է . թէ հայհոյիչ ոյ է . թէ զաւանդս ծերոց արհամարհէ . և այլ ևս բազումս ։ Եւ այնուհետև սկսան աղաղակ բառնալ և ասել՝ ոմանք թէ մահապարտ է , ոմանք թէ 'ի խաչ հանել արժան է . այլք պատուէին զհանդեանս՝ թէ հայհոյեաց զաստ , այլք թէ չարագործ է . և ես տարեալ համբերէի ամենայնի վասն մեղաւորիդ ։

Եւ անտի հանեալ տարան 'ի տունն աննայի , անտի յապարանան պիղատոսի , անտի յիջևանս հերովդէի , անտի դարձեալ յապարանսն պիղատոսի . և զգիշերն ամ ոչ ետուն հանգիստ ական թօթափել մի , այլ շրջեցուցանէին յապարանէց յապարանս ։ Եւ թէ որչափ ծաղր և նախատինս և անարգանս և չարչարանս անցուցանէին 'ի գլուխս իմ զգիշերն ամ 'ի

տարուբբեր առնելն՝ զայնոսիկ թողում, զի ոչ կարես տանել։

16 Եւ զիարդ լեցի քան զայն առաւել սէր՝ որ զքեզ սիրեցի, զի և ոչ մօր իմոյ մարիամու ողորմեցայ։ յորժամ տեսանէր մայր իմ զմիածին որդի իւր զարարիչս երկնի և երկրի 'ի վերայ խաչին մերկացեալ՝ և զմարմին իմ արիւնրռուշտ ներկեալ։ բևեռօք պնդեալ։ զկողս հերձեալ։ զերեսս իմ այլագունեալ։ զգլուխս խոնարհեցուցեալ։ զոգիս աւանդեալ։

Զիարդ՝ կարէ՞ ոք 'ի մարդկանէ կամ 'ի հրեշտակաց իմանալ, թէ ո՞րքան սուգ ունէր նա։ ո՞րքան կսկծէր։ ո՞րքան այրէր սրտիւ։ ո՞րքան մորմոքէր։ ո՞րքան խարշատէր։ ո՞րքան վառէր։ ո՞րքան սգայր։ ո՞րքան հեծեծէր։ ո՞րքան հառաչէր։ ո՞րքան տխրէր։ ո՞րքան խրոովէր։ ո՞րքան տագնապէր։ ո՞րքան յոգւոց հանէր։ Ո՞րպիսի ողբայր։ ո՞րպիսի արտասուս հեղոյր։ ո՞րպիսի երգս եղանակէր։ ո՞րպիսի ձայնս արձակէր։ ո՞րպիսի բանս բարբառէր։ Զիարդ գիրկս խաչին արկանէր։ զիարդ ըզ բազուկն իւր ձգէր առիս, և ոչ հասանէր։ զիարդ յերկիր անկանէր։ զիարդ հող զգլխովն տայր։ զիարդ կականէր։ զիարդ թախանձէր։ զիարդ խանդաղատէր ընդդէմ միածնիս իւրոյ մահացելոյ։ զիարդ զերկնային զօրսն 'ի յողբս խոնարհեցուցանէր։ զիարդ զզգալի արարածս յարտասուս շարժէր։ զիարդ զիւղաբեր կանայսն ընդ ինքեան յերկիր ընկենոյր։

Բ՛ուդ 'ի ժամուն յայնմիկ՝ մայրն իմ որ զայսպիսի կսկիծս կրէր , մեռեալ էր , եթէ կենդանի . յարթնութեան էր , եթէ յերաղի . 'ի զգաստութեան էր , եթէ 'ի թմբրութեան . և այսքան աղէտից մօր իմոյ ես ոչ ողորմեցայ վասն քո , և դու երեսս շրջես յինէն՝ և 'ի թշնամւոյն կողմն դառնաս ։

17 Ո՛վ մեղաւոր իմա՝ որ այժմ քաղցրութիւն կոչեմ զքեզ յապաշխարութի , և դու ոչ լսես ինձ . եթէ յանդգնութեանդ մեռանիցիս , մի՛ այնքան երկնչիր 'ի բազմութենէ մեղաց քոց՝ որքան յիմ երախտեացս և 'ի չարչարանաց . զի քան զմեղաց քոց հատուցումն՝ հազարապատիկ տանջելոց եմ զքեզ 'ի հնոցի հրոյն որ արհամարհեցեր զչարչարանս իմ , և ունայնացուցեր զմարդեղութիս իմ , և 'ի զուր հաներ զինջումն իմ յերկնից յերկիր որ վասն քո ։

Չարչարանքն իմ զոր կրեցի վասն մեղաւորաց , այն պարտք է 'ի վերայ մեղաւորաց . զի թէ ապաշխարութիւն ոչ վճարեացեն զպարտս չարչարանաց իմոց և առցեն թողութի , 'ի դատաստանին իմում զմեղաց իւրեանց հատուցումն այն չափոնի եմ տալոց՝ որքան գործեցին . իսկ զպարտս չարչարանաց իմոց հարիւրապատիկ՝ զի արհամարեցին ։

18 Ո՛վ մեղաւոր տամ ինձ՝ զի՞նչ ինաս տեսեր յարարչէս քո քանէ , որ այսքան ատես զիս . կամ զի՞նչ բարութիւն տեսեր 'ի սատանայէ , որ այդքան սիրես , և զկամն նոր կատարես քո

զաղէր գործովդ։ Եթէ ունկն մատուցանես ինձ, ահա այժմ զսատանայի բարութիւն ցուցանեմ քեզ զոր արար։ Ոչ սատանայ էր՝ որ զմայր քո խաբեաց օձիւն, և նովաւ զհայր քո ադամ։ Ոչ սատանայ էր՝ որ ետ ուտել հօր քումդ զպտուղն։ Ոչ սատանայ էր՝ որ մերկացոյց 'ի լուսեղէն պատմուճանացն։ Ոչ սատանայ էր՝ որ փախոյց յերեսաց Աստուծոյ, և թաքոյց 'ի նեղքոյ թզենւոյն։ Ոչ սատանայ էր՝ որ 'ի նեղքոյ անիծիցն Աստուծոյ մատնեաց զհայր քո և զքեզ մայր։ Ոչ սատանայ էր՝ որ ետ արտաքսել յաճավայելուչ դրախտէն անմահութեան, և գրաւեաց 'ի նեղքոյ մահու։ Ոչ սատանայ էր՝ որ զամն ինն հարիւր կսկծեցոյց ընդդէմ անմահական դրախտին սաստկագին արտասուօք։ Ոչ սատանայ էր՝ որ զպայծառուն լուսեղէն պատմուճանին հօր քո՝ 'ի մաշկեղէն հանդերձ փոխարկեաց։ Ոչ սատանայ էր՝ որ զանաշխատ վայելումն 'ի պտղոց դրախտին՝ 'ի քրտունք երեսաց դարձոյց վարել։ Ոչ սատանայ էր՝ որ զրկեաց 'ի հրեշտակական աճմանէն՝ և արժանացոյց անասնական աճման, և այն՝ ցաւօք և արտմութեամբ։ Ոչ սատանայ էր՝ որ զհոգիս հօր քո ծննդովք իւրովք զամն հինգ հազար 'ի դժոխս արգելեալ պահեաց, մինչև ես գթացեալ ողորմեցայ, և եկեալ խաչիւն ազատեցի։ Զ.ԼՈՒ՝ եթէ ընդ նախնի հայրն քո ադամ զայս արար, ընդ քեզ ապա զի՞նչ կամի առնել՝ որ այդքան սիրես զսատանայ. և դու մի՛ դիր

զն և զքոյն ասացից։

19 Ով մեղաւոր՝ կամի զքեզ սատանայ ջընջել 'ի հօր ՝այ որդեգրութենէ։ Կամի որոշել 'ի հոգւոյն ՝աբ բնակութէ։ Կամի բաժանել զքեզ յորդւոյս ՝այ եղբայրութէ։ Կամի ըզքաղցր սէրն ՝այ հօր՝ որ զմիածինս ետ մ՝ քո 'ի մահ, 'ի յատելութի փոխել։ Կամի զերթեւեկութի հոգւոյն ՝աբ 'ի քէն արգելուլ։ Կամի յանծային անձառ շնորհայ վայելչութէն զրկել։ Կամի զանիրական տաճարդ հիմնայատակ քակել։ Կամի զարարչին իմաստութէն յօրինուածս պատկերդ՝ 'ի յերկիր կոխել։ Կամի զցանկալի տիպդ երրորդութենն՝ չարաչար մեղքդ եղծանել. և այլն 'ի կարգին։

20 Ով մեղաւոր՝ որ սիրեսդ զսատանայ, տե՛ս զցանկութի դորա վասն քո։ Յանկայ սատանայ զաւազանին շնորհն զոր ընկալար 'ի հոգւոյն ՝աբ՝ 'ի քէն եղծանել։ Յանկայ զմկրտութենէ լուսապայծառ պատմուճանն զոր զգեցար՝ մերկացուցանել։ Յանկայ 'ի կենարար մարմնոյ և յարենէ խմէ սովամահ զքեզ սատակել։ Յանկայ զերկնային հարսանեաց հանդերձդ աղտեղացուցանել։ Յանկայ զլապտեր կուսութենէ քո շիջուցանել։ Յանկայ զբացեալ դրունս առագաստի երկնաւոր փեսայիս ընդդէմ քո փակել։ Յանկայ զվայելուչ տունկդ ադենական դրախտին յարմատոց խլել։ Յանկայ զուանդ գեղեցիկ՝ որ հատատեալ ես 'ի ՀՇմարիտ որթս յ՝ սրով հատանել։ Յանկայ զան-

թառամ ծաղիկդ արարչին՝ խորշակաւ մեղաց
թառամել. և այլն 'ի կարգին։

21 Ով մեղաւոր՝ փորձեա՛ և զչարին սատա-
նայի՝ որ սիրեսդ զնա։ Չարի սատանայ՝
եթէ 'ի մեղացդ քոց զղջասցիս։ Չարի՝ յոր-
ժամ զգործեցեալ յանցանքդ խոստովանես-
ցիս։ Չարի՝ յորժամ մեղայ ասելով առ
տէր քո դարձցիս։ Չարի՝ յորժամանկեալ
յերկիր՝ առիս արտասուօք պաղատիս։

Ի իրաւորի դառնապէս՝ յորժամ յինէն
զթողութիւն մեղաց քոց ընկալցիս։ Նախանձի
բորբոքմամբ հրոյ՝ յորժամ զտէրս քո ապաշխա
րութիւն վերատին 'ի հոգիդ քո ընդունիցիս։
Ցոչորի կսկծմամբ՝ յորժամ յարարչէս քո պատ
ուօք մեծարիցիս։ Ցագնապի մեծաւ տանջա-
նօք՝ յորժամ անթարշամ բրաբիոնօք պայծա-
ռացիս։ Կատաղի բարկութիւն չարաչար՝ յոր-
ժամ երկնային փառօքս իմ պակեսցիս։ Ա՜ա-
հանայ չարութիւն՝ յորժամ անվաղճան կենօք
ընդ հրեշտակս իմ պարառեալ՝ յարքայութիւնս
երկնից բերկրութեամբ հրճուեսցիս։

22 Ցե՛ս ո՛վ մեղաւոր, որ սիրես զսատանայ՝ և
կատարես զկամս նորա, եթէ զի՛նչ խոստանայ
քեզ։ Խոստանայ քեզ սատանայ բարութիւն՝
զանդունդս անդնդոց։ Խոստանայ քեզ վայ-
ելչութիւն՝ զգոգեցեալ և շարաւալից՝ զտաղտ-
կալի և զաղբալի տեսութիւն կերպարանաց իւ-
րոց, որ դառնագոյն է քան զհուր գեհենին։
Խոստանայ քեզ զպարակցութիւն ժանտատեսիլ

և գարշատեսիլ դատուցն դիւաց։ Խոստանայ
քեզ Հանգիստ՝ զկաթսայս անդնդային եռան-
դիցն, և զգոգս հրաբորբոք տապականն։
Խոստանայ քեզ պատմուճան՝ զխաւարն ար-
տաքին, որ է թանձր և շօշափելի. ուր լալ ա-
ջաց է՝ և կրճել ատամանց։ Խոստանայ քեզ
սեղան՝ զծոցս լայնութիւն յատակացն դժոխոց։
Խոստանայ քեզ զենլիք՝ զորդունքն անքուն
և զվիշապքն ահագին հրեղէն ծովուն։ Խոս-
տանայ քեզ կերակուր՝ զհալս քրայից հալո-
ցացն սարսուելի իջելոցն։ Խոստանայ քեզ
ըմպելի՝ զսարսափելի հոսանս հրեղէն գետոցն։
Խոստանայ քեզ լապտերք՝ զցոլմունս շանթից
հրաբորբոք փայլատակման կայծականցն։ Ցոյզ
զտարտարոսն և զայլսն ամ՝ զոր խոստանայ
սատանայ իւրոց սիրողացն և կամարարաց։

23 Ով մեղաւոր՝ ընդէր զերախտիս արարչիս
քո ոչ իմանաս. զի սատանայ յամաւուր մահ-
ուանդ սպասէ, զի 'ի մեղս մեռցիս. և ես անե-
րևոյթ զօրութիւնքս իմով կիրեմ միշտ ոգի հրով.
և հրեշտակք իմ հարկանեն զնա հրեղէն սրով՝
և 'ի բաց փախուցանեն 'ի քէն, զի մի՛ մահու
ճեռասեսցէ քեզ։ Գիտէ չարն զի ես մարդա-
սէր եմ. և երկնչի՝ եթէ մարդ մեղաւոր կեն-
դանի մնալոցն յանկարծակի զղջացի, և ողոր-
մութիւն գտցէ 'ի ձեռս իմ, և ելանիցէ յինքենէ։

Այլ ընդէր 'ի բաց փախչիս 'ի քաղցր
քնէս քումմէ, որ հրեշտակք անդադար տե-
սանելով՝ ոչ յագենան 'ի քաղցրութիւնէ իմմէ.

զի՛նչ չար կամիմ քեզ, որ այդպէս հրաժարիս յինէն։ Զ ասն այն՝ զի զմոլորեալդ խնդրեմ. զի զկորուսեալդ գտանեմ. զի զվիրաւորեալդ սփոփեմ. զի զհարաւածեալդ բժշկեմ. զի զընկղմեալդ վերաբերեմ. զի զտարաբերեալդ 'ի հողմոց հանգուցանեմ. զի զծփեալդ 'ի յալեաց խռովութեաց՝ 'ի նաւահանգիստն ածեմ։

24 Զ՛վ մեղաւոր՝ 'ի մի՛ տա՛ թէ զի՛նչ կամիմ քեզ առնել. և սիրեա՛ զիս՝ որ սիրեցի զքեզ, և սիրեմ զքեզ, և սիրելոց եմ զքեզ։ Կամիմ 'ի հիւանդութեդ բժշկել զքեզ. կամիմ 'ի մեռելութեդ մեղացդ յարուցանել։ Կամիմ յանփարատելի սգոյդ հանել. կամիմ 'ի դառն տրտմութեդ մխի թարել։ Կամիմ 'ի սաստիկ վիրացդ բժշկել. կամիմ 'ի չար տառապանացդ զերծուցանել։ Կամիմ 'ի տուանց կապանաց մեղացդ արձակել. կամիմ 'ի ծառայութեէ չարեացդ ազատել։

Զ՛վ մեղաւոր՝ ծանիր եթէ անյիշաչար տէրս քո զի՛նչ խորհիմ քեզ։ Խորհիմ զի անձամբ իմով եկեալ զանբուժելի խոցուածս հոգւոյդ քո տեսից։ Խորհիմ զի զգարշութիւն դորա ձեռօք իմովք լուացից։ Խորհիմ զի զաղտեղութի դորա դաստառակաւ իմով սրբեցից։ Խորհիմ զի զնեխեալ փտութի դորա կարեցից։ Խորհիմ զի զթարախն 'ի հոգւոյդ քո բուսեալ քամեցից։ Խորհիմ զի զարտասուս իմ ածայլին՝ 'ի վերայ աղտեղութեէ հոգւոյդ աղբիւրաբար հեղից։ Խորհիմ զի զբազմութի ամ չարեաց դորա ջնջեալ մաքրեցից, և յառաջին

փառան հասուցից. միայն զղջացիր 'ի չարեաց քոց և դադարեա։ Խոստովանեա զյանցանս քո՝ և ասա մեղայ. և ես ջնջեմ զբազմութիւն մեղաց քոց, թէպէտ և կարի սաստիկ ես մեղուցեալ։

25 Եվ դասք արդարոց հաւատարիմ ծառայք իմ, մի՛ զարմանայք ընդ անոխակալ փրկիչս ձեր, եթէ զնաՀրդ այսքան խանդաղատիս ՀՐդմեր և արարիչդ 'ի վերՀ մեղաւորաց։ Ա՛յրդ՝ մի՛ դիք, զի ասեմ ձեզ ըստ իմ՝ զոր ունիմ 'ի վերայ մեղաւորաց։ Նրամբ ինուանց դասուց հրեշտակացն՝ որոց թիւ բազմութեանն անթուելիք են 'ի մադկանէ և անգիտելիք, այնքան հրաբուն էութիւնքն և լուսապսակ բազմութիւնքն, յորժամ տեսանեն զսաստիկ սուգ իմ՝ զոր սգամ 'ի վերայ միոյ անդարձ մեղաւորի, ամենեքեան առ հասարակ մեծաւ գոՀութիւն ջանան միխիթարել զիս. և ոչ կարեն սակաւ մի հանդարտեցուցանել զսուգ իմ. զի վասն այնորիկ զմահ խաչի յանձն առի, զի մի՛ ոք երբէք կորիցէ։ Ա՛յլ և գունդք ՀամարդարոցՀ՝ որք կան առ իս յարքայութեան իմում, դողան ողբալով առաջի իմ. և ոչ բաւեն փոքր մի փարատել զտրտմութիւն իմ։

26 Ո՞ւր և զայլ ահաւորս որ պատմեմ քեզ. զի մայրս իմ ՀՐծածին յորժամ տեսանէ զիս 'ի յայսքան տարակուսանս, 'ի ծունկս անկանի առաջի իմ. և զստինսն բացեալ որով դիեցի, ողբալով աղաղակէ՝ և զմատունսն տատանէ՝

ասելով. Ո՛րդեակ իմ միածին, մի՞թէ ոչ էր բաւական վիշտն այն և տրտմութիւնն՝ զոր կրեցեր յաշխարհի 'ի հրէից և 'ի խաչահանողացն, և դեռ ևս տրտմիս. ընդէ՞ր ոչ ողորմիս մօրս քո լալագին, և ոչ հանդարտիս սակաւ մի 'ի տխրութենէդ։ Ո՞չ էր բաւական մօրս տառապելոյ կսկիծն այն և մորմոքումն, յորժամ տեսի զմիածինդ իմ 'ի խաչին, արիւնանէրկ մարմնով մահացեալ. և դեռևս հրով կիզե՞ս զսիրտս իմ սուգ ունելովդ։ Եւ այսու՞ամենայնիւ ոչ գայ 'ի սիրտ իմ ուրախութիւն, որքան տեսանեմ զանդարձ մեղաւորն արտաքս ելեալ 'ի գաւթէ, և հեռացեալ 'ի հօտէ իմմէ, և անկեալ 'ի ձեռս սատանայի։

Ա՛ման զի այնքան կսկծի սիրտ իմ՝ և տրտմի հոգի իմ 'ի վերայ միոյ անդարձ մեղաւորի, որ երկինս երկնաւորօք, և երկիրդ երկրաւորօք, և ծով՝ամ լրիւ իւրով իբրև յոչ ինչ համարին յաչս իմ։

27 Եւ մի՛ զարմանար ընդ այսքան աղէկիզելս իմ 'ի վերայ մեղաւորաց. ծանի՛ր ով մարդ, զի յորժամ տնկես զբարուն՝ակ մի, և յետ երրորդ ամի աշխատութե՞ն քո՝ եթէ ոչ տացէ պտուղ քեզ՝ վերաւորիս դու ընդ այն. իսկ եթէ չորրասցի, սգաս մեծաւ տրտմութ՞ամբ, թէ 'ի զուր աշխատեցայ զերիս ամս, և ջանն իմ կորեաւ։

Ա՛պա զիա՞րդ ես ոչ տրտմեցայց 'ի վերայ մեղաւորին, որ վասն նորա յերկնից 'ի յերկիր իջի. 'ի կուսէ մարմին առի, ա՞ծս մարդ եղէ,

և ՝ի բս ծառայ • զամն երեսուն և երեք ՝ի յերկ
րի շրջեցայ • կենարար վարդապետութիւս ՝ի
լսելիս մեղաւորաց միշտ քարոզեցի • ՝ի ծայրին
նշանօքս զբաղումս բժշկեցի • ազգի ազգի չարչ-
չարանս և նախատինս կրեցի • ՝ի խաչին բարձ-
րացայ • զարիւնս իմ գին եղաւ, և ՝ի գերեզմն
առեալ փրկեցի։

Զ՝որ այս ամ չարչարանացս իմոց պտուղ՝
փրկութիւն մեղաւորին է։ Իսկ եթէ մեղաւորն
՝ի մեղս մեռանիցի, պտուղ չարչարանաց իմոց
կորնչի • և ես ՝ի խոր խոցոտիմ և վիրաւորիմ •
զի ունայն եղև տնօրէնութիւն իմ վասն նորա։
Իսկ յորժամ մեղաւորն զղջանայ ՝ի մեղաց իւ-
րոց և գայ յուղղութիւն, ուրախանամ ես և
ցնծամ • յայնժամ ցնծայ ընդ իս հայրն իմ և
հոգին սուրբ։ Ուրախանան և ամ հրեշտակք
իմ • հրճուին ամ գունդք արդարոց, և ցնծաց
եալ բերկրի մայր իմ թագուհի • և ՝ի միասին
պար առեալ ուրախութիւն մեծ կատարեն
յերկինս առաջի իմ • վասն զի պտուղ չարչա-
րանաց իմոց ոչ կորեաւ։

28 Ո՝վ մեղաւոր՝ սիրեա զիս որ սիրեմ ըզ
քեզ • հրաւիրեա զիս առ քեզ զբաղձալիս
հրեշտակաց և հրեշտակապետաց, և զցանկալիս
արդարոց • ոչ գարշիմ ՝ի հողեղէն յարկացդ •
չաղտկամ յաղքատութենէդ • չխոտեմ զան-
մաքրութիւնդ։

Մ՝աքրեա զսուտագաստ սրտիդ • ջանա
բուրել հոտ անուշութեան զաղօթս • զաստրաս-

տեա՛ սեղան զվարսդ. պարդևեա՛ գինի զողորմութիդ. սփռեա՛ պատատաւակալ զխոստովանութիդ. փթթեա՛ վարդ զսէրդ. ա՛րկ բաղմակալ զապաշխարութիդ. լարեա՛ զտասնաղի մատանդդ առաջի իմ 'ի քնարահարութի. կոչեա՛ զսուրբս քեզ 'ի բարեխօսութի՝ և ինձ հիւրամեծար. բաւական է ճաշդ. առատ է սեղանդ. պայծառ է կոչումնդ։

Եւ եթէ ախորժես, զհայր իմ ընդիս ածեմ. ես և հայր իմ եկեսցուք, և օթևանս առքեզ արասցուք։ Այս այսպէս արասցես, և զիս երախտաւոր առաջի հօր իմոյ կացուսցես. զի խորհուրդ գալստեան իմոյ յաշխարհս ոչ ունայն երևեսցի. այլ ծանիցի մարդկայինն բնութիւն առաւել քան զհրեշտակաց և զհրեշտակապետաց։ Եւ խրախացեալ հայր իմ օրհնեսցէ զքեզ բերանովն իւրով յօրհնութիւնս՝ որ ոչ անցանէ. և պատրաստեսցէ քեզ զտեղի 'ի վերս քան զբնակութիւնս հրեշտակաց. ուր եան եմ՝ անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի. և կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ առ ամ։ Եւս 'ի միւսանգամ գալստեան իմոյ՝ զօրհնեալսն 'ի հօրէ իմմէ մերձեցուցից առ հայրն իմ, և ասացից՝ ահաւասիկ ես և մանկունք իմ զորս տուր ցիս։

29 Ա՛վ մեղաւոր՝ ընդէ՞ր ոչ երկնչիս յահեղ զօրութէ իմմէ, որ ոչ գաս յուղղութի, մինչ սիրով և բաղցրութ՚ կոչեմ զքեզ յապաշխարութի։ Զանիր զի 'ի հայելն իմ՝ երկիր 'ի հիմա-

նէ դողայ, և լերինք ոչ զմոմ հալին, և ծովք
իբրև զխուրիս չորանան, և դժոխք յեւս խորա-
գոյն անդունդս ընկղմի։ Եւ զնա՞ւդ ոչ զար-
հուրիս, զի զօրութիւն իմ զհողմ և զհուր հա-
ստանէ։ Կամ թէ ոչ ոչ սոսկաս, զի անձառ
բնութիւնք ահեղակերպից հաշեալ տապակին 'ի
հրակիզմանէ փայլատականց ահաւորութեան իմոյ։
Կամ զնա՞ւդ ոչ սարսափիս, զի սերովբէք և
քերովբէք ծածկեն զդէմս իւրեանց բոցա-
նիւթ թևօք յահարկութեան իմմէ։ Եւ զնա՞ւդ
ոչ դողաս, զի թէ կայր հնար փախստեան, ոչ
կարէր կալ երկինք առաջի իմ. նա՝ և ամ տար
բական տեսակք, և երկիր լրիւ իւրով, հան-
դերձ անդնդային հաստատութեն հեղոյր յայլ
եւս անհուն խորութիւն յերկիւղէ իմմէ։ Եւ
կամ ոչ սասանիս, զի թէ երկինք երկնից
ունէր եւս տեղի թաքստեան, ոչ հանդուրժէր
կալ 'ի ներքոյ պատուանդանի ոտից իմոց 'ի
յահէ իմմէ։ Եւ կամ զնա՞ւդ ոչ պակնուս,
զի եթէ գոյր հնար ծածկութեան, ամ բանակք
անմահից դիմեալ անկանէին 'ի նա, և թաքչէ-
ին յերկիւղալի արփիափայլ ճառագայթից
իմոց։ Եւ վասն այն ներեմ քեզ, զի մի՛ կորի-
ցես զյաւիտենական կորուստն. այլ 'ի զղջու-
մն եկեալ՝ փրկեացիս 'ի հրոյ դեհենին. և դու
արհամարհես զարարիչս քո, և ոչ երկնչիս և
դողաս 'ի յահեղ զօրութէ իմմէ։

30 Ա՛վ մեղաւոր՝ մինչդեռ ես քաղցրութիւն
խօսիմ ընդ քեզ, երկնչի՛ր յինէն, ողորմեաց

քեզ. զի եթէ 'ի հրեշտակս իմ ոչ խնայեցի որ ընդդէմ իմ հպարտացան. այլ 'ի յերկնից 'ի յանդունդս լիջուցի բարկութիւնս իմով։ Եւ առ նոցիս՝ որ յաճախեցան 'ի պոռնկութիւնս, զայնքան բազմութիւն մարդկան առ հասարակ ջրհեղեղաւն հեղձուցի։ Սոդոմ և Գոմոր՝ որ տրտաքոյ բնութիւնս զչարիսն գործէին, երկնատեղաց բոցովն կիզեալ մաշեցի։ Գոռոզն փարաւոն՝ որ խստացաւ ընդդէմ իմ, բազմութիւնս զօրաց իւրոց 'ի ծովն կարմիր ընկղմեցի։ Լորխեանքն և զաբիրոնեանքն՝ որ զքահանայութիւնն իմ բռնութիւնս յափշտակել կամէին, զերկու հարիւր և յիսունն 'ի հրոյ բուրվառացն այրեցի. և զբանակն աբիրոնի՝ զերկիր պատառեալ յանդունդս ընկղմեցի։ Երիքով՝ որ ընդդէմ իմ թշնամի դարձաւ, զպարիսպս նորա ոչնչ զլուր հեղի. և զբնակիչս նր 'ի սուր սուսերի մաշեցի ձեռամբ Ծառային իմոյ յեսուայ։ Զօրան սենեքարիմայ արքային ասորեստանեայց՝ որ հայհոյեաց զանուն իմ ՝նբ, զհարիւր և ութսուն և հինգ հազարսն՝ 'ի դուռն քաղաքին իմոյ երուսաղէմի 'ի յական թօթափելն 'ի մէջ գիշերին՝ եառ հրաման հրեշտակի իմոյ, զի սատակեսցէ զնոսա հրեղէն սրով։

Իսկ արդ՝ ովքէ որ հակառակ կամաց իմոց գործէ, և ոչ չարաչար պատուհասի. նոյն ՝ծն եմ, եթէ 'իբազումս ոչ խնայեցի, նոյնպէս և 'ի մինդ։ Եթէ քաղցրութեան ձայնի

իմոյ ոչ լուիցես, և զղջացիս 'ի մեղաց և դարձ
ցիս, հարիւրապատիկ ևս զքեզ առաւել տան-
ջելոց եմ քան զնոսա 'ի գեհեան հրոյն. որպ
ասացի, թէ դիւրագոյն լիցի յաւուրն դա-
տաստանի սոդոմայեցւոց և գոմորացւոց քան
քաղաքիս այսմիկ։

31 Այսպէս եթէ ասիցես ընդիս, տէր իմ՝ այ-
սուհետև և ես սարսիմ և դողամ մեծաւ երկիւղիւ յահեղ զօրութենէ քումմէ, որպէս և ամ
արարածք. բայց զի՞նչ արարիցս, քանզի տարակուսիմ 'ի բաղմութենէ մեղաց իմոց, եթէ զիարդ
ողորմեացիս և թողուցուս ինձ։ Խակ արդ՝ 'ի մի՛ առ զանուանս իմ, և ուրախ լեր. և մի՛
տարակուսիր ընդ բազմութիւն մեղաց քոց։

Անուն իմ ողորմած է. անուն իմ երկայ-
նամիտ է. անուն իմ բազումողորմ է. անուն
իմ անսխալ է. անուն իմ անցիշաչար է.
անուն իմ քաղցր է. անուն իմ ամենաբարի
է. անուն իմ մարդասէր է։ Անուն իմ բը-
ժիշկ հիւանդաց է. անուն իմ յարութիւն անկե-
ալոց է. անուն իմ կեանք մահացելոց է. անուն
իմ լոյս խաւարելոց է։ Անուն իմ փրկիչ գե-
րելոց է. անուն իմ նորոգիչ հնացելոց է.
անուն իմ գտիչ մոլորելոց է, և այլն 'ի կար-
գին. և դու ընդէ՞ր տարակուսիս 'ի բազմու-
թենէ մեղաց քոց։

32 Այլ որովհետև խոստացար ինձ, թէ այսու
հետև և ես երկնչիմ 'ի քէնէդ իմմէ, և տարա-
կոյսդ քո վասն շատութենէ մեղացդ էր. նման-

նապէս և ես այսու հետև՝ յաւելում զսէրն իմ, զգութն իմ և զողորմութիւն իմ 'ի վերայ քո։ և խրատ տամ քեզ՝ եթէ զի՞նչ արասցես դու։

Ա՛վ մեղաւոր՝ միայն զայս արասցես, զի հրաժարեսցիս 'ի հնազանդութէ չար կամացն սատանայի, և հեռասցիս 'ի պիղծ գործոցդ սովորութէ։ եկեսջի՛ր 'ի զղջումն ոգի զղամէք։ ասա՝ առ հայր քո մեղայ, որպէս զանառակ որդին։ խոստովանեա՛ զբազմութի մեղաց քոց, որպէս զմարգարէն դաւիթ։ ապաշխարեա՛ զանօրէնութիւնս քո, ոգի զմանասէ։ աղօթեա՛ առ տէր, ասելով՝ ա՛ծ քաւեա՛ զիս զմեղաւորս, ոգի զմաքսաւորն։ արտասուեա՛ զյանցանս քո, որպէս զպետրոս։ դադարեա՛ց 'ի չար գործոց քոց, ոգի զկինն պոռնիկ։ ասա՛ յիշեա՛ զիս յարքայութէ քում, ոգի զաւազակն։ և տե՛ս եթէ զի՞նչ արարիցս ամենազօր տէրս քո զբազմութիւն մեղաց քոց։

33 Ա՛վ մեղաւոր՝ եթէ 'ի տուր և յառ շնչոյդ զեօթանասնեկին եօթն ես մեղուցեալ։ և թէ անթիւ են չարիք քո քան զաստեղս երկնից։ կամ անհամար է անօրէնութի քո քան զալիս ծովու։ և կամ շատ է քան զաւազս՝ որ ընդ ոլորտս տիեզերաց։ և թէ յաճախ քան զշիթս անձրևաց։ կամ բազում քան զմանրամաղ փոշիս՝ որք տարուբերին ընդ օդս համատարած։ Այլ թէ մեծ և ծանր ևս չարիք քո քան զամ լերինս՝ որ յերեսս երկրի։ Այլ թէ անօրէնութիդ քո բարձրացեալ ևս քան զերկինս։

կամ խոնարհեալ գտանիցի քան զանդունդս, և կամ լայնացեալ քան զոլորտս ծագաց երկրի, կամ տարածեալ անդր քան զշրջանս եթերական օդոց։

Բ. Դ՝ եթէ մեղք քո և չարիք ըստ այսմ չափոյս լցէ որ տացի, 'ի զղջանալդ քո՝ քան զթարթել աչացդ, և քան զտուր և առութիւն շնչոյդ, քան զարագութիւն նշուլից արեգական, և քան զերևումն կայծակն որ 'ի յօդերդ, և քան զմտացդ ընթացումն, առաւել ևս բիւրապատիկ քան զարագութիւն սոցա քաւութիւն շնորհեմ ամ բաղմութեան մեղաց քոց. քանզի ամենակարող արարիչ եմ. և ոչ կարօտիմ ժամանակաց 'ի քաւութիւն մեղաց։ Բ. Ա որպէս պղպջակ ջրոյ՝ 'ի յառնելն այնքան խստագին հողմոյ՝ մինչ զի զծառս 'ի յարմատոց խլիցէ, և զաշտարակս քակիցէ, ոչ ինքն կարիցէ զդէմ ունել. այսպէս և մեղք ամ տիեզերաց՝ 'ի զղջանալն իւրեանց, բիւրապատիկ առաւել ոչ կարեն զդէմ ունել իմոյ ամենակարող զօրութեանս։

34 Ա՛վ մեղաւոր՝ իմա՛ զի դու մարդ ես չափաւոր. և մեղքդ քո թէպէտ բազում թուին քեզ, սակայն և այն է չափաւոր ըստ նմանութեանդ քո. այսպէս իմա՛, զի ես ա՛ծ եմ անչափ. նմանապէս ըստ իմում անչափութեան՝ և ողորմութիւն իմ է անչափ։ Բ. Դ՝ դու յորժամ զչափաւոր մեղք քո՝ 'ի ձեռն խոստովանութեանդ 'ի մէջ իմ անչափ ծովացեալ ողորմութեանս

ձգիցես. այնպէս շինչանի դիւրաւ, որպ փոքր մի կայծ առեալ 'ի մէջ համատարած ծովուն ձգիցես։

Բ. Լրդ՝ որպ ազգի ազգի են Ճանապարհք մեղացն. նոյնպէս և զանազանք են դեղք ապաշխարութեանն։ Բանզի ոմանք խորգով և մոխրով արդարացան. ոմանք լալով և արտասուօք զաչերն հաշտեցուցին. ոմանք միայն պահօք և աղօթիւք ապրեցան. ոմանք ողորմութիւն զողորմութի գտին յինէն։ Ոմանք մարդասիրութիւն՝ և տկարագունից ծառայելով, ոմանք գետնախնդրութիւն, ոմանք խոնարհութեամբ և հնազանդութիւն թողութիւն մեղաց ընկալան։

Բ. Դու 'ի սոցանէ առ զմինն որ հեշտութուի քեզ և թեթև. և այնու կարող ես ըժշկել զքեզ հիւանդութիս մեղաց քոց։ Ոչ թուով ամաց և կամ բազում ժամանակաց, այլ միայն ուղիղ դարձիւ և Ճշմարիտ սրտիւ 'ի չարեացն հեռացեալ, կարող ես արդարանալ։

35 Ոչ ասն որոյ և դու փութա, զի յառաջ քան զեղն քո յաշխարհէ զինչ և կարողացիս՝ առաքեացես յերկինս։ Եթէ աղօթս հանդերձ արտասուօք. եթէ տքնութիւն մաքուր. եթէ սաղմոսերգութի ապաշխարանաց. եթէ ժուժկալութի հանդերձ խոնարհութիւն. եթէ հրաժարութեան յերկրայնոց իրացս. եթէ սէր անկեղծաւոր. եթէ փափաքումն քի. եթէ պահք կամ ողորմութի։ Եթէ յառաջագոյն 'ի սոցանէ առաքեացես, վստահացիր՝ զի 'ի հանգիստ ես

գալոց և վայելելոց. ապա թէ ոչ՝ երկիւղ կայ
'ի միջի։

36 Այս ամ լսելով և իմանալով՝ զինչ կամիք պատրաստել պատասխանի ոյ. յորժամ զաղերս ողբանաց և զգուութ անյիշաչարութեան առաջի արկեալ, ամի զինքն դնէ պարտական պարտեաց մերոց. 'ի գութ և 'ի գորով մտեալ՝ դարձեալ փարի զմեզ՝ աղաչէ, պաղատէ, խնամարկէ, խանդաղատի, պարգևս խոստանայ, որպէս հայր 'ի վերայ մեր աղէխարշի։

Եւ առաւել քան զչարիսն անցուցանէ զխնամն, որպէս 'ի սարտուցեալ որդիսն է տեսանել. զի 'ի գիրկս առեալ գգուէն, համբուրէն, զերեսն 'ի վերայ դնէն, խանդաղատական ձայնիւ գորովէն, զբարբառն եղանակէն, ըզծափս հարկանէն. ամիւ հնարին զհաշտութիւն մանկանն, զի զլալն և զհեկեկալն խափանեսցեն։ Մէպէտ և նոքա խաղապտեալ զերեսն այսր անդր դարձուցանէն, լեզուագարէն, զերեսն մագլէն. սակայն և ոչինչ յայնցանէ ցասուցանէն զծնողսն. այլև պարգևս տան մանկանն զախորժակաւոր իւր, խաղալիկս, անօթս պատուական. եթէ բեկանէ՝ չցաւին, եթէ կորուսանէ՝ չտրտմին. միայն թէ 'ի հաշտութիւն առանիցեն զլիջեալ զմանուկն։

Այս և առաւել քան զսոյն ցուցանէն մեզ գութք ածային խնամոցն. զորոյ և զփորձ առեալ հոգեբոգոլին դաւթի զսաստիկ սիրոյն ոյ առ մարդիկ՝ ասէ. Որպէս գթայ հայր 'ի

վերայ որդւոց իւրոց, գթայ և տէր յերկիւ-
ղածս իւր։

37 Զա՝ ևս առաւել զանչափական և զանեզ-
րական սիրոյն իւրոյ զանպատմելի և զանիմա-
նալի գրգռանս՝ ինքնապատում արարեալ 'ի
ձեռն զուկաս աւետարանչին՝ ասանդէ մեզ
ասելով. Ո՛ 'ի ձէնջ որդի՝ որ խնդրեսցէ 'ի
հօրէ իւրմէ հաց, մի թէ քար տացէ նմա.
կամ թէ խնդրեսցէ ձուկն, մի թէ օձ տացէ
նմա. իսկ եթէ դուք որ չարքդ էք, գիտէք
զպարգևս բարիս տալ որդւոց ձերոց. ոչչափ
առաւել ևս հայրն ձեր երկնաւոր տացէ ձեզ
զանձառ և զանբաւ ուրախութիւն։

38 Եսէ՛ք՝ ուրպիսի գեղեցիկ են պարգևք սի-
րոյ նորա առ իւր արարածս. եթէ ախորժէք
և դուք՝ լինիք որդիք սիրոյ նորա, որ կայ հա-
նապազ յողբել և 'ի թովել զդազանացեալ
բնութիւնս մարդկային։ Զ՚ուրդ՝ մի թէ քան
զվէմն ապառաժ իցեմք, որ դեղոք քրքրեալ
թուլանան, և արով տաշին 'ի պէտս գործոց։
Զ՚ու եթէ երկաթ, և զայն ևս հուր հալէ. և
անօթս պիտանացուս 'ի ճարտարացն գործին։
Զ՚ու եթէ գազան, և այն ձեռնընդել եղեալ՝
և հարկադրեալ պապանձեալ կան 'ի դրունս
թագաւորաց, առ 'ի պատրաստ 'ի ծառայութիւն
և 'ի հնազանդութիւն նոցա։ Զ՚չարամտութիւն
վիշապաց՝ և զցասկոտ բարս թիւնաւոր օձից
'ի հնազանդութիւն ածեն բանք ողբական
թովչի ճարտարի. և ընդելական ընդանու-

թեամբ առ միմեանս ձարակեն։

Եւ արդ՝ ասուն և խօսուն և իմացական բնութիւն մարդկան զնաիրդ ոչ գէթ նմանի նոցա՝ թողուլ զանզգամութիւնն և կեալ։ Եւ այն՝ զի պատգամք սաղմոսերգողին կշտամբ եալ յանդիմանէ, և տարեալ մերձ առ օձսն և քարբս և կարիճս կացուցանէ ասելով. Սըրտ մառութի նոցա ըստ նմանութեան օձի, որպէս խժի քարբի զի խցեալ է զականջս իւր. զի մի լուիցէ նա ձայն թովչի ճարտարի, և մի առցէ զդեղ 'ի դեղատուէ իմաստնոյ։

39 Դայց դու ով մեղաւոր, նմանեա՛ մարդարէ ին դաւթի. որպէս ասէ գիր, Մի թէ որ անկանիցի՝ ոչ յառնիցէ. որպէս և ասա տեսաք՝ զի կատարեաց մարդարէն։ Նկաւ 'ի ձեռն ցանկութեան, և յարեաւ 'ի ձեռն ապաշխարութեան. աչօքն մեղաւ, շնաց և սպան. լեզուաւն քաւեաց, զի խոստովանեցաւ և ապրեցաւ։ Խոստովանութիւնն թեթևացուցանէ զծանրութիւն մեղաց։ Խոստովանուին զդէզս մեղաց հոսէ իբրև զփոշի։ Խոստովանութիւն զբարդս փշոց մեղաց այրէ իբրև զհուր։ Խոստովանութիւն ուստի ելանէ՝ զանօթն ժանկակիր իբրև զոսկի պայծառագոյն գործէ. և որ անզեղջ մնասցէ՝ ոչ սրբեսցի։ Խոստովանութիւն է՝ որ նովաւ ապաշխարութիւնն զօրանայ. և առանց նորա որչափ և գործի՝ տկարանայ յաւիտեան։ Խոստովանուին՝ զղջման դուռն. ապաշխարութեան սկիզբն. գլուխ արիութեան

առաքինութիւն. զէն յաղթողին. մեղաց վահան։ Խոստովանութիւն՝ ապաշխարութեան առիթ. ապաշխարելոց պարիսպ. գլորելոց կանգնումն. դրդուեցելոց գաւազան. շլացելոցն ցուպ։ Խոստովանութիւն՝ աղտեղութեան մեղաց սրբող. անմաքրից մաքրող. 'ի տանջանացն աղատող. գեհենի ահուն փարատող։ Խոստովանութիւն՝ երկնից բացող. առաջի տեառն մուծանող. ապաշխարողաց հաւաքող. մեղաւորաց յապաշխարութի հրաւիրող. մոլորելոց կոչող. 'ի քաղաքն երկնաւոր առաջնորդող։ Խոստովանութիւն՝ խաւարելոց լոյս. ոչք աչս ունին՝ ճառագայթ. մանկանց դաստիարակ. անյուսից օրինակ յուսոյ։ Խոստովանութիւն՝ եկեղեցւոյ զարդ. քահանայից քարոզ. գործողաց պսակ. մանկանց առագաստի զգեստ. և հարսանեաց մանն բացող։ Խոստովանութիւն՝ 'ի դրանց մահու փրկող. ճանապարհն սեղանոյն հրաւիրող. մարմնոյ տեառն ջամբեցող. պատուական արեանն արբուցանող. և տրտմեցելոցն ուրախացուցանող։ Խոստովանութիւն՝ ապաշխարութիւն դուռն. յանցանաց քաւիչ. ընդունողաց զնա մաքրիչ. թագաւորաց պիտանի. աղքատաց ընդունելի։ Խոստովանութիւն՝ մեծամեծաց և տնանկաց պատսպարան. պոռնկաց քաւարան. աւազակաց պաշտպանարան։ Խոստովանութիւն՝ բանաւոր մեղուաց հաւաքող. քաղցր գործոց վաստակող. դառնութեան քաղցրացուցանող. և ամ առաքինութեաց զարդարող։

Եւ արդ՝ որպէս կարացից գովել զխոստովանութիւն. զի ուր յանցանք իցէ՝ առանց սորա թէ բիւրապատիկ առաքինութիւս գործիցեն, ոչինչ օգտին. եթէ պահէս, եթէ աղօթէս, եթէ ծգնիս, եթէ ողորմութիւն առնես, եթէ զամ առաքինութիւս գործես, չէ՛ հնար քեզ առանց սորա զյանցանս քաւել՝ և թողութիւն գտանել։

40 Եւ ով մեղաւոր՝ որչափ կարողութիւն է քո մարմիր ընդդէմ սովորական մեղացն քոց մեծաւ աղօթիւք. և կոչեա՛ քեզ 'ի բարեխօսութիւն զդասս երկոց հրեշտակաց, և զամ երկս և զարդարս, մանաւանդ զերկ ճծաձինն, և սառաւել զքի երկ չարչարանան. և աղաղակեա՛ ասա հայր անդադար՝ զի ողորմեսցի քեզ. և 'ի ձեռն հոգւոյն սրբոյ տացէ քեզ կարողութիւն ընդդիմանալ մեղացն։

Եւ եթէ պատահեսցի՝ զի յաղթիցիս ոգ զմարդ տկար, դու 'ի նոյն դարձեալ կանգնեա՛. և որչափ անկանիս, այնչափ արագապէս փութա՛ կանգնիլ. և ճծ այնպէս ընկալցի ըզ քեզ, իբրև թէ բնաւ չիցես անկեալ։ Զի թէ հանդերձ ինչ 'ի ցեխս անկանիցի՝ աղտեղանայ. և յորժամ օճառօք մաքրի՝ ոչ թուի խոտան յաչս զգեցողին. որչափ ևս առաւել հոգին՝ որ անկեալ է 'ի մեղս՝ և յառնէ անդրէն, խոտան ոչ երևեսցի առաջի նոյ. զի նա կարի առաւել սիրէ զաղգս մարդկան՝ քան ոյր ոք զհանդերձս իւր։ Եւ տե՛ս զանչափ

սէր նորա՝ որ վասն մեր մարդացաւ, և մեռաւ մարմնով անմահն ՅԾ. և ոչ թէ սիրէ միայն՝ այլև բառնայ 'ի վերայ ուսոց իւրոց խնդալով։

Լ. ԵՐԴ՝ որ ոք ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ՛, և իմանայցէ՛, և վայելեսցէ՛ 'ի բարութեցն պարգևաց 'ի ձեռն խոստովանութեան և ապաշխարութեան, որ փառաւոր պսակէ, և 'ի գահոյս հանգուցանէ 'ի քո՛ յո՛ 'ի տէր մեր։ Որում ընդ հօր և ընդ հոգւոյն սրբոյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

ԱՂՕԹՔ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՅՆ ԵՓՐԵՄԻ

Տէր երկնի և երկրի յո՛ քո՝ իշխան կենաց և մահու, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց, յոյս և ապաւէն հոգւոյ իմոյ. քեզ մատուցանեմ զերկրպագութիւնս և զմաղթանս աղօթից իմոց։ Ո՛ւր ինձ՝ և քաւեա՛ զմեղս իմ՝ որ միայնդ ես առանց մեղաց. որ միայնդ ես ՅԲ՝ և 'ի ՅԲս հանգուցեալ. որ միայնդ ես գթած և ողորմած։ Ողորմեա՛ ինձ ստեղծիչ իմ և օրհնեա՛ զիս. հաշտեա՛ց ընդ իս ապրեցուցիչ իմ, և յիշեա՛ զիս որպէ՛ զաւազակն յարքայութեան քում։ Դ՛ատ առ իս ՅԾ փրկիչ

իմ, և դարձեալ զսրտմտութիւնս քո յինէն։ Մի՛ բարկութիւնքդ խրատեր զիս, և մի՛ սրտմտութեամբդ քով յանդիմաներ։

Մի՛ յաւիտեան բարկանար ինձ, և մի՛ յիշեր զչարիս իմ, և մի՛ պարտաւորեր զիս ըստ իմում անօրէնութեան։ Մի՛ ըստ մեղաց իմոց արասցես, և մի՛ ըստ անօրէնութեանս իմում հատուսցես ինձ։ Մի՛ ընկենուր զիս յերեսաց քոց, և մի՛ դատապարտեր զիս։ զի ես ինձէն գիտեմ զի յանցաւոր եմ 'ի մանկութենէ իմմէ, և անպատասխանի եմ առաջի քո։

Բ. Յլ դու թագաւոր հզօր և անսխալ՝ որ զյանցանս թողեր կնոջն մեղաւորի, թող և ինձ զպարտիս մեղուցեալ և անօրինեալ քո ծառայիս։ Դանդի քո առատ բարերարութիւդ յայնժամ երևի, յորժամ ինձ ողորմիս՝ որ չեմ արժանի ողորմութեանդ։ յորժամ ինձ ցուցանես զգթութիւդ՝ որ արժանի եմ բիւրոց տանջանաց։ զի զամաւուրս իմ անցուցի 'ի չարիս, և ոչ կացի 'ի հրամանի քում։

Գ. Ըդ քաղցրացիր ինձ բարի և քաղցր թագաւոր, և հաշտեաց ընդ քաղմամեղիս, և մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, և մի՛ խոտորիր բարկութիւն 'ի ծառայէ քումմէ։ Մի՛ անարգեր զիս և մի՛ թողուր զիս ՝ուծ փրկիչ իմ։ զի թէպէտ ես զառաձար հոգւոյդ սրբոյ ապականեցի անառակ գնացիւք, այլ դու գթա՛ յիս ստեղծիչ իմ՝ ողորմած և անյիշաչար, և մի՛ ապականեր զհոգի իմ յաւիտենա-

կան այրմամբ 'ի գեհեան հրոյն։ Երկայնամիտ լեր առ իս մարդասէր, և շնորհեա ինձ ժամանակ ապաշխարութեան և զղջումն արտասուաց։ և զօրացո զսիրտ իմ խորհիլ իմաստութեամբ զօրէնս քո 'ի տուէ և 'ի գիշերի, գործել զբարի՝ և առնել զարդարութիւն առաջի քո։

Համբառնամ առ քեզ զաչս իմ, և բոլորով սրտիւ իմով կարդամ առ քեզ տէր քո՝ միածին որդի քոյ, որ յաղթեալ 'ի մարդասիրութենէ քումմէ կամաւ խոնարհեցար յանձառ փառացդ և առեր զծառայի կերպարան, և չարչարանաց խաչի և մահու համբերեցեր վասն փրկութեան ստեղծուածոց քոց։

Երդ որ այսպիսի սէր ունիս առ ազգս մարդկան, և կամիս զի ամ մարդ կեցցէ, և 'ի գիտութիւն ճշմարտութեան եկեսցէ, գթա և յիս 'ի բազմամեղս մարդասէր տէր, և կամեաց ընդ իմ փրկութիւնն, և արա ինձ ողորմութիւն, որ առաւել եմ ողորմելի քան զամ մարդիկ։ Օ՜ի՜ ոչ սիրեցի զքեզ 'ի բոլոր սրտէ իմմէ, և ոչ պահեցի զպատուիրանս քո յամ զօրութենէ իմմէ։ այլ ունայնութեամբ անցուցի զաւուրս իմ, և կատարեցի զկամս սրտի իմոյ։ Երդ ի՜ զ՜ի՜ զ՜ իմ պակասեցան՝ և անօրէնութիւք իմ առաւելան, և ոչ գոյ ինձ յոյս փրկութեան՝ և տեղի ապաւինի բաց 'ի քէն։ զի միայն 'ի քո բարերարութիւնդ յուսացեալ եմ, և 'ի քո առատ ողորմութիւնդ ապաւինեալ։

Եւ արդ բղխմամբ արտասուաց աղաչեմ

զքեզ, մինչչև է ժամանակ դարձի իմոյ հասեալ, և մինչչև եմ իսպառ կորուսեալ, շնորհեա՛ ինձ ապաշխարուի. և յառաջ քան զվախճանն իմ արձակեա՛ զիս 'ի կապանաց մեղաց իմոց, և անտե՛ս արա զանթիւ անօրէնութիւնս իմ։

Որ ՝ամ բարութեաց ես տէր, և իշխան ես թողուլ զմեղս, ծածկեա՛ զ՝ամ յանցանս իմ քոյով բարեգթութեա՛ն. և միխիթարեա՛ զվշտացեալ և զտարակուսեալ հոգի իմ. և առաջնորդեա՛ ինձ յայսմ՝հետէ ըստ կամաց քոց քաղաքավարիլ զայլ ևս պանդխտութեան իմոյ ժամանակս. և մի՛ թողուր զիս 'ի կամս անձին իմոյ, մինչև տարեալ հանգուսցես յօթևանս արքայութեանդ երկնից։

Լո՛ւր տէր աղօթից անարժան ծառայիս քո, և խոնարհեցո՛ զունկն քո 'ի պաղատանս իմ, որ ասացեր՝ Հայցեցէ՛ք և դայլնք, բախեցէ՛ք և բացցի ձեզ։ Եւ այժմ բա՛ց ինձ տէր զդուռն ողորմութեան քո, որ ողբալով կարդամ առ քեզ, և մի՛ անտես առներ զաղաչանս մեղուցեալ անձին իմոյ. որ ո՛չ եկիր կոչել զարդարս, այլ զմեղաւորս յապաշխարութիւն։

Եւ արդ խոնարհեալ անձամբ, բեկեալ սրտիւ, և ամօթալից երեսօք պաղատիմ անոխակալ տէրութեդ քո. և յառաջ քան զդնիլ առենին աղաչեմ, և նախ քան զփակիլ դրանն և հատանիլ անդարձ վճռոյն զարտասուս իմ արկանեմ առաջի քո՝ ողորմած տէր, քաղցր և անյիշաչար և երկայնամիտ առ արարածս քո։

Մի՛ ընդ յիմար կուսանսն դատապարտեր զիս, փակելով զդուռն ողորմութեանդ քո. և մի՛ ընդ չար և վատ ծառային առաքեր զիս ի խաւարն արտաքին, ուր լալ աչաց է և կրճել ատամանց։ Մի՛ մերժեր զիս ի դասուց սիրելեաց քոց, և մի՛ տարագիր առներ յերանաւէտ կենացն յաւիտենից։ Մի՛ անբաժին հաներ զիս ի հայրենի ժառանգութենէն, զոր պատրաստեալ ես ի սկզբանէ աշխարհի սրբոց քոց. և մի՛ զրկեր զիս յերկնաւոր հարսնարանէն։

Այլ վասն մեծ և փառաւորեալ թագաւորութեանդ քո՝ մի՛ մոռաներ ի դատաստան ընդ ծառայիս քո, մի՛ և հատուցաներ ինձ ըստ բազում անօրէնութեանդ իմում։ Այլ հնարեա՛ ինձ ընդ արժանաւորսն և ընդ կատարեալ հոգիսն աջակողմեան դասուն վերանալ լուսեղէն ամպօք ընդ առաջ քո յօդս. և ընդ սիրելիս և ընդ կամարարս քո ի յարազուարճ ուրախութիւնսն ուրախացո՛, և առատապարգև փառօքդ փառաւորեա՛ զիս յերամն արդարոց, ընդ նոսին հանգուցանելով ի վերինդ երուսաղէմ յարքայութեանդ քում յերկինս։ Օ՛ի ընդ նոսին համաձայնեալ փառաւորեցից զքեզ ընդ հօր և ընդ հոգւոյդ Սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

ԱՂՕԹՔ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՆԱՍԷԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ

Դէր ամենակալ Ա՛ծ աբրահամու՝ իսահակայ յակոբայ և զաւակի նոցա արդարոց ։ ամենակալ տէր թող զմեզ իմ։

Որ արարեր զերկինս և զերկիրս՝ և զամ զարդ նոցա ։ ամենա։

Որ կապեցեր զծով քանիւ հրամանի քո ։ փակեցեր զխորս ։ կնքեցեր ահաւոր և փառաւորեալ անուամբ քով սրբով ։ ամենա։

Որ ամ ինչ սարսի և դողայ յերեսաց ահի զօրութեան քո ։ ամենա։

Ընդաւ է մեծվայելչութի փառաց սրբութե՛ քո ։ սասանիկ է բարկութի սպառնալեաց քոց ՝ի վերայ մեղաւորաց ։ անչափ և անքննին են ողորմութիք աւետեաց քոց ։ ամե։

Դու տէր բարձրեալ դթած երկայնամիտ բազումողորմ ։ և զղջանաս ՝ի վերայ չարեաց մարդկան ։ ամենա։

Դու Ա՛ծ ոչ եդեր սպաշխարութի վասն արդարոցն՝ աբրահամու ։ իսահակայ և յակոբայ ։ որք ոչ մեղան քեզ ։ ամենա։

Այլ եդեր սպաշխարութի վասն իմ մեղաւորիս ։ զի մեղայ աւելի քան զաւազ ծո-

վու, և բազմացան անօրէնութիւնք իմ. ամենա։

Ոչ եմ արժանի հայել և տեսանել զբարձրութիւնս երկնից՝ 'ի բազմութէ անօրէնութեան իմոյ. ամենա։

Կորացեալ եմ ես 'ի բռնութէ կապանաց երկաթից, և ոչ գոյ ինձ հանգիստ. ամենա։

Բարկացուցի զարտմտութիւն և շար առաջի քո արարի, կանգնեցի պատկեր և բազմացուցի զցասումն. ամենա։

Եւ արդ տէր՝ խոնարհեցուցանեմ ըզծունր սրտի իմոյ, և հայցեմ 'ի քաղցրութէ քումմէ. ամենա։

Մեղայ տէր մեղայ, և զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. ամենա։

Զաչեմ և խնդրեմ 'ի քէն թող ինձ որ թող ինձ, և մի՛ կորուսաներ զիս ըստ անօրէնութեան իմոյ. ամենա։

Մի՝ յաւիտեան բարկանար ինձ տէր, և մի՛ յիշեր զչարիսն իմ, և մի՛ պարտաւորեր զիս ընդ իջեալսն 'ի նեղութեան երկրի չարեաց. ամենա։

Զի դու ած ած ապաշխարողաց ես, և յիս ցոյց զբարերարութիւնդ քո որ անարժան եմ. ամենա։

Կեցուսցես զիս ըստ բազում ողորմութէ քում, և ես օրհնեցից զքեզ զամ աւուրս կենաց իմոց. ամենա։

Զքեզ տէր օրհնեն ամ զուարթունք երկնից. և քո են փառք յաւիտեանս, ամէն։

Փառք հօր և որդւոյ, Հոգւոյ և միշտ և։

Աղաչեմ և խնդրեմ ի քէն տէր, թող ինձ զմեղս իմ։

Խաղաղմողորմ տէր՝ ողորմեա՛ ինձ։

Աստուածա՛ քաւեա՛ զիս զմեղաւորս ի մեզաց և կեցո՛։

Բարիչ իմ և յոյս ա՛ծ՝ գթա՛ ի մեղուցեալ ծառայս, և ողորմեա՛ ինձ բազմամեղիս։

Մեծ ողորմութեամբ սրբուհի և միշտ կոյս տուաստածածին Մարիամ, բարեխօսեա՛ առ տէր վասն իմ մեղաւորիս։

Մեծայն սուրբք ա՛յ բարեխօսեցէ՛ք առ Հայր ի յերկինս վասն մեր մեղաւորացս։

Քրիստոս որդի ա՛յ անոխակալ ընկալ զաղաչանս մեր, զի ի քեզ են ապաւինեալ անձինք մեր։

Հաղթող զօրութեամբ սուրբ և կենդանարար և պատուական խաչիս քո տէր՝ պահպանեա՛ զմեզ։

Ուսուցանեա՛ տէր զհրեշտակ խաղաղութիւն քո, որ եկեալ պահեսցէ զմեզ անխռովս ի տուն և ի գիշերի։

Ուսմունդասիրութեամբ քո յիշեա՛ զմեզ տէր յիշեա՛ զմեզ, յորժամ գաս արքայութիւնքով և ողորմեա՛ մեզ։

ԱՂՕԹՔ

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԺԱՄՈՒՆ

Լուսաբեա՛ տէր զլոյս քո և զճշմարտութիւն քո, զի առաջնորդեսցեն ինձ և հանցեն զիս ՚ի լեառն սուրբ և ՚ի յարկս քո։

Ո՞տից առաջի սեղանոյ ՝ի՝ տա՛ ՝ն՝ ծ՝ , որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ։

Խոստովան եղէց քեզ օրհնութիւբ ասա-ուած ասաուած իմ։

Ի՞ՐԴ ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես զիս։ յուսա՛ առ ՝ն՝ ծ՝ , խոստո-վանեա՛ նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց ՝ն՝ ծ՝ է։

Փառք Հօր և որդւոյ և։

Եւ հաս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք։

Օրհնութի՛ և փառք Հօր և որդւոյ և։

Սաղմոս · 118։

Լուսաբերեսցէ ՚ի վերայ իմ ողորմութիւն քո տէր, և փրկութիւն քո ըստ բանի քումբ։

Ցաց պատասխանի ոչ՝ նախատեն զիս բան ի՝ք, զի ես ՚ի բանս քո յուսացայ։

Ա՞ի՝ ՚ի բացեայ առներ ՚ի բերանոյ իմմէ զբան ճշմարտութեան մինչև յոյժ, զի յիրա-ւունս քո յուսացայ։

Պահեցի զօրէնս քո յաւմ ժամ, յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից։

Ընայի ես յանդորրու, զի զպատուիրանսն քո խնդրեցի։

Խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց, և ոչ ամաչէի։

Խորհէի 'ի պատուիրանս քո զոր սիրեցի։

Համբարձի զձեռս իմ 'ի պատուիրանս քո զոր սիրեցի, և խորհէի յարդարութեանդ քումմ։

Յիշեա զբան ծառայի քո՝ յոր և յուսացուցեր զիս։

Այս մխիթարեսցէ զիս 'ի խոնարհութեան իմում, զի բան քո կեցոյց զիս։

Ամբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ, այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ։

Յիշեցի զիրաւունս քո յաւիտենից աւր, և մխիթարեցայ։

Տրտմութիւն կալաւ զիս 'ի մեղաւորաց, և ցաք թողին զօրէնս քո։

Երգելի են ինձ իրաւունք քո՝ 'ի տեղւոջ պանդխտութեան իմոյ։

Յիշեցի 'ի գիշերի զանուն քո տէր, և պահեցի զօրէնս քո։

Այս եղև ինձ ճանապարհ 'ի կեանս, զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի։

Զանօրէնս ատեցի, և զօրէնս քո սիրեցի։

Զգնական և փրկիչ իմ ես դու, և ես 'ի բանս քո յուսացայ։

Ի բաց եղբարք յինէն չարք, և քննեցից

զպատուիրանս աստուծոյ իմոյ։

Գնեա՛ ինձ ըստ բանի քում և կեցո՛ զիս, և մի՛ յամօթ առներ զիս 'ի յուսոյ իմմէ։

Գնեա՛ ինձ և ապրեցո՛ զիս, և խորհեցայց յիրաւունս քո յա՛մ ժամ։

Նարդեցեր զամենեսեան որք ապստամբք եղեն յարդարութենէ քոյ, զի անիրաւութիւնք էին խորհուրդք նոցա։

Յանցաւորս համարեցայ զա՛մ մեղաւորս երկրի, վա՛ այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո։

Հեռեա՛ ընդ երկիւղ քո զմարմին իմ, զի 'ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ։

Երձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո տէր, ըստ բանի քում իմաստո՛ւն արա զիս։

Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր, և բանիւ քո փրկեա՛ զիս։

Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս քո, յորժամ ուսուցես ինձ զարդարութիւնս քո։

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո, զի ա՛մ պատուիրանք քո արդարութեամբ են։

Եղիցի ձեռն քո 'ի կեցուցանել զիս, զի զպատուիրանս քո ընտրեցի։

Յանկացայ փրկութեան քում տէր, և օրէնք քո խօսք իմ էին։

Կեցցէ անձն իմ օրհնեսցէ զքեզ, և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ։

Մոլորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ, խնդրեա՛ զծառայս քո զի զպատուիրանս քո ես ո՛չ մոռացայ։

Մի՛ եկեսցեն 'ի վերայ մեր ոտք ամբարտաւանից, և ձեռք մեղաւորաց մի՛ դողացուսցեն զմեզ։

Ընդ անկցին ամենեքեան ոչք գործեն զանօրէնութիւն, մերժեսցին և այլ մի՛ կարասցեն հաստատիլ։

Ես 'ի տէր յուսացայ, ցնծացայց և ուրախ եղէց յաստուած փրկիչ իմ։

Տէր տէր ես ինձ զօրութիւն և կացոյց զոտս իմ 'ի հաստատութեան, 'ի վերայ պարանոցի թշնամւոյն կացոյց զիս, և հանդոյց զիս երագ երագ։

Որ բնակեալն է յօգնութիւն բարձրելոյն, ընդ հովանեաւ աստուծոյ յերկինս հանգիցէ։

Ասացէ տեառն ընդունող իմ ես, ապաւէն իմ աստուած և ես յուսամ 'ի նա։

Նա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին, և 'ի բանից 'ի խռովութենէ։

Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ, 'ի հովանի թևոց նորա յուսասցիս։

Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքեզ ճշմարտութիւն նորա։

Ո՛չ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի, և ոչ 'ի նետէ որ թռչի 'ի տուէ։

Յիրէ որ շրջի 'ի խաւարի, 'ի գայթակղութենէ դիւին 'ի հասարակ աւուր։

Ընկցին 'ի կողմանէ քումմէ հազարք և բիւրք ընդ աջմէ քումմէ, և առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին։

Բայց միայն աչք քովք հայեցիս դու և զհատուցումն մեղաւորաց առեցես, զի դու տէր յոյս իմ ես։

Օ՜ բարձրեալն արարեր քեզ ապաւէն, զի ոչ հասցեն առ քեզ չարք, և տանջանք մի՛ մերձեսցին 'ի յարկս քո։

Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո, 'ի պահել զքեզ յամ ճանապարհս քո։

Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ, զի մի՛ երբէք հարցես զքարի զոտն քո։

Ի վերայ իժից և քարբից գնասցես դու, և առ ոտն կոխեսցես զառիւծն և զվիշապն։

Զանգի յիս յուսացաւ և փրկեցից զնա, հովանի եղէց նմա զի ծանեաւ զանուն իմ։

Կարդասցէ առ իս և ես լուայց նմա, և առ նմա եղէց 'ի նեղութեան։

Փրկեցից և փառաւորեցից զնա, երկայն աւուրբք լցուցից և ցուցից նմա զփրկութիւն իմ։

Զ՝ր քեզ տէր համբարձի զաչս իմ, որ բնակեալդ ես 'ի յերկինս։

Որոյ աչք ծառայի 'ի ձեռն տան իւրոց, և որոյ աչք աղախնոյ 'ի ձեռն տիկնոջ իւրոյ։

Զ՝նպէս են աչք մեր առ քեզ տէր Աստուած մեր, մինչև ողորմեսցիս 'ի վերայ մեր։

Ողորմեա՛ մեզ տէր ողորմեա՛ մեզ, զի բազում լցաք արհամարհանօք։

Զ՝ես առաւել լցան անձինք մեր նախատանօք, որք նախատէին զմեզ արհամարհա-

նոք ամբարտաւանից։

Աստուած յանուան քում կեցո՛ զիս, և ՚ի զօրութեան քում իրա՛ւ արա ինձ։

Աստուած լսո՛ւր աղօթից իմոց, ունկն դիր բանից բերանոյ իմոյ։

Զտարբ յարեան ՚ի վերայ իմ և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ, և ո՛չ համարեցան զքեզ աստուած առաջի իւրեանց։

Զհա՛ աստուած օգնական իմ, և տէր ընդունող հոգւոյ իմոյ։

Դարձուցանել զչարն ՚ի թշնամիս իմ, ճշմարտութեամբ քով սատակեա՛ զնոսա։

Զս կամաք իմով պատարագս մատուցից քեզ, և խոստովան եղէց անուան քում տէր զի բարի է։

Զամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս, և ՚ի թշնամիս իմ եսես աչն իմ։

Զրհնեալ ես դու ՚ուր ՚ած հարցն մերոց, գովեալ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեան։

Զու օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց քոց, գովեալ և առաւել բարձ։

Զրհնեալ ես ՚ի տաճարի փառաց սրբութեան քո, գովեալ և առա։

Զրհնեալ ես ՚ի վերայ աթոռոց արքայութեան քո, գովեալ և առա։

Զրհնեալ ես որ նստիս ՚ի քրովբէս և հայիս յանդունդս, գովեալ և առա։

Զրհնեալ ես ՚ի վերայ հաստատութեան երկնից, գովեալ և առա։

Օրհնեցէ՛ք զաՃ 'ի սրբութեան նորա, օրհնեցէ՛ք զնա 'ի հաստատութեան զօրութեան նր։

Օրհնեցէ՛ք զնա 'ի զօրութեան նորա, օրհնեցէ՛ք զնա 'ի բազում մեծութեան նորա։

Օրհնեցէ՛ք զնա 'ի ձայն օրհնութեան, օրհնեցէ՛ք զնա սաղմոսիւք և օրհնութեամբ։

Օրհնեցէ՛ք զնա ցնծութեամբ, գովեցէ՛ք զնա ուրախութեամբ։

Օրհնեցէ՛ք զնա 'ի բանս քաղցր, գովեցէ՛ք զնա 'ի բարբառ լսելի։

Օրհնեցէ՛ք զնա 'ի ձայն գոհութեան, ամենայն հոգիք օրհնեցէ՛ք զտէր։

Զ. Որդ արձակեա՛ զծառայս քո տէր ըստ բանի քում 'ի խաղաղութիւն, զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն քո զոր պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդոց։

Լոյս յայտնեցար հեթանոսաց, և փառք ժողովրդեան քում իսրայէլի։

Ձգեցեր զձեռն քո և փրկեաց զիս աջ քո, և տէր հատուսցէ ընդ իմ։

Տէր ողորմութի՛ քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ։

Տէր հան 'ի բանտէ զանձն իմ, գոհանամ զանուանէ քումմէ։

Զ. Եւ քեզ սպասեն արդարք՝ մինչև հատուսցես։

Ն՝եծացուսցէ անձն իմ զտէր, և ցնծասցէ հոգի իմ աստուծով փրկչաւ իմով։

Զ. Յց արար 'ի վերայ խոնարհութեան աղախ-

նոյ իւրոյ , այսուհետև երանիցեն ինձ ամենայն ազգք։

Զարար ընդ իս մեծամեծս հզօրն , և անբէ անուն նորա։

Զողորմութիւն արար ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց , արար զօրութիւն բազկաւ իւրով։

Ցրուեաց զամբարտաւանս ի մտաց սրտից , և քակեաց զհզօրս յաթոռոց։

Զխոնարհս բարձրացոյց՝ զկարօտս ելից բարուք , և զմեծատունս արձակեաց ունայնս։

Պաշտպանեաց իսրայէլի ծառայի իւրոյ , յիշելով զողորմութիւն իւր։

Որպէս խօսեցաւ առ հարսն մեր՝ ընդ աբրահամու և զաւակի նորա յաւիտեան։

Տուր զօրութիւն ծառայի քո , կեցո՛ զորդի աղախնոյ քո , և արա՛ առ իս նշան բարութեան։

Տեսցեն առելիք իմ և ամաչեսցեն , զի դու տէր օգնեցեր ինձ և միխիթարեցեր զիս։

Փառք հօր և որդւոյ և։

Մաղթանք։

Ինձն իմ ի ձեռս քո է յամ ժամ, և ի քո խաչ քո յուսացեալ եմ թագաւոր երկնաւոր , զբազմութիւն քոց բարեխօս ունիմք առ քեզ։ Որ երկայնամիտդ ես առ ամենեսեան , մի՛ անտես առներ զառպաւինեալս ի քեզ։ այլ պահեա՛ պատուական և սուրբ խաչիս քով ի խաղաղութեան։

Քարոզ։

Աղաչեսցուք զամենակալն Ամ և խնդրեսցուք 'ի նմանէ, զի առաքեսցէ զՀրեշտակ խաղաղութեան՝ որ եկեալ պահեսցէ զմեզ յերկիւղական գիշերիս 'ի դիւական խռովութէ, ամբողջ պահելով զհոգի և զմարմին մեր՝ մինչև 'ի կատարումն ժամանակի ամաց մերոց։ Ամենակալ տէր Ամ մեր կեցո՛ և ողորմեա։ Կեցո՛ տէր։

Հանդիսատ գիշերիս խաղաղութեամբ անցուցանել հաւատով 'ի Ամն խնդրեսցուք։ Շնորհեա՛ տէր։

Հրեշտակ խաղաղութեան պահապան անձանց մերոց 'ի տեառնէ խնդրեսցուք։

Քաւութիւն և զթողութիւն յանցանաց մերոց 'ի տեառնէ խնդրեսցուք։

Սրբոյ խաչին մեծ և կարօղ զօրութիւնն յօգնութէ անձանց մերոց 'ի տեառնէ խնդրեսցուք։

Եւ ևս միաբան վա՛ Աշմարիտ և Ամ հաւատոյս մերոյ զՄր աղաչեսցուք։ Ո՛էր ողորմեա։

Անձինս մեր և զմիմեանս տեառն Ամ ամենակալին յանձն արասցուք։ Զմեզ տեառնդ յանձն եղիցուք։

Ողորմեաց մեզ տէր աստուած մեր՝ ըստ մեծի ողորմութեան քո։ Ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ։

Ո՛էր ողորմեա՛, տէր ողորմեա՛, տէր ողորմեա։

Աղօթք։

Տէ՛ր ամ մեր դու պահեա զմեզ խաղաղութեամբ 'ի գիշերիս յայսմիկ և յամենայն ժամանակի։ Ընդ որոց երկիւղ քո բնակեալ պահեա զմիտս և զխորհուրդս մեր։ Որպէս զի յամենայն ժամ քեզ պահպանեալ լիցուք յորոգայթից թշնամւոյն։ Եւ քեզ հանցուք զօրհնութիւն և զփառս հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբոյ։ այժմ և միշտ։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Երեշտակի խաղաղութեան յանձն արար զանձինս մեր տէր զօրութեանց, որ եկեալ պահեսցէ զմեզ անխռովս 'ի տուէ և 'ի գիշերի, յարթնութեան և 'ի հանգստեան մերում։ զի դու ես արարիչ լուսոյ, և հաստիչ գիշերի։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ տէր ամ մեր, զհան գիսա գիշերիս շնորհեա խաղաղութիւն անցուցանել, և հասանիլ 'ի պաշտօն առաւօտուս երկրպագութիւն և 'ի փառաբանութիւն ամենասուրբ երրորդութեանդ։ այժմ և։

Սաղմոս։ 4։

Խաղաղութիւն յայս և 'ի սոյն ննջեսցուք և զարթիցուք, զի դու տէր միայն առանձին յուսով քո բնակեցուցեր զմեզ։

Ի կարդալ իմում լուար ինձ ամ ըստ արդարութեան, 'ի նեղութիւնս ինձ անդորր արարեր։ ողորմեա՛ ինձ և լուար աղօթից իմոց։

Որդիք մարդկան մինչև յե՞րբ էք խըս-

տասիրաք , ընդէ՞ր սիրէք զնանրութիւն և խնդրէք զստութիւն ։

Հաներուք զի աքանչելիս արար տէր սրբոյ իւրում, և տէր լուիցէ ինձ ՝ի կարդալ իմում առ նա ։

Խարկանայք և մի՛ մեղանչէք , զոր ինչ ասէք ՝ի սիրտս ձեր՝ յանկողինս ձեր զղջացարուք ։

Զատուցէ՛ք պատարագս արդարութեան , և յուսացարուք ՝ի տէր ։

Խոզումք ասէին թէ ո՞ ցուցցէ մեզ զբարութիւն տեառն , նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց , և եղուր ուրախութիւն սրտից մերոց ։

Ի պտղոյ ցորենոյ գինոյ և ձիթոյ իւրեանց լցուցեալ զնոսա ։

Խաղաղութի՛ւն յայս և ՝ի սոյն ննջեացուք և զարթիցուք , զի դու տէր միայն առանձին յուսով քո բնակեցուցեր զմեզ ։

Ալելուիա Օրթի ։

Խաղաղութիւն ամենեցուն ։

Ի՛ ընդ հոգւոյդ քում ։

Երկիւղածութեամբ լուարուք ։

Սրբոյ աւետարանին՝ որ ըստ յովհաննու ։

Փառք քեզ տէր աստուած մեր ։

Պուսխուամ ։

Ա՛սէ աստուած ։

Տէրն մեր յի՞ քո՞ ասէ ։

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի , ինքն մի-

այն կոյ։ ապա եթէ մեռանիցի՝ բաղում արդիւնս առնէ։ Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա։ և որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայս մեկ, 'ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա։ Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ։ և ուր եսն եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի։ Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա հայրն իմ։

Փառք քեզ տէր ամ մեր։

Որոյ խաչիւս աղաչեացուք զտէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց՝ և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ։ Երկնակալ տէր աստուած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Պահպանեա՛ զմեզ քո՛ ամ մեր՝ ընդ հովանեաւ ո՛ր և պատուական խաչիւդ քով 'ի խաղաղութեան, փրկեա՛ յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն։ Երժանաւորեա՛ զոհութիւնս փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սրբոյ հոգւոյդ։ այժմ և։

Ողորմեալ տէր մեր յա՛ քո՛, ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

Անկանիմք առաջի քոյ ո՛ր ամ մեր և աղաչեմք զանարատ զկոյսդ, բարեխօսեա՛ վասն անձանց մերոց, և աղաչեա՛ զվիճին որդիդ փրկել զմեզ 'ի փորձութենէ և յամ վտանգից մերոց։

ՄԱՂԹԱՆՔ ՀՕՐԱՒՈՐՔ ԱՐՀԱՒԻՐԱՑ ԳԻՇԵՐԱՑՆՈՅ

Սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյ ասացեալ։

Բան • ԺԲ։

Ընկալ քաղցրութեամբ տէր ՅԾ հղօր՝ զդառնացողիս զաղաչանս • մատիր զթութեաւ պատկառեալս զիմաք • փարատեա ամենապարգև՝ զամօթական տխրութիւնս • բարձ յինէն ողորմած՝ զանբերելի ծանրութիւնս • անջրպետեա հնարաւոր՝ զմահացու կրթութիւնս • աւարեա միշտ յաղթօղ՝ զխաբողին հաճութիւս • բացադրեա վերնային՝ զմոլելոյն մառախուղ • կնքեա կենցուցիչ՝ զկորուսչին ընթացմունս • ցրուեա ծածկաւեսս՝ զըմբռնողին շար գամունս • խորտակեա անքննին՝ զմարտողին գիմեցմունս։ Ցեառնագրեա քո անուամբդ զուսանողս երդ յարկիս • պարփակեա քո ձեռամբդ զառաստաղ տաճարիս • գծագրեա քո արեամբդ զմուտ սեմոց սենեկիս • կերպացո զքո նշանդ 'ի հետս ելից մաղթողիս • ամրացո քո աջովդ զհանգստեանս խշտի • մաքրեացեա 'ի հաղբից զծածկարան անկողնոյս • պահեացեա քո կամօքդ զտառապեալ անձն ոգւոյս • անխարդախ արասցես զքո շնորհեալ շունչ մարմնոյս • կացուսցես շրջափակ զպարս զօրուդ երկնայնոյ • կարգեսցես

'ի դիմի ընդդէմ դիւացն դասու։ Յուր հանդիսատ բերկրութեան մահանգոյնս նիրհման 'ի խորութեան դիշերիս, բարեխօսութեամբ հայցուածոց սրբոյ աստուածածնիդ՝ և ամենայն ընտրելոց։ Զմիտեալ պարուրեա՛ ըզ պատուհան տեսութեանց զգայարանացս իմոց ամենից անզարհուրելի զետեղմամբ՝ 'ի ծփական խռովութեանց, կենցաղական զբաղմանց, անրջական երազոց, խօլականաց ցնորից, յիշատակաւ քո յուսոյդ անվնասելի պաշտպանեալ։ Զու սթափեալ վերատին 'ի ննջմանէ ծանրութեան, ամենազգաստ արթնութեամբ՝ հոգենորոգ զուարթութեամբ 'ի քեզ արձանացեալ, զայս ձայն մաղթանաց՝ բուրմամբ հաւատոց քեզ ամենօրհնեալ թագաւոր փառաց անճառից, փառաբանողաց երկնագումար խմբից երգակցեալ՝ յերկինս առաքել։ Զի դու փառաւորեալ ես յամ արարածոց յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

ԱՂՕԹՔ ԶՕՐԱՒՈՐ

Նորին սրբոյն Գրիգորի։

Բառ։ խա։

Ոլորդի՜ այ կենդանւոյ օրհնեալ յամի՝ հօրդ ահաւորի անքննին ծնունդ որ տկարա-

նայ առ 'ի քէն և ոչ ինչ։ Որ 'ի ծագել անըստ ուեր նշուլից ողորմութեանդ քո փառաց, հալին մեղք. հալածին դեւք. ջնջին յանցանք. խզին կապանք. խորտակին շղթայք. կենդանանան մահացեալք. բժշկին հարուածք. ողջանան վէրք. բառնին ապականութիւնք. տեղի տան տխրութիւնք. նահանջին հեծութիւնք. փախնուս խաւարն. մեկնի մէգն. մերժի մառախուղն. փարատի մուայլն. սպառի աղջամուղջն. վերանայ մութն. գնայ գիշերն. տարագրի տագնապն. չքանան չարիքն. հալածին յուսահատութիւնքն. և թագաւորեսցէ ձեռն քո ամենակար՝ քաւիչդ ամենայնի։ Որ ոչ եկիր կորուսանել զմարդկան ոգիս՝ այլ կեցուցանել, թող ինձ զանթիւ չարիսն իմ բազում ողորմութեդ։ Օ՛ի դու միայն ես յերկնի անձառ, և յերկրի անզննին. 'ի տարր գոյի, և յեղբս ծագաց աշխարհի. սկիզբն ամի, և յամի. ամ լրմամբ օրհնեալ 'ի բարձունս. և քեզ ընդ հօր և հոգւոյդ սրբոյ փառք յաւիտեանս, ամէն։

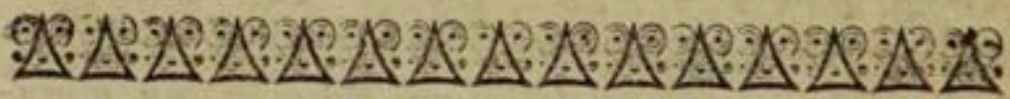

ԱՂՕԹՔ ԶՕՐԱՒՈՐ

Ներին սրբոյն Գրիգորի.

Բան. ՃԹ։

Լ՛սուաց և տէր. կեանք և արարիչ. ողորմած. գթած. լոյս. երկայնամիտ. անսխա-

կալ · մարդասէր · ամենագութ · պարգևատու · փրկիչ · օրհնեալ · գովեալ · բարեբանեալ։ Քոյրան ամրութիւն · պատսպարան վստահութեան · առանց նենգութիւն բարի · առանց խաւարի ճառագայթ · քաւիչ մեղաց · ողջացուցիչ վիրաց · անհասանելեաց հնարք · անմատչելեաց հպարտ · անյուսութիւն ելք · անուն քո խոստովանեալ՝ ՅՍ որդի · և հօր քո ընդ քեզ հզօրի և ահաւորի, և հոգւոյդ ամենակալի և ընդ քեզ երկրպագելոյ՝ փառք և պաշտօն գոհաբանութեան յաւիտեանս, ամէն։

ԱՂՕԹՔ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ

Նորին սրբոյն Դիոնիսիոսի։

Բան · ՂԸ։

Ո՛Ջ յաւիտենական · բարերար և ամենակալ · ստեղծիչ լուսոյ և յօրինիչ գիշերոյ · կեանք 'ի մահու և լոյս 'ի խաւարի · յոյս ակն ունողաց և երկայնմտութիւն տարտակուսելոց։ Որ ամենարուեստ իմաստութեամբ քո դարձուցանես յայդ զստուերս մահու, աննուազ ծագումն և անմուտ արեգակն, քանզի ոչ զօրէ ծածկել զփառս տէրութեան քո խաւար գիշերոյ · որում կրկնի ծունր երկրպագութիւն ամենայն եղելոց՝ երկնաւորաց և երկրաւորաց և ստնդարամեռեալանաց։

Որ լսես զՀեծուի կապելոց, և հայիս յաղօթս խոնարհաց, և ընդունիս զխնդրուածս նոցա, աստուած իմ և թագաւոր իմ, կեանք իմ և ապաւէն իմ, յոյս իմ և վստահուի իմ, յիսուս քրիստոս ամի, սուրբդ հանգուցեալ 'ի հոգիս սրբոց միխիթարութիւն վշտաց, և քաւարան մեղուցելոց, որ գիտես զամենայն յառաջ քան զլինել նոցա։ Լուարեա զպահպանողական զօրութի աջոյ քո, և փրկեա զիս յերկիւղէ գիշերի և'ի դիւէ չարէ. որպէս զի զյիշատակ սոսկալի և սուրբ քո անուանդ՝ միշտ համբուրեալ շրթամբք հոգւոյ ըղձութեան շնչոյ, կեցից պահպանեալ ընդ այնոսիկ որ կարդան զքեզ 'ի բոլոր սրտէ։

Լու 'ի դրոշմէ խաչի քոյոյ նշանիդ, զոր ճաճային արեամբ քո ներկեալ նորոգեցեր, և 'ի նոյն շնորհ որդեգրութեան զմեզ մկրտեցեր, և 'ի փառս պատկերի քո նկարեալ յօրինեցեր, այսու պարգևօք աստուածականօք՝ ամաչեսցէ՛ սատանայ. քակտեսցին մեքենայքն. բարձցին որոգայթքն. պարտեսցին մարտուցեալքն. պակասեսցին զէնքն սայրասուրք. մերժեսցի՛ մէգն, փարատեսցի՛ խաւարըն. մեկնեսցի՛ մառախուղն։ Լաղուկ քո հովանասցի՛, և աջ քո կնքեսցէ՛. վասն զի գթածես և ողորմած, և անուն քո կոչեցեալէ 'ի վերայ ծառայից քոց։ Լու քեզ ընդ հօր՝ հոգւովդ սրբով՝ փառք և իշխանութիւն յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

ԱՂՕԹՔ

ԻԻՐԱՔԱՆՉԻԻՐ ԱՆՁԻՆ

ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՑ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ

Աղաղակել սրբոյ աւետարանն Ղեբսէսի շնորհալւոյ հայոց կաթուղիկոսի։

Հաւատով խոստովանիմ, և երկիրպագանեմ քեզ՝ Հայր և Որդի և Սուրբ Հոգի, անեղ և անմահ բնութիւն, արարիչ հրեշտակաց և մարդկան և ամ էղելոց։ ողորմեա՛ քո արարածոց, և ինձ բաղմամեղիս։

Հաւատով խոստովանիմ, և երկիրպագանեմ քեզ՝ անքաւանելի լոյս, միասնական սուրբ երրորդութիւն և մի աստուածութիւն, արարիչ լուսոյ և հալածիչ խաւարի։ հալածեա՛ 'ի հոգւոյ իմմէ զխաւար մեղաց և անգիտութիւն, և լուսաւորեա՛ զմիտս իմ 'ի ժամուս յայսմիկ աղօթել քեզ 'ի հաճոյս, և ընդունել 'ի քէն զխնդրուածս իմ։ ողորմեա՛ ինձ բաղմամեղիս։

Հայր երկնաւոր ամենակալ՝ որ առաքեցեր զորդիդ քո սիրելի 'ի խնդիր մոլորեալ ոչխարին, մեղայ յերկինս և առաջի քո։ ընկալ զիս ոչ զանառակ որդին, և զգեցո՛ ինձ զպատմուճանն զառաջին զոր մերկացայ մեղաւք։ ողորմեա՛ քո արա։

Ողջի՜ այ ՀԱՅ ՀՇՄԱՐԻՏ՝ որ խոնարհեցար 'ի հայրական ծոցոյ՝ և առեր մարմին 'ի սրբոյ կուսէն մարիամայ վասն մերոյ փրկութեան, խաչեցար և թաղեցար և յարեար 'ի մեռելոց՝ և համբարձար փառօք առ հայր, մեղայ յերկինս և առաջի քո. յիշեա՛ զիս որպէս զաւազակն՝ յորժամ գաս արքայութիւնքդ. ողորմեա՛ քո արա։

Ողջի՜ այ ՀԱՅ ՀՇՄԱՐԻՏ՝ որ ինքեր 'ի յորդանան և'ի վերնատունն, և լուսաւորեցեր զիս միրտուիթիւնքդ աւազանին, մեղայ յերկինս և առաջի քո. մաքրեա՛ զիս վերստին ՀԱՅԱՅԻՆ հրով քո՝ որպէս հրեղէն լեզուօք սուրբ զառաքեալսն. ողորմեա՛ քո արա։

Ընե՛ղ բնութիւն՝ մեղայ քեզ մտօք խմովք, հոգւով և մարմնով խմով. մի՛ յիշեր զմեղս իմ զառաջինս վասն անուանդ քում սրբոյ. ողորմեա՛ քո արա։

Ցեսօղ ՀԱՅԻ՝ մեղայ քեզ խորհրդով բանիւ և գործով. ջնջեա՛ զձեռագիր յանցանաց իմոց, և գրեա՛ զանուն իմ 'ի դպրութեան կենաց. ողորմեա՛ քո արա։

Ընտնօղ գաղտնեաց՝ մեղայ քեզ կամաւ և ակամայ, գիտութիւնքդ և անգիտութիւնքդ. թողութի՛ շնորհեա՛ մեղաւորիս, զի 'ի ծննդենէ սուրբ աւազանին մինչև ցայսօր մեղուցեալ եմ առաջի ՀԱՅՈՒԹԵԱՆԴ քո զգայարանօք իմովք, և ՀԱՅ անդամօք մարմնոյս. ողորմեա՛ քո արա։

Ընենախնամ առեր՝ դիր պահապան աչաց

իմոց զերկիւղ քո եւ ոչ ևս հայիլ յարեան, և ականջաց իմոց՝ ոչ ախորժել լսել զբանս չարութեան, և բերանոյ իմոյ՝ ոչ խօսիլ զստութիւն, և սրտի իմոյ՝ ոչ խորհիլ զչարութիւն, և ձեռաց իմոց՝ ոչ գործել զանիրաւութիւն, և ոտից իմոց՝ ոչ գնալ 'ի ճանապարհս անօրէնութեան. այլ ուղղեա զշարժումն սոցա լինել միշտ ըստ պատուիրանաց քոց յաւիտ. ողորմեա։

Հուր կենդանի քո՝ զհուր սիրոյ քո զոր արկեր յերկիր, բորբոքեա յանձն իմ. զի այրեսցէ զաղտ հոգւոյ իմոյ, և սրբեսցէ զխիղճ մեղաց իմոց, և մաքրեսցէ զմեղս մարմնոյ իմոյ, և վառեսցէ զլոյս գիտութեան քո 'ի սրտի իմում. ողորմեա։

Խնամատուի հօր յա՝ տուր ինձ խնամատուի, զբարիս խորհիլ և խօսիլ և գործել առաջի քո յաւիտեան. 'ի չար խորհրդոց՝ 'ի բանից և 'ի գործոց փրկեա զիս. ողորմեա։

Կամեցօղ բարեաց՝ որ կամարար՝ մի թողուր զիս 'ի կամս անձին իմոյ գնալ. այլ առաջնորդեա ինձ լինիլ միշտ ըստ կամաց քոց բարեսիրաց. ողորմեա։

Ընդայ երկնաւոր՝ տուր ինձ զարքայութիւն քո, զոր խոստացար սիրելեաց քոց. և զօրացո զսիրտ իմ առեալ զմեղս, և սիրել զքեզ միայն, և առնել զկամս քո. ողորմեա։

Խնամօղ արարածոց՝ պահեա նշանաւ խաչի քո զհոգի և զմարմին իմ 'ի պատրանաց մեղաց՝ 'ի փորձութեանց դիւաց, և 'ի մարդոց

անիրաւաց, և յամ վտանգից հոգւոյ և մարմնոյ. ողորմեա՛ քո արա։

Պահապան ամի քո՝ աջ քո Հովանի լեցի՝ ի վեր իմ՝ ի տուէ և՝ ի գիշերի, ՝ի նստիլ՝ ի տան, ՝ի գնալ՝ ի ճանապարհ, ՝ի ննջել և՝ ի յառնել՝ զի մի՛ երբէք սասանեցայց. ողորմեա։

Լ՚ծ իմ՝ որ բանաս զձեռն քո, և ընուս զամ արարածս ողորմութիւն քով, քեզ յանձն առնեմ զանձն իմ. դու հոգա՛ և պատրաստեա՛ զպէտս հոգւոյ և մարմնոյ իմոյ յայսմ հեռէ մինչև յաւիտեան. ողորմեա։

Դարձուցիչ մոլորելոց՝ դարձո՛ զիս՝ ի չար սովորութեց իմոց՝ ի բարի սովորութիւն. և բեւեռեա՛ ի հոգի իմ զսոսկալի օր մահուն, և զերկիւղ գեհենոյն, և զսէր արքայութեանն, զի զղջացայց՝ ի մեղաց, և գործեցից զարդարութիւն. ողորմեա։

Լ՚ղբիւր անմահութեան՝ աղբերացո՛ ի սրտէ իմմէ զարտասուս ապաշխարութեան՝ ոչ պռունկին. զի լուացից զմեղս անձին իմոյ յառաջ քան զելանելն իմ յաշխարհէս. ողորմեա։

Պարգևիչ ողորմութեան՝ պարգևեա՛ ինձ ուղղութիւն հաւատով, և բարի գործով, և աբ մարմնոյ և արեան քո հաղորդութեամբ գալ առ քեզ. ողորմեա։

Խաբերայր՝ ամ՝ հրեշտակի բարւոյ յանձն արասցես զիս քաղցրութեամբ աւանդել զհոգի իմ, և անխռով անցուցանել ընդ չարութիւն այսոցն որ են՝ ի ներքոյ երկնից. ողորմեա։

Լոյս Ճշմարիտ քո՝ արժանաւորեա զՀոգի իմ ուրախութիւն տեսանել զլոյս փառաց քոց 'ի կոչման աւուրն, և հանգչիլ յուսով բարեաց յօթևանս արդարոց մինչև յօր մեծի գալստեան քո. ողորմեա։

Փառաւոր արդար՝ յորժամ գաս փառօք հօր դատել զկենդանիս և զմեռեալս, մի մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քում. այլ փրկեա զիս 'ի յաւիտենական հրոյն, և լսելի արա ինձ զերանաւէտ կոչումն արդարոց յերկնից արքայութիւնդ. ողորմեա։

Մենողորմ տէր՝ ողորմեա՝ մեզ համ հաւատացելոց 'ի քեզ, իմոց և օտարաց, ծանօթից և անծանօթից, կենդանեաց և մեռելոց. շնորհեա և թշնամեաց իմոց և ատելեաց զթողութիւն որ առ իս յանցանաց, և դարձո զնոսա 'ի շարեացն զոր ունին վասն իմ, զի ողորմութեան քում արժանի եղիցին. ողորմեա։

Փառաւորեալ՝ որ՝ ընկալ զաղաչանս ծառայիս քո, և կատարեա 'ի բարի զկնդրուածս իմ՝ բարեխօսութիւն սրբուհւոյ՝ ածածնին, և յով հանուս մկրտչին, և սրբոյն ստեփաննոսի նախավկային, և սրբոյն գրիգորի մեր լուսաւորչին, և սրբոց առաքելոց՝ մարգարէից՝ վարդապետաց՝ մարտիրոսաց, հայրապետաց՝ ճգնաւորաց՝ կուսանաց, և համ սրբոց քոց երկնաւորաց և երկրաւորաց։ Եւ քեզ փառք և երկրպագութիւն՝ անբաժանելի՝ որ երրորդութեդ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Այն սրբուհւոյ աստուածածնին բարեխօսութեն՝ տէր ընկալ զաղաչանս մեր, և կեցո զմեզ։

Սուրբ աստուածածինն և զամ սուրբս բարեխօս արասցուք առ Հայր ի յերկինս, զի կամեցեալ ողորմեսցի՝ և գթացեալ կեցուսցէ զարարածս իւր։ Ամենակալ տէր։

Ընկալ տէր զաղաչանս մեր բարեխօսութեբ սուրբ աստուածածնին՝ անարատ ծնողի միածնի որդւոյ քոյ, և աղաչանօք ամ սրբոց քոց։ Լուր մեզ տէր և ողորմեա, ներեա քաւեա և թող զմեղս մեր։ Արժանաւորեա զոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և։

Երկնեալ տէր մեր յա քա, ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

Հանգստեան զաղօթս և զաղաչանս ընկալ մարդասէր ամ ի հաճոյս բարերար կամաց քոց. և մեր մեղաց և բազում յանցանացն թողութիւն շնորհեա. և քեզ փառք յաւիտեանս, ամէն։

Փառք քեզ տէր ամ մեր, որ պարգևեցեր զօրս զայս բարեաւ և խաղաղութեամբ անցուցանել։

Արդասէր ամ՝ զառաջակայ գիշերս որ ի մեր մեր գալոց է, ի մեղաց փրկեա, ի չարեաց ազատեա, և ի գործս բարիս առաջնորդեա։

Ուռուցուս օրհնութեանցն և փառաբանութեանցն՝ արժանի արա զ�համ հաստատելոյ անուանդ քում երկայ, և պահեա 'ի խաղաղութեան։

Տէր ՝ մեր՝ տուր զքո խաղաղութիւդ ամենայն աշխարհի, բարձ զցասումն և զպատուհասն 'ի յարարածոցս։

Պղորմեա հարց և եղբարց մերոց՝ կենդանեաց և հանգուցելոց։

Պղորմեա զեկեղեցի շինողաց, երախտաւորաց, և այնոցիկ որք տան զտուրս ողորմութեան դպրատանց, և ջանան միշտ հատատուն պահել։

Տէր ՝՝՝

Աղօթք որոյն Ներսէսի լաւերոնացւոյ առ Խաչէլեան քրիստոս։

Ո՛ւ քեզ ակնարկեմ աղբիւր ջրոյ կենդանւոյ, և աղաղակեմ՝ թէ ընդէ՞ր է ինձ սրբութեան ծարաւել, երբ դու ես իմ սրբութիւն. կամ ընդէ՞ր փափաքեմ մաքրութեան, մինչ դու ես իմ մաքրութիւն։ Ո՛յսուհետև ուսեալ՝ եթէ դու ես իմաստութիւն մեզ յոյժ առաւել արդարութիւն և սրբութիւն, քեզ փափագեմ, քեզ տուփամ. տուր իմ ծարաւեալ ոգւոյս զքեզ զովացումն՝ աղբիւր ջրոյ կենդանւոյ խաղացելոյ 'ի կեանդ յաւիտենից։

Ծարաւիմ ըմպել 'ի կրկին վտակաց կողից, որով և սրբեալ սիրով քո զմայլիմ։ Աղցնում ուտել զմարմնոյդ, որով կենդանացեալ անմահ ես լինիմ։ Փափագեմ ողջագուրել զխոցուածդ ձեռացդ, որով հասեալ առ քեզ պսակիմ։ Տուփամ ակնարկել զդէմսդ, որոյ ապաւէն 'ի վերայ իմոյ բժշկիմ։ Ա՛ղվաղակի լուր ինձ տէր՝ զի նուաղեաց յինէն հոգի իմ։

Նուաղեցաւ հոգի իմ 'ի քո անձնատուր սիրոյդ։ Ցոչորեցայ յառ քեզ տուփանացդ՝ ով

վան իմ խաչեալ։ Խաչեցայ, յորժամ առ քեզ ակնարկեմ՝ ուր վան իմ ապառակեալ։ Եւ աղաղակեմ՝ ցոյց ինձ զդէմս քո, զի ձայն քո քաղցր է, և դէմք քո գեղեցիկ։ Երբ եկից երևեցայց քեզ։

Լուր լուր ինձ, և արբեցո զիս վաղվաղակի քո գիտութեամբդ և սիրով, զի և յինէն՝ որ հաւատամ 'ի քեզ, բղխեսցեն աղբիւրք ջրոց կենդանութեան։

ՄԱՍ

ԵՐԿՐՈՐԴ

Յորում առաջի դնին պէտպէս բանք աղօթից՝ զօրաւորք ի բըժշկութիւն հոգւոյ հիւանդութեանց՝ բաժանեալք ըստ եօթնեակ աւուրց շաբաթուն, առ մատուցիւր ընթերցանութեի իւրաքանչիւր հոգեսիրաց։

Ի վերջոյ յաւելան խնդրուածք հաշտեցուցիչք ոյ՝ յաղօթամատոյց գրոց սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյ, և յայլոց երանելի Ա. հարդապետաց։

Երրորդութիւն սուրբ սրբեան զիս,
միտս զմարմին և զհոգ զիս։

ԱՂՕԹՔ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

Փառք քեզ աստուած՝ արթուն բնութիւն, որ ոչ երբէք ննջես պահապանդ իրայելի։ Որ յանմահ պաշտօնէից քոց՝ իմացական ձայնիւ անդադար օրհնաբանիս։ Որ և զիս զհողեղէն ծառայս քո յանձնեցեր 'ի պահպանութիւն նոցա. և կարգեցեր քնածութիւնս՝ զարթուն ծառայսդ 'ի խնամակալութիւն։ Օրհնեա և շնորհեցեր թմրեցելոյս ձայնատու և զարթուցիչ իբրև զգիշերային խօսնակս, կանխել 'ի փառաբանութիւն անուան քո սրբոյ, զի և 'ի հողեղինացս հաճեցար առնուլ զօրհնութիւն։

Գոհանամք զքէն անմատչելի լոյս սուրբ երրորդութիւն, որ զիս ազատեցեր 'ի խաւարագնաց դիւաց՝ 'ի թշնամեաց փրկութեանս իմոյ. և ընդ արթուն բնութիւն հրեշտակացդ՝ օրհնաբանակից քեզ արարեր։ Օ՜ինչ ասց քեզ արիաւոր և փոխանակ բարեբարութեանդ՝ կենաց իմ, կենաց իմ, լոյս իմ, և աղբիւր ամ բարեաց, եթէ ոչ զկեանս իմ՝ զոր ետուր և շնորհեցեր ինձ 'ի գիշերիս յայսմիկ, քեզ նուիրեցից 'ի մշանջենաւոր և յանդադար փառա-

բանութիւն. թէպէտ չեմ բաւական ըստ արժանեաց փառաց քոց օրհնել զքեզ։

Լ.ուդ՝ որպէս հրեշտակաց քոց տաս նոր 'ի նորոյ զղջանալն կերպ զքեզ օրհնելոյ՝ և երեքսրբենիւ փառաբանելոյ, տուր և ինձ աղաչեմ զքեզ՝ արթնութիւն մտաց, նոր օրհնութիւն վնորոգիչդ կենաց իմոց բարեբանել։ Ո՛ւ տէր՝ և զառաւօտս խաղաղութիւն մինչև ցերեկոյ շնորհեա՛ ինձ առանց փորձանաց անցուցանել, որ խնդրեմն զաղբայութիւն քո 'ի սկզբան ամենայն խնդրուածաց իմոց։

Ն՛էր երկնի և երկրի, և հրամայող ծովու և ցամաքի, դու և զայլ բարիս բնութեան՝ շնորհաց և փառաց ողորմութիւն քով պարգևեա՛ ինձ, և արդար վաստակոց յաւուրս յայսմիկ արժանի արա. որով և կարիք իմ և իմոցս լցցին, և աղքատք 'ի փչրանաց սեղանոյ մեծատանդ յագեսցին. և օրհնեսցեն զքեզ այժմ և յաւիտեանս, ամէն։

ՀԱՆԳԱՆԱԿ ՀԱՒԱՏՈՅ

Հաւատամք 'ի մի Աստուած 'ի հայր ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և աներևութից։ Հաւատամք և 'ի մի տէր Յիսուս Քրիստոս՝ յորդին Աստուծոյ, ծնեալն յԱստուծոյ հօրէ միածին, այսինքն յէութենէ հօր։ Աստուած յԱստուծոյ, լոյս

'ի լուսոյ, ամ ճշմարիտ յոյ ճշմարտէ, ծնունդ՝ և ոչ արարած։ Այն ինքն 'ի բնութենէ հօր, որով ամ ինչ եղև յերկինս և յերկրի՝ երևելիք և աներևոյթք։

Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս 'ի մարիամայ սրբոյ կուսէն՝ հոգւով սրբով։ Որով էառ զմարմին զհոգի և զմիտս և զամենայն որ ինչ է 'ի մարդ՝ ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք։ Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ։ Եկեալ յերկինս նովին մարմնով՝ նստաւ ընդ աջմէ հօր։ Դարձեալ նովին մարմնովն և փառօք հօր դատել զկենդանիս և զմեռեալս։ որոյ թագաւորութեան ոչ գոյ վախճան։

Հաւատամք և 'ի սուրբ հոգին յանեղն և 'ի կատարեալն։ որ խօսեցաւ յօրէնս և 'ի մարգարէս և յաւետարանս։ Որ էջն 'ի յորդանան։ քարոզեաց յառաքեալսն։ և բնակեցաւ 'ի սուրբսն։

Հաւատամք և 'ի մի միայն ընդհանրական և առաքելական եկեղեցի։

Հաւատամք 'ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն՝ 'ի քաւութի և 'ի թողութի մեղաց։ Յարութի մեռելոց։ 'ի դատաստանն յաւիտենական՝ հոգւոց և մարմնոց, յարքայութին երկնից և 'ի կեանսն յաւիտենականս։

Իսկ որք ասեն, էր երբեմն յորժամ ոչ էր որդի, կամ էր երբեմն յորժամ ոչ էր աբ

հոգին • կամ թէ յոչէից եղեն , կամ յայլմէ էութենէ կամ 'ի գոյութէ ասեն լինել զանեզ որդին ՝այ , կամ զսուրբ հոգին • և թէ՝ փոփոխելիք են կամ այլայլելիք • զայնպիսի աստուծոյն նզովէ կաթողիկէ և առաքելական եկեղեցի ։

Ի սրբոյ Լուսաւորչէն մերմէ ասացեալ ։

Լսակ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս , երկիրպագանելով սրբոյ երրորդութեանն և մի աստուածութեանն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից , ամէն ։

ՓԱՌԱՒԱՆՈՒԹԻՒՆ

Փառք 'ի բարձունս ՝այ , և յերկիր խաղաղութի , 'ի մարդիկ հաճութի ։ Օրհնութի քեզ 'ի բարձունս • օրհնեալ ես տէր ՝ած մեր • օրհնեմք զքեզ , և գովեմք զքեզ ։ Խոստովանիմք տէր զքեզ , և երկիր պագանեմք քեզ • փառաւորեմք զքեզ • գոհանամք տէր զքէն վասն մեծի փառաց քոց ։

Տէր թագաւոր սուրբդ երկնային՝ ՝ած և հայր ամենակալ ։ Տէր և որդի հօր միածին ՝այ քրիստոս սուրբդ որդի ։ Տէր ՝ած գառն ՝այ և որդի հօր , որ առեր զմեղս 'ի կուսէն ։ Ողոր-

մեցար բարձեր զմեզս աշխարհի, և տրդ ընկալ զաղաչանս մեր։

Սուրբդ որ նստիս ընդ աջմէ հօր՝ ողորմեաց մեզ։ Օ՛ի դու միայն սուրբ, դու միայն քարձրեալ ես, դու միայն տէր մեր յիսուսքս։ Ցէր և հոգիդ սուրբ, որ 'ի փառս աստուածընդ հօր, ամէն։

Եւ յամենայն ժամ օրհնեմք զքեզ, և գովեմք զանուն սուրբդ քո յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից։ Արժանի արա տէր զօրս զայս խաղաղութեամբ, և առանց մեղաց պահեա զմեզ։ Օրհնեալ ես տէր ամենակալ հարցն մերոց, գովեալ և փառաւորեալ է անուն սուրբդ քո յաւիտեանս, ամէն։

Օրհնեալ տէր ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։ Օրհնեալ տէր ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։ Օրհնեալ տէր ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։

Ցէր ապաւէն եղեր մեր ազգէ յազգ։ Ես ասացեալ տէր ողորմեա՛ ինձ, և բժշկեա՛ զանձն իմ, ես մեղայ քեզ։ Ցո՛յց մեզ զողորմութիւնս քո, և զփրկութիւնս քո տո՛ւր մեզ։

Ցէր ողորմութի՛ քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ։ Ցէր իմ զքեզ ապաւէն ինձ արարի, ուսո՛ ինձ առնել ըզկամս քո, զի դու ես աստուած իմ։

Ի քէն է տէր աղբիւր կենդանութեանդ, և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս։ Ո՛ագեա՛ զողորմութիւնս քո՝ որք ճանաչէն զքեզ տէր։

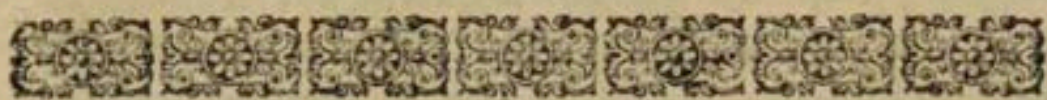

ԱՂՕԹՔ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԱՒՈՒՐ

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Պրկոյ, ամէն.

Հայր մեր որ յերկինս, սուրբ եղիցի անուն քո. եկեսցէ արքայութիւն քո. եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի. զՀաց մեր հանապազորդ՝ տուր մեզ այսօր. թող մեզ զպարտիս մեր՝ որպէս և մեք թողուցուք մերոց պարտապանաց. և մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն. այլ փրկեա՛ զմեզ 'ի չարէ. զի քո է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Տէր՝ եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Տէր՝ եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Օրհնեալ համագոյ և միասնական անբաժանելի սուրբ Երրորդութիւնն՝ Հայր և Որդի և Հոգի սուրբ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Տէր՝ զի բազում եղեն նեղիչք իմ, և բազումք յարեան 'ի վերայ իմ։

Բազումք ասէին զանձնէ իմմէ, թէ չի՛ք փրկութիւն սորա առ աստուած իւր։

Բ. Այլ դու տէր օգնական իմ ես, փառք իմ և բարձրացուցիչ գլխոյ իմոյ։

Ձայնիւ իմով ես առ տէր կարդացի, և լուաւ ինձ 'ի լեռնէ սրբոյ իւրմէ։

Ես ննջեցի և 'ի քուն եղէ, զարթեայ և տէր ընդունելի իմ է։

Մ՛չ երկեայց ես 'ի բիւրաւոր զօրաց նց, զոր շուրջանակի պատեալ պաշարեալ պահէին զիս։

Բ. Ելի՛ տէր և փրկեա՛ զիս ած իմ, զի գուհարեր զամենեսեան զոր կին ընդիս թշնամութեամբ 'ի տարապարտուց, և զատամունս մեղաւորաց փշրեացես։

Տեառնդ է փրկութիւն, 'ի վերայ ժողովրդեան քոյ օրհնութիւն քո։

Տէր աստուած փրկութե՛ իմոյ, 'ի առէ կարդացի և գիշերի առաջի քո։

Ա՛ռցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր, խոնարհեացի ունկն քո 'ի խնդրուածս իմ։

Օ՛ի լցաւ չարչարանօք անձն իմ, և կեանք իմ 'ի դժոխս մերձեցան, և համարեցայ ես ընդ այնոսիկ որք իջանեն 'ի գուբ։

Եղէ ես որպ մարդ առանց օգնականի, և 'ի մեռեալս ազատ։

Որպ զվիրաւորս, որք ննջեն 'ի գերեզմանս։

Որս դու ոչ յիշեցեր, նոքա 'ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան։

Եդին զիս 'ի գբի նեղքնումն, 'ի խաւարի և 'ի ստուերս մահու։

Յիս հաստատեցաւ սրտմտութիւն քո, զամենայն զբօսանս քո ածեր 'ի վերայ իմ։

Հեռի արարեր յինէն զծանօթս իմ, և եդին զիս նշաւակ իւրեանց։

Մատնեցայ և ոչ ելանէի, աչք իմ տկարացան յաղքատութենէ։

Աղաղակեցի առ քեզ զօրհանապազ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։

Մի թէ մեռելոց առնիցես զսքանչելիս քո, կամ բժիշկք յարուցեալ՝ խոստովան առնիցին առ քեզ։

Մի թէ պատմեսցէ՞ոք երբէք 'ի գերեզմանի զողորմութիւնս քո, կամ զճշմարտութիւս քո 'ի կորստեան։

Մի թէ ճանաչիցի՞ն 'ի խաւարի սքանչելիք քո, կամ արդարութի՞ քո յերկիր մոռացեալ։

Ես առ քեզ աղաղակեցի, առաւօտու աղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ։

Ընդէ՞ր աէր մերժես զանձն իմ, կամ դարձուցանես զերեսս քո յինէն։

Ցնանկ և վաստակաւոր եմ ես 'ի մանկուէ իմմէ, 'ի բարձրութէ խոնարհեցայ և ափշեցայ։

Յիս հաստատեցաւ բարկութի՞ քո, արհաւիրք քո խռովեցուցին զիս։

Շրջեցան զինև որպէս ջուր, զօր ամ

պաշարեցին զկս 'ի միասին։

Հեռի արարեր յինէն զբարեկամս իմ և զծանօթս իմ՝ վասն թշուառութեան իմոյ։

Որհնեա՛ անձն իմ զտէր, և ամենայն ոսկերք իմ զանուն սուրբ նորա։

Որհնեա՛ անձն իմ զտէր, և մի՛ մոռանար զամենայն տուրս նորա։

Ո՛ քաւէ զմեղս քո, բժշկէ զամենայն հիւանդութիւնս քո։

Ո՛ փրկէ յապականութենէ զկեանս քո, պսակէ զքեզ ողորմութեամբ և գթութիւնք։

Ո՛ ընու 'ի բարութենէ զցանկութիւն քո, նորոգեսցի որպէս արծուոյ մանկութիւն քո։

Արա՛ն ողորմութիւնս տէր, և իրաւունս ամենայն զրկելոց։

Ցցոյց տէր զճանապարհս իւր Մովսէսի, և որդւոցն Իսրայէլի զկամս իւր։

Գթած ողորմած է տէր, երկայնամիտ և բազումողորմ։

Ո՛չ ի սպառ բարկանայ մեզ տէր, և ո՛չ յաւիտեան պահէ ոխս։

Ո՛չ ըստ մեղաց մերոց արար մեզ տէր, և ո՛չ ըստ անօրէնութեանս մերում հատոյց մեզ։

Զի որպէս բարձր են երկինք յերկրէ, այնպէս զօրացոյց տէր զողորմութիւն իւր 'ի վերայ երկիւղածաց իւրոց։

Որչափ հեռի են արևելք յարևմտից, այն չափ հեռի արար 'ի մէնջ զանօրէնութիւնս մեր։

Որպէս գթայ հայր 'ի վերայ որդւոց իւ-

րոց, այնպէս գթասցի տէր յերկիւղածս իւր։

Զի նա գիտաց զստեղծուածս մեր, և յիշեաց թէ հող եմք։

Մարդոյ որպէս խոտոյ են աւուրք իւր, որպէս ծաղիկ վայրի այնպէս ծաղիկ։

Զի նչէ՝ զի նմա հոգմ և ոչ է, և ոչ ևս ե-բիցի տեղի նորա։

Բայց ողորմութիւն տեառն ճնոյ յաւիտեանս յաւիտենից՝ զի վերայ երկիւղածաց իւրոց, և արդարութիւն նոր յորդւոց մինչև յորդիս։

Այք պահեն զուխտս նորա, յիշեն զի պատուիրանս նորա և առնեն զնա։

Տէր յերկինս պատրաստեաց զթոռ իւր, արքայութիւն նորա ամենեցուն տիրէ։

Օրհնեցէք զտէր ամենայն հրեշտակք նորա, հզօրք զօրութեամբ ոյք առնէք զբան նորա՝ զի լսել ձայնի պատգամաց նորա։

Օրհնեցէք զտէր ամ զօրութիւք նորա, պաշտօնեայք և արարողք կամաց նորա։

Օրհնեցէք զտէր ամ գործք նորա, զի ընդ ամ տեղիս է տէրութիւն նորա։ օրհնեա անձն իմ զտէր։

Տէր լուր աղօթից իմոց, ունկն դիր խօսեն գրուածաց իմոց ճշմարտութեամբ քով։

Լուր ինձ արդարութիւն քով, և մի մատներ՝ զի դատաստան ընդ ծառայի քում, զի ոչ արդարանայ առաջի քո ամենայն կենդանի։

Հալածեաց թշնամին զանձն իմ, խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ, և նստոյց զիս՝ զի խա-

ւարի որպէս մեռեալ յաւիտենից։

Ղանձրացաւ յիս հոգի իմ, և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս։

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յամ գործս քո. յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։

Անձն իմ որպէս երկիր ծարաւի է առ քեզ, վաղվաղակի լուր ինձ տէր զի նուազեցաւ յինէն հոգի իմ։

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, նմանիցիմ այնոցիկ զոք իջանեն 'ի գուբ։

Լսելի արա ինձ առաւօտու զողորմութիւնս քո, զի ես 'ի քեզ տէր յուսացայ։

Ցոյց ինձ ճանապարհ յոր և գնացից, զի առ քեզ տէր համբարձի զանձն իմ։

Փրկեա զիս 'ի թշնամեաց իմոց տէր, զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի։

Ուսո ինձ առնել զկամս քո, զի դու ես աստուած իմ։

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ։

Ս անուան քո տէր կեցուսցես զիս արդարութեամբ քով, հանցես 'ի նեղութենէ զանձն իմ։

Ողորմութիւ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ, և կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ, զի ես ծառայ քո եմ։

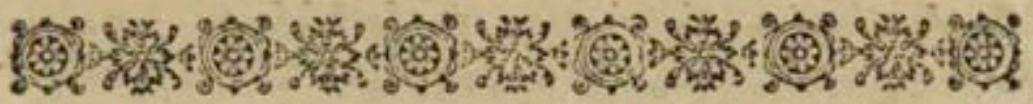

ԿԻՐԱԿԻ ԱՒՈՒՐ

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս. սուրբ եղիցի անուն քո. եկեսցէ արքայութիւն քո. եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի. զՀաց մեր հանապազորդ՝ տուր մեզ այսօր. թող մեզ զպարտիս մեր՝ որպէս և մեք թողուցուք մերոց պարտապանաց. և մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն. այլ փրկեա՛ զմեզ 'ի չարէ. զի քո՛ է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

ՍԱՂՄՈՍ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

Տէ՛ր՝ մի՛ սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս, և մի՛ բարկութեամբ քով խրատեր զիս։

Ողորմեա՛ ինձ տէ՛ր զի հիւանդ եմ ես, բժշկեա՛ զանձն իմ զի խռովեցան ոսկերք իմ։

Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ, և դու տէ՛ր մինչև յե՞րբ։

Դարձ տէր և փրկեա զանձն իմ, կեցո զիս տէր ըստ ողորմութեան քում։

Օ՜ի ո՛չ ոք է որ 'ի մահու յիշէ զքեզ, կամ 'ի դժոխս խոստովան առնիցի առ քեզ։

Ա՜ստակեցայ ես 'ի հեծութենէ իմում, լուացի զամենայն գիշեր զմահիճս իմ, և արտասուօք իմովք զանկողինս իմ թացի։

Խռովեցաւ 'ի սրտմտութենէ ակն իմ, և մաշեցայ ես 'ի վերայ ամենայն թշնամեաց իմոց։

Ի բա՛ց կացէք յինէն ամենեքեան, որք գործէք զանօրէնութիւն։

Լուաւ տէր ձայնի լալոյ իմոյ, լուաւ տէր աղօթից իմոց, և տէր զխնդրուածս իմ ընկալաւ։

Ամաչեսցեն և խռովեսցին յոյժ ամենայն թշնամիք իմ, դարձցին յետս և ամաչեսցեն յոյժ վաղվաղակի և խռովեսցին։

ՀԱՐԱԿԱՆ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ա՜ստուածդ բազումողորմ՝ խնայեա յոտարարածս քո հայրս ամենակալ, և ողորմեա։ Ա՜րեգակն արդարութեան՝ ծագեա 'ի հոգիս մեր զլոյս ճշմարտութեան, և ողորմեա։ Տո՛ւր մեզ տէ՛ր զխաղաղութիւն, և փրկեա 'ի նեղչաց մերոց հոգիդ ճշմարտութեամբ, և ողորմեա։

Ի նեղութեան իմում օգնեա՛ ինձ տէ՛ր, որպէս երբեմն յոփեանու, և ողորմեա։ Ի յան-

ցանաց իմոց մաքրեա զիս տէր, որպէս երբեմն զմաքսաւորն, և ողորմեա։ Ի նենգաւոր շըրթանց փրկեա զիս տէր, և յարենէ ապրեցո, և ողորմեա։

Ամանգիմ 'ի բազմութէ մեղաց իմոց, ոստուածդ խաղաղութէ օգնեա ինձ։ Ալէկոծիմ հոգմով անօրէնութեան իմոց, թագաւոր խաղաղութեան օգնեա ինձ։ Ի խորս մեղաց ծովու տարաբերեալ ծփիմ, նաւապետ բարի փրկեա զիս։

Ով կենդաղոյս հանապազ զիս ալէկոծէ։ Ամրրկեալ ալիք թշնամին ինձ յարուցանէ։ Նաւապետ բարի լեր անձին իմոյ ապաւէն։

Երբ եմ յընկղմիլ օգնեա ինձ նաւապետ բարի. քանզի ծանրացան 'ի վերայ իմ բեռինք մեղաց։ Ստուածդ յօգնել ինձ փութա, քանզի խորք չարեաց ընկղմեն զիս յանդունդս. այլ դու նաւապետ՝ լեր և ինձ ձեռնտու։ Փրկեա 'ի վտանգէ զնաւաբեկս 'ի յալեաց ծովուս, քանզի կորնչիմ 'ի մեղաց անօրէնութեան իմոյ։

Զաչեմ զքեզ տէր՝ պարգևեա ինձ ապաշխարութիւն լուանալ զմեղս իմ և ողորմեա։ Զարտասուս իմ և զհառաչանս սրտի իմոյ՝ մարդասիրութիւդ քո ընկալ տէր և ողորմեա։ Երձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո ո՛ր. բարերարութեամբդ քո խնայեա յիս և ողորմեա։

Աղօթք առ Հայրն երկնաւոր, 'ի բանից երանելւոյն Յովհաննու գաւառնեցւոյ։

Յաւիտենից ՀԱՅՐ և արարիչ բոլորիցս, որ ամենակարող զօրութիւնքդ 'ի սկզբանէ արարեր զերկինս և զերկիրս, յայսմ աւուր գոյացուցեր զլոյս հրամանաւ քով, և որոշեցեր ըզլոյսն 'ի խաւարէն։ Ո՛հա խաւարեալս ազգի ազգի անօրէնութիւնք, աղաչեմ զքեզ տէր իմ և ՀԱՅՐ իմ՝ բարերար և բազումողորմ, ծագեա առ իս զողորմութիւնս զլոյս քո, և մերժեա յինէն զխաւարային խորհուրդս չարին, որով անկեալ կործանեցայ յանդունդս կորստեան, և կամ 'ի տարակուսի։

Որ յամենայնի կարօղ ես և հզօր, լոյս անստուեր, աղբիւր անսպառ բարեաց, կենդանութեամբ պարգևատու, ցոլացո՛ յիս զփայլուն սրբարար շնորհաց հոգւոյդ քո սրբոյ, և մաքրեա զսիրտ իմ և զհոգի 'ի մթութենէ մեղաց խմոց և յամ աղտեղութենէ, որով շլացեալ ՀՐՃ կարեմ հայել 'ի լոյս ՀԱՅԱՅԻՆ պատուիրանաց քոց, և գնալ 'ի ճանապարհս արդարութեան։

Ամենահայեաց ակն և աննիրհելի պահապան նորոյս Իսրայէլի, որ նստիս 'ի քրովբէս և հայիս յանդունդս, նայեա՛ց աչօք քոովգրութեամբ յապիկար ծառայս քո, որ խորասուզեալ յանդունդս մեղաց՝ չունիմ կար և զօրութիւն ելանել ինքնին, և չի՛ք իմ ձեռնտու և օգնական ազատել զիս յանհնարին տարակուսա-

նացս։ այլ դու անարդամեծար տէր՝ լեր ինձ ոյցելու և պաշտպան, և զերծ զիս 'ի խորոց ատի չարեացս անբաւից աննահանջելի հրամանաւ քով։ զի չիք ինչ որ արգելուլ կարիցէ զամենակարող զօրութիւն քո։

Զաչեմ զքեզ ողորմած՝ առաքեա առ իս զՀոգի ՇՆՈՐՀՈՒԹԵՆ քո, որ շրջելով 'ի վերայ ջուրց կենդանարարէր զարարածս քո, զի ծննդաբեր արասցէ զամիութի մտաց իմոց 'ի հաճոյական բանից մաղթանս յընդունելութի կամաց բարձրելոյդ։ զի ես ինձէն առանց նը-գասաից նորին զոր ինչ արժան է հայցել՝ ոչ գիտեմ։

Ի նա որ քննէ զՇՄ և զխորս ՇՅ, գիտէ նաև զպէտս մեր և զկարիս առաւել քան զոր խնդրեմք և իմանամք, և գթացեալ 'ի տկարութիս մեր ուսուցանէ մեզ զնոսին հայցել հաւատով, և գտանել առ 'ի քէն հանդերձ թողութեամբ մեղաց մերոց։

Ո՜ի ընկենուր զիս յերեսաց քոց քարեբանեալ՝ որ ոչ կացի յուխտին իմում զոր ուխտեցի քեզ յաւուրն փրկութե, և ոչ զգուշացայ կալ 'ի ՃԱՆԱՊԱՐՀՍ օրինաց քոց։ այլ իշխանին մոլորութե անսացեալ խրատու՝ զաւածեցայ յերկնագնաց պողոտայէդ 'ի փշայեզց մացառս մեղաց և մահու։ այլ դու խնամակալ՝ որ ոչ ՃԱՆՃՐԱՆԱՍ 'ի բարեբարելոյ, և ոչ յագիս յողորմածուէ, հոգւով պեծութե քո հաստատեա զիս 'ի պատուիրանս քո ան-

դրդուելի՝ ուղղել վերատին զգնացս ոտից իմոց առ տուիչդ կենաց։

Ընդ դու կարող և մարդասէր, որ յառաջ քան զլինելութիւն երկնի և երկրի պատրաստեցեր զարքայութիւդ 'ի ժառանգութիւն սրբոց քոց, սրբեա՛ և զիս յանմանութենէ իմմէ, և արժանաւորեա՛ ընդ նոսին յարքայութեան քում յերկինս գոհութիւն փառաւորել զամենազօր տէրութիւդ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Նորին երանելւոյ Յովհաննու դառնեցւոյ աղօթք առ Հայրն երկնաւոր։

Տէր տէր Հայր՝ և աստուած ահ կենաց իմոց՝ անկանիմ առաջի քոյ, և աղաչեմ զքեզ՝ Հայեա՛ 'ի տառապանս ծառայիս քոյ, և խնայեա՛ 'ի մոլորեալ մեղաց անձն իմ։ Դժշկեա՛ զգ բեկեալս, և կանգնեա՛ զգլորեալս։ Դիր սպեղանի խոցեալ ոգւոյս, և պատեա՛ զվերս վիրաւորելոյս։ Վերականգնեա՛ զիս, քանզի կորեայ և կործանեցայ բազում անօրէնութեամբս։ Եւ չարիք իմ բարձրացան քան զգլուխ իմ։ Դոռունք մեղայ պատեցան զինև եօթնապատիկ, և աղալանք իմ պաշարեցին զիս։ Եւ ոչ գոյ թիւ անզգամութեան իմոյ։ Դեղ մեղայ փրկութիւնդ յաւիտենից։ Ոչ ունիմ վստահութիւն

կոչել զանուն տհաւորիդ 'ի վերայ վսերիս։ Հարան յիս փուշք մեղաց իմոց. և ամօթ երեսաց իմոց ծածկեաց զիս։

Եւ արդ՝ տէր իմ տէր՝ առ ո՞ ապաւինեցայց, և կամ զո՞ արարիչ ինձ յոյս և ապաւէն փրկութեան։ Բայց թէպէտ և բազում անգամ բարկացուցի զբարձրեալդ, սակայն առ քեզ կարդացից։ Ա՛յ մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայիս քոյ տէր իմ, և մի՛ հատուցաներ ըստ գործոց իմոց ա՜ծ իմ։ Ա՛յ սրամբտութեամբ և սպառնալեօք սատեր ինձ տէր իմ, և մի՛ բարկութեամբ տհաբեկեսցես զեզկելիս ստուա՛ծ իմ։ Ա՛յ մտաներ զմեղուցեալս 'ի մորմոքումն յաւիտենից կայծականցն տէր իմ, և մի՛ յուղարկեր զողորմելիս յանողորմ տանջանան ստուա՛ծ իմ։ Ա՛յ առաքեր զիս 'ի խաւարն արտաքին տէր իմ, և մի՛ արկաներ աշխարհելիս 'ի գուբն ապականութեան ա՜ծ իմ։ Ա՛յ որոշեսցես զիս յերամէ երանելեացն տէր իմ, և մի՛ զրկեսցես զյանցաւորս 'ի հաղորդութենէ ընտրելոցն ա՜ծ իմ։ Ա՛յ զահագին ըզձայնն ձայնեսցես առ իս տէր իմ, և մի՛ անտես առներ զտարակուսեալս 'ի յաւիտենից օրհնութեց աստուա՛ծ իմ։ Բ.յլ ողորմութիւն քով յաւէտ ողորմեա՛ ինձ, և անհաս մարդասիրութեամբ քով գթա՛ յիս։

Բ.զաչեմ զքեզ տէր՝ սրբարար զօրութիւն քո սրբեա՛ զիս զաղտեղեալս մեղաք, և ապաստարար իշխանութեամբ քով ապաստա՛ զիս 'ի

գառն վշտաց գեհենոյն։ Ցուր ինձ տեղի 'ի լուսափայլ առագաստին, և դասեա զտարակուսեալս 'ի դաս խնամատուն կուսանացն։ Ցուր տէր աղաչեմ զքեզ՝ զխոստացեալ բարին ընդ ամենայն ընտրեալսն։ զի ընդ նոսին փառաւորեցից զամենասուրբ զերրորդութիւդ զհայր և զորդի և զսուրբ հոգիդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

ԵՐԿՈՒՀԱՒԱԹԻ ԱՒՈՒՐ

Ցանուն հօր և Որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ, ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

ՍԱՂՄՈՍ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

Լուրանի ում թողութիւն եղև մեղաց, և ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա։

Լուրանի առն որում ոչ համարի Տէր զմեղս նորա, և ոչ գոյ նենգութիւն 'ի բերան նորա։

Լռեցի ես և մնաց ամենայն ոսկերք

իմ, առ աղաղակել ինձ առ տէր զօրհանապազ
'ի տուէ և 'ի գիշերի։

Զանրացաւ ձեռն քո 'ի վերայ իմ, դարձայ
'ի թշուառութիւն զի հարան յիս փուշք։

Զմեղս իմ ցուցից քեզ, և զանօրէնութիւնս իմ ոչ ծածկեցից 'ի քէն։

Ասացի թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ,
և դու թողցես զամբարշտութիւս մեղաց իմոց։

Զայն այսորիկ յաղօթս կացցեն առ քեզ
ամենայն սուրբք 'ի ժամ ընդունելի։

Բայց վասն 'ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց,
որք առնասա ինչ ոչ մերձեսցին։

Դու ես ապաւէն իմ 'ի նեղութէ յայս
մանէ, որ շուրջ եղեն զինև։

Ընծութիւն իմ փրկեա զիս յայնցանէ,
զոր պաշարեցին զիս։

Խնասուն արարից զքեզ և խելամուտ 'ի
ճանապարհ յոր և գնասցես, և հաստատեցից
'ի վերայ քո զաչս իմ։

Մի լինիք որպէս զձիս և զջորիս զի ոչ
գոյ 'ի նոսա խնասութիւն, 'ի սանձս և 'ի դանդանաւանդս ճմլեսցես զկզակս նոցա, որք առ
քեզ ինչ ոչ մերձեսցին։

Բազում տանջանք են մեղաւորաց, բայց
զոր յուսան 'ի տէր ողորմութիւն տեսցուն շուրջ
եղիցի զնոքօք։

Ուրախ եղերուք և ցնծացէք արդարք,
'ի տէր պարծեցարուք ամենեքեան զոր ուղիղ
էք սրտիւք։

ՇԱՐԱԿԱՆ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

Հայր բաղումողորմ խոստովանիմ առ քեզ որպէս զանառակ որդին, թող ինձ ըզմեղս իմ և ողորմեա։ Որ՛ որ գթացար 'ի կինն քանանացի, գթա՛ և յիս 'ի մեղաւորս և ողորմեա։ Որ՛ որ դարձուցեր զմաքսաւորն 'ի գիտութիւն ճշմարտութեան, դարձո՛ և զիս զմոլորեալս և ողորմեա։

Ըղաչեմ զքեզ Հայր երկնաւոր՝ մի՛ դարձուցներ զերեսս քո յինէն, զի նեղեալ եմ ես վաղվաղակի լսեր ինձ տէր։ Մոլորեալ անձն իմ անօրէնութիւ՝ մի՛ կորուսաներ զիս տէր ըստ անօրէնութեանդ իմոյ՝ որ խնդրողդ ես մոլորեալ ոչխարիս։ Հանրացեալ մեղք ընկղմի անձն իմ, ընկա՛լ զիս որպէս երբեմն ըզպերարոս՝ որ ծփիմս ալեկոծեալ յանցանօք։

Մեղաք մինչև յերկինս, և զարդարդ զցասումն քո շարժեցաք 'ի մեզ. տէր ըստ մեծի քում ողորմութեդ ողորմեա՛ մեզ։ Մեղաք մինչ 'ի դժոխս՝ ընկղմեալք յանօրէնութեանդ մերում. տէր յիշեա՛ զգինս արեան որդւոյ քո և ողորմեա։ Հալածեա՛ 'ի մէնջ տէր նշանաւ խաչի քո զընդդիմամարտս և զանէրևոյթ գաղանն, և մի՛ տար յապականութի զքո ժառանգութիս։

Յոյս իմ ես դու տէր քաւիչ յանցանաց իմոց, մի՛ անտես առներ զբղխումն արտասուաց իմոց. ողորմեա՛ ինձ ա՛ծ։ Ըզ քեզ ապաւինեցայ որպէս զանառակ որդին, հայր մեղայ

յերկինս և առաջի քո. ողորմեա՛ ինձ ա՛ծ։ Փրկեա՛ զիս ա՛ծ 'ի բաղում մեղաց իմոց, արա՛ արժանի քոյին սուրբ արքայութեանդ. ողորմեա՛ ինձ աստուա՛ծ։

Զամենայն մեղաց իմոց զիս ալէկոծէ. որ ես նաւապետ բարի՝ շնորհեա՛ ինձ նաւահանգիստ, հա՛յր ամենակալ։ Խորք պատրանաց զիս կորուսանեն. այլ դու նաւապետ բարի՝ շնորհեա՛ ինձ նաւահանգիստ, հա՛յր ամենակալ։ Ամ միայն իշխանդ ես թողուլ զմեղս. և ես աղաչեմ զքեզ տէ՛ր՝ թո՛ղ ինձ զմեղս իմ, հա՛յր ամենակալ։

Ամ Իրաւորեալ յանցանօք անձն իմ առ քեզ տէ՛ր համբարձի զաչս իմ. թո՛ղ ինձ ըզմեղս իմ միայն բարեգութ, և ողորմեա՛ ինձ ա՛ծ ըստ մեծի ողորմութե՛ քում։ Կործանեաց զիս չարագործ թշնամին, և կամի խստաւ զիս որսալ. հա՛յր բարեգութ բժշկեա՛ զվիրաւորեալս, և ողորմեա՛ ինձ ա՛ծ ըստ մեծի ողորմութե՛ քում։ Ընդունդք մեղաց պաշարեցին զիս, զի բազում են քան զաւազ ծովու. առ քեզ տէ՛ր պատաղամ փրկեա՛ 'ի վտանգէս, և ողորմեա՛ ինձ ա՛ծ՝ ըստ մեծի ողորմութե՛ քում։

Ամ Սաքսաւորն հառաչանօք 'ի տաճարին էառ զքաւութի. նովին ձայնիւն և ես գոչեմ, ողորմեա՛ ինձ ա՛ծ։ Ընդակն աղաղակէր 'ի խաչին՝ յիշեա՛ զիս տէ՛ր. նովին ձայնիւն և ես գոչեմ, ողորմեա՛ ինձ ա՛ծ։ Ընառակ որդին աղերսանօք աղաչէր զքեզ՝ հա՛յր մեղայ յեր-

կինս և առաջի քո. նովին ձայնիւն և ես գո-
չեմ, ողորմեա՛ ինձ աստուա՛ծ։

Ընկանիմ առաջի քո և խնդրեմ զթո-
ղութիւն յանցանաց իմոց. մի՛ անտես առներ
հա՛յր զաղաչանս իմ։ Ընդաղակեմ որպէս մաք-
սաւորն, և հեղում զարտասուս իմ առաջի քո
որպէս պոռնիկն. մի՛ անտես առներ հա՛յր զա-
ղաչանս իմ։ Յաներևոյթ թշնամւոյն պարտե-
ցայ, և 'ի գաղանի նեռից բանսարկուին վիրա-
ւորեցայ. մի՛ անտես առներ հա՛յր զաղաչանս իմ։

Եղուցեալ անձամբ կարդամ առ քեզ
հա՛յր երկնաւոր, օգնեա՛ ինձ 'ի նեղութեանս. որ
մեղաքս եմ մեռեալ օգնեա՛ ինձ։ Վիրաւորե-
ցայ ես յաներևոյթ թշնամւոյն, բժիշկ հի-
ւանդաց բժշկեա՛ զիմ զհիւանդութիւնս. որ
մեղաքս եմ մեռեալ օգնեա՛ ինձ։ Ողորեցայ
ես որպէս զոչխար կորուսեալ, խնդրօղ գերե-
լոց խնդրեա՛ զիս զմոլորեալս. որ մեղաքս եմ
մեռեալ օգնեա՛ ինձ։

Աղօթք առ երրորդութիւնն, 'ի բանից երանելւոյն Յով-
հաննու գառնեցւոյ։

Բարերար և ամենակալ՝ յոյս ապաւինի
ամ տարակուսելոց տէր իմ և ա՛ծ իմ, տրարիշ
էից յանէից և նախախնամող բոլորից. որ
յոյսամ աւուր հրամանաւ քով բաժանեցեր

զբաղմութիւն ջուրց , զքաղցունսն ամբարձեր
'ի վեր յամպս տեղալ 'ի վերայ երկրի , 'ի բըղ-
խել զաղբիւրս և խաղացուցանել զդետս , և
զաղտաղտինս թողեր յերկիր ստորին անսահ-
մանն իմաստութիւն . և արկեր անջրպետ 'ի մէջ
նոցա լոյծ և հոսանուտ զհաստատուին օդոյ ,
զի փոխադարձ տուրեւառութիւն ջուրց մշանջե
նապէս հաղորդիլ կարասցեն ընդ միմեանս վե-
րինքն և ստորինք յօգուտ համօրէն տիեզե-
րաց , և 'ի պէտս ազգի մարդկան՝ զոր հան-
դերձեալ էիր արարչագործել 'ի վայելումն ե-
բանաւէտ փառաց աստուածութեանդ քո ։

Բ. ըդ՝ ես որ կամ իբրև զջուր ստորին
աղտեղեալ 'ի ճահիճս զանազան մեղաց գար-
շութիւն , և ապականեալ բազմօրինակ անօրէ-
նութիւն , առ քեզ պազատիմ արարիչ իմ և
յոյս , բարեգութ կամօքդ վերառեալ զմիտս
իմ 'ի ստորէ՝ մաքրագործեա որպէս զջուրսն
ամպոց յաղտեղութենց քոյովդ սրբութիւն .
և զդառնութիւն նեխութենէ իմոյ 'ի բաց արա
յինէն քոյովդ քաղցրութեամբ , լինել հաճոյ
ճաշութենէ քո կամաց՝ 'ի գովեստ փառաց ան-
բաւ շնորհաց քոց ։

Գ՝ 'ի հայիր 'ի բազմութիւն անօրէնութեան
իմոյ որ անարժան եմ գթոյ , և մի՛ գարշիր յի-
նէն վասն զաղբութենէ յանցանաց իմոց յորում
կամ շաղախեալ . այլ մնասիր առ իս անձառելի
գթութեամբդ , և ողորմեա ինձ ըստ բազում
ողորմութենէ քում , զի քաղցր ես առ ամենե-

սին որք կարդան առ քեզ, և ապաւինին 'ի քո մարդասիրութիւնդ։

Դու տէր՝ զանձրև գթութեան կամաց քոց՝ և զառատաձեռ ողորմութեան քո զցօղ անձրևեա 'ի սիրտ իմ, որ 'ի սատակիչ ցանկութիւնս չարեաց և 'ի տապոյ անօրէնութեանս երաշտացեալ՝ չունի ինչ բերս պտղոց բարութեան. և ոռոգեալ պարարտացո՛ շնորհօք մարդասիրութեան քո՝ բերել զարդիւնս անեղծանելիս 'ի պաշար մշանջենաւոր և անեղծական կենաց։

Լուր ինձ բարերար, քաւեա՛ անյիշաչար, և արա՛ զծառայս քո արժանի վերին օթեվանացդ ընդ սիրելիս անուան քո սրբոյ, և ընդ կամարարս հաճոյից ՅԾութեանդ քո որ յերկինս և որ յերկրի. զի ընդ նոսին փառաւորեցից անլռելի օրհնաբանութեամբ զհայր և զորդի և զսուրբ Հոգիդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Նորին երանելւոյ Յովհաննու գառնեցւոյ աղօթք առ Հայրն երկնաւոր։

Արարիչ բոլորից ՅԾ՝ գթա՛ 'ի վշտացեալս. ողորմեա՛ անկելոյս առաջի քո. պատեա՛ զվերս իմ. բժշկեա՛ զհիւանդութիս իմ. սրբեա՛ զաղտեղութիս իմ. նորոգեա՛ զհնացեալս. լուսաւորեա՛ զխաւարեալս։ Մեղադրութիւն և ողոր

մած , քաղցր և բարերար , մարդասէր և ամենախնամ , երկայնամիտ և անյիշաչար՝ գիտեմ ամենևին զի ամօթալից եմ, և չիք համար մեղացս որ շուրջ պատեցան զինև , զա՞մ զգայուխս վարակելով 'ի հոգս և 'ի ծուփս՝ 'ի զբաղանս և 'ի դատարկութիս՝ և յա՞մ ազգի ազգի ինամս ։

Ա. Յլ ապաւինիմ 'ի քո անձառ գթութիդ և աղերսեմ, և ողբերգական ձայնիւ գոչեմ, և խնդրեմ զողորմութի և զանյիշաչարութի 'ի բարերարէդ . ոչ անբաւութի խորոց կամաց անհասիդ՝ ներեա՛ և մարդասիրեա՛ , և սահմանեա՛ ապաշխարութե տեղի ։ Ողորմեա՛ մարդասէր՝ կուրացեալ հոգւոյս , և շնորհեա՛ ինձ 'ի վերայ հայիլ թախանձագին ։

Քաղցր ակամբ հայեացիս ողորմած , քանզի 'ի զանազան և 'ի բազմօրինակ մեղաց անկեալ և լուծեալ կամ , և ակնարկեմ դողմամբ սրտիս , ոչ ունելով զոք կարեկից ։ Դարատար և քաղցր բժիշկ՝ հրամայեա՛ հաստատել անդամոց իմոց , զի անբաւ է գթութի ա՞ծային սիրոյդ ։ Ողորմեա՛ ողորմութեց ողբիւր , և ներեա՛ երկայնամիտ . սրբեա՛ զվերս և զհար ուաճս խոցելոյս՝ որ սրբութիդ ես գերակատար . ջնջեա՛ զյանցանս իմ և զսղալանս՝ որ ամենակարօղդ ես . առողջացո՛ զբազմամեղ հիւանդութի հոգւոյս՝ որ իշխանդ ես կենաց և մահու ։ Որ 'ի բարձրութիս երկնից նստիս , կանգնեա՛ զիս 'ի գլորմանէ մեղաց , որով գայթակղեցայ ընդ անոսի կենցաղս ։

Աստուածդոչ ողբերգութիւն և կորացեալ պարանոցաւ հեղում առաջի անոխակալ բարերարիդ զթշուառացեալ մարմինս, որով ոչ զանգիտեցի 'ի հրամանաց քոց՝ և 'ի մեղս թաւալեցայ։ Աղաչեմ՝ արա առ իս ըստ ողորմութեդ՝ 'ի նեղել սրտիս և 'ի հեղձամղձուկ լինիլ մտացս, զի ոչ կարեմ ժուժել վշտացս։ Խնդրեմ՝ պաղատիմ՝ հայցեմ՝ առաջի անկանիմ՝ աղերսեմ՝ զուղանիմ, թող տէր. գթա տէր. խնդրեա տէր. ներեա տէր. քաւեա տէր. փրկեա տէր. օգնեա տէր. պահեա տէր. ամրացո տէր։ Կարողացո աղաչեմ. զօրացո յոյս իմ. ապրեցո ա՛ծ իմ. արժանացո տէր իմ. զերծո 'ի պատժոց դատաւորիմ. հաստատեա տէր յերկիւղ քո և 'ի սէր, և առաջնորդեա ինձ 'ի պատուիրանս քո։

Յարակուսեցայ 'ի ցնորմանց. գայթակղեցայ 'ի անոտիս. մոլորեցայ 'ի ճանապարհէ. խոտորեցայ 'ի սուրբ շաւղաց, անկայ չարաչար և գլորեցայ։ Այժմ հաւատով և յուսով առ արարիչդ ապաւինեցայ, ողորմեա տէր, յարո մարդասիրութեամբդ քով և կոչեա առ քեզ։ Ամ քեզ փառք ընդ որդւոյ և ընդ սուրբ հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս, ամէն։

ԵՐԵՔՀԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

ՍԱՂՄՈՍ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

Տէր մի՛ սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս, և մի՛ բարկութեամբ քով խրատեր զիս։

Օ՛ի նեաւք քո հարան յիս, և յիս հաստատեցաւ ձեռն քո։

Ո՛չ գոյ բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ, յերեսաց բարկութեան քո։

Ո՛չ է խաղաղութիւն ոսկերաց իմոց, յերեսաց մեղաց իմոց։

Անօրէնութիւնք իմ բարձրացան քան զգլուխ իմ, որպէս բեռն ծանր ծանրացան 'ի վերայ իմ։

Նեխեցան և փտեցան վէրք իմ, յերեսաց անզգամութեան իմոյ։

Տառապեցայ և խոնարհեղէ մինչև յոյժ. զօրհանապազ տրտում գնայի, զի անձն իմ

լի՛ եղև չարչարանաց, և ո՛չ գոյ բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ։

Չարչարեցայ և խոնարհ եղէ մինչև յոյժ, մինչէի առ հեծութեան սրտի իմոյ։

Ցէ՛ր առաջի քո է ամ ցանկութիւն իմ, և հեծութիւն իմ 'ի քէն ո՛չ ծածկեցաւ։

Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս և եթող զիս զօրութի իմ, լոյս աչաց իմոց և այս ո՛չ եղև ընդիս։

Խարեկամք իմ և մերձաւորք իմ առաջի իմ մերձեցան և կացին, և մերձաւորք իմ հեռի եղէն յինէն։

Բռնադատէին զիս և խնդրէին զանձն իմ զոք խորհէին չար 'ի վերայ իմ, խորհեցան զանօրէնութիւն և զնենգութիւն՝ զօրհանապազ խորհեցան։

Բայլ ես որպէս խուլ զի ո՛չ լսէ, որպէս համր որ ո՛չ բանայ զբերան իւր։

Եղէ ես որպէս մարդ որ ո՛չ լսէ, և ո՛չ գոն խօսք 'ի բերան նորա։

Յս 'ի քեզ տէր յուսացայ, և դու լուիցես ինձ տէ՛ր աստուած իմ։

Ասացի թէ մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ, 'ի սասանիլ ոտից իմոց 'ի վերայ իմ մեծամեծս խօսեցան։

Յս 'ի տանջանս պատրաստ եմ, և ցաւք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Զանօրէնութիւնս իմ պատմեցից, և հոգացայց վասն մեղաց իմոց։

Իսկ արդ թշնամիք իմ կենդանի են և

զօրացեալք են քան զիս, և բազումք էին զոք առէին զիս 'ի տարապարտուց։

Այք հատուցին ինձ չար փոխանակ ընդ բարւոյ, չարախօսէին զինէն զի ես՝ երթայի զհետ արդարութեան։

Մի թողուր զիս տէր ած իմ, և մի՛ 'ի բացեայ առնիր յինէն, հայեաց յօգնել ինձ տէր փրկութեան իմոյ։

ՀԱՐԱԿԱՆ ԱՂԱՂԱԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ի զջման իմոյ զարտասուս արկանեմ առաջի քո քրիստոս, թող ինձ զմեղս իմ որպէս երբեմն զպոռնկին, որ միայնդ ես բաղմագութ։ Ընկանիմ առաջի քո քրիստոս, որ հովիւդ ես բանաւոր հօտի, խնդրեա՛ և զիս զմոլորեալս, որ միայնդ ես բաղմագութ։ Ի մեղս իմ ցուցից քեզ քրիստոս, որ բժիշկդ ես հոգւոց և մարմնոց, բժշկեա՛ և զիմ զհիւանդութիս, որ միայնդ ես բաղմագութ։

Դարձո՛ զդատումն քո 'ի մէնջ յաղաղակել հողեղինացս, բազմագութ տէր խնայեա՛ և մի՛ կորուսաներ։ Կանգնեա՛ զանկեալս 'ի գլորմանէ զվիրաւորեալս 'ի թշնամւոյն, որ բժիշկդ ես հիւանդաց բժշկեա՛ զիմ զհիւանդութիս։ Ի յանցանաց իմոց թախծեալ անձն իմ գոչեմ որպէս զմաքսաւորն, ասառուած

քաւեա՛ զիս զմեղաւորս։

Ո՞ւղղայ տէ՛ր բազումողորմ ա՜ծ, մեղայ, ողորմեա՛։ Ո՞ւղղայ տէ՛ր և անկանիմ առաջի քո, մեղայ, ողորմեա՛։ Ո՞ւղղայ տէ՛ր խոստովանիմ զյանցանս իմ, մեղայ, ողորմեա՛։

Ողորմեա՛ ինձ ա՜ծ իմ՝ ողորմեա՛ ինձ, զի անպատասխանի եմ յա՜մի՝ թո՛ղ ինձ տէ՛ր։ Ճանապարհք քո ուղիղ են, ես միայն մոլորեցայ, դարձո՛ զիս և ողորմեա՛ ինձ աստուա՜ծ։ Պատաստանք քո արդար են, ես միայն եմ մեղուցեալ, քաւեա՛ զիս, և ողորմեա՛ ինձ ա՜ծ։

Խաղում են քո գթութիւնքդ բազմամեղ անձին իմոյ, ողորմեա՛ ա՜ծ քաւիչ իմ։ Օ՛ի քեզ ունկիշաչար տէ՛ր մեղայ չարին խաբմամբ, ողորմեա՛ ա՜ծ քաւիչ իմ։ Ի՛ քո՛ 'ի միւսանգամ գալստեանն յորժամ գաս դատել զերկիր, ողորմեա՛ աստուա՜ծ քաւիչ իմ։

Տէ՛ր զլուր քո միւսանգամ գալստեանդ լուայ և երկեայ. զի ուսայ 'ի սրբոց պատուիրանացն եթէ գաս դու 'ի դատել զերկիր։ Տէ՛ր յիշեցի զչար զգործս իմ և զարհուրեցայ. զի ծանեայ ճշմարտութիւնքդ զահաւոր և զանաչառ զքո դատաստանդ։ Տէ՛ր յիշեցի և զգութ արարչական սիրոյ քո առ քո արարածս. և 'ի քո գթութիւնդ ապաւինեալ աղաչեմ, ողորմեա՛ ինձ յաւուր յայնմիկ քրիստոս արդար դատաւոր։

Ո՞երձեալ է օր գալոյ քո տէ՛ր, լո՛ւք ձայնի աղօթից իմոց որ կարդամս առ քեզ,

և ողորմեա։ Բանից իմոց ուղղեն գիր առէր, և 'ի միտ առ զաղաչանս իմ զառաւօտուս որ կարդամն առ քեզ, և ողորմեա։ Որ ընկղմեալս եմ 'ի խորս չարեաց, սուրբ զՀոգիդ քո առաքեա առ իս որ կարդամն առ քեզ, և ողորմեա։

Աղօթք առ Հայրն երկնաւոր, 'ի բանից երանելւոյն Յովհաննու զառնեցւոյ։

Արարչագործ ահ և ամենախնամ, որ յոյսամ աւուր գթութեանց կամաց քոց ժողովեցեր զջուրս որ 'ի վերոյ երկրի՝ 'ի խորս ծովու, և զառուցեր զցամաքն 'ի ջուրց։ և զարդարեցեր զոյն զանազան բանջարօք և ծաղկագեղ վայելչութեամբ, և ազգի ազգի պտղաբեր ծառովք։ Իսկ արդ երկիրս անձնաւոր՝ փոխանակ բարեբոյս սերմանց առաքինագործ որդեաց՝ բուսուցի փուշս մեղաց խոցոտիչս հոգւոյ իմոյ, և փոխանակ բերոյն քաղցրութեան՝ ոստուղս անօրէնութեան դառինս և մահաբերս ինձ գոյացուցի։

Այլ դու անոխակալ որ՝ Հայեաց քաղցրութեամբ առ իս յարարածս քո, և մի անտես առներ զգործս ձեռաց քոց։ Խլեա յինէն զփուշս չարեաց և զարդասիս անօրէնութեան զոր ես ինձէն պտղաբերեցի։ և սերմանեա վերսին 'ի միտս և 'ի կամս իմ զբարին, և զօգտակարն հոգւոյ

իմոյ, յօժարիլ և ընտրել զայն, և առնել կամակար սիրով։

Անօրէնութիւք իմ բարձրացան քան զգլուխ իմ, և աղմաշաղախ ջուրք մեղաց ծածկեցին զանձն իմ. և ահա առ քեզ առ բարեգութ տէրդ իմ պաղատիմ, երևեցո՛ զիս իբրև երկիր ցամաք, և նորոգեա՛ զսիրտ իմ բերել պտուղս բարիս զկանուխն և զանագան ըստ հաճոյից քոց մարդասէր։

Երկիրս բանաւոր՝ զոր զարդարեցեր բնաբոյս առաքինութիւք, ցամաքեցայ 'ի հրատապ հրապուրանաց իշխանին օդոյս այսորիկ որպէս դալարի 'ի սաստիկ ամթոյ, և թօթափեցան ծաղիկք հոգւոյս. գօսացան ոստք առաքինութեան, և խամրացան բողբոջք բարեաց։ Եւ ահա կորացեալ անձամբ առ քեզ աղաղակեմ պարդևիչդ կենաց, ցօղեա՛ յիս զցօղ խնամոց մարդասիրութիւնդ քո, զի չորացաւ որպէս խեցի զօրութիւն իմ, և որպէս խոտ տանեաց ցամաքեցայ. և նորոգեա՛ զիս նորոգութեամբ շնորհաց քոց ըստ առաջնումն պայծառութեան։

Բարեր զիս այգի վայելուչ ցանկով օրինաց պատսպարեալ՝ առ 'ի բերել ողկոյզս քաղցրութեան 'ի հաճոյս տնկագործողիդ իմոյ։ Իսկ ես ապստամբ կամօք արհամարհեալ զօրէնս քո, խոպանացայ չարաչար գնացիւք, և պտղաբերեցի խաղող դառնութիւնդ բազմօրինակ անօրէնութիւնդ։ Եւ արդ մարդասէր խնայեա՛ յիս գթութիւնդ, և դարման տար այգւոյս

այսմիկ զոր տնկեաց աջ քո · ամրացո զիս վերստին օրինօքդ կենաց , և 'ի բաց արա յինէն զբաղձանս չարեաց որք ատեղնին 'ի կամս իմ։ Որպէս զի վաստակեալ յարդիւնս առաքինութեան՝ արժանի եղէց ընդունիլ զօրհնութիւն առ 'ի քէն և վայելել յանձառ բարիսդ ընդ սուրբս քո յերկինս , և գոհութեամբ փառաւորել զամենազօր տէրութիւն քո , յաւիտեանս յաւիտենից , ամէն ։

Նորին երանելւոյ Յովհաննու գառնեցւոյ աղօթք առ Որդին միածին ։

Ամենակալ՝ արարիչ և ստեղծիչ համայնից՝ երևելեաց և աներևութից , և իշխան մահու և կենաց · որ խոստացար արդարոց ըզհանգիստն յաւիտենական , և մեղաւորաց զպատիժն մշտնջենաւոր · և ես կամակցութիւնքդ չարին մոռացայ զբարի խոստումն պարգևի քո , և հետևեցայ զհետ կորստեան շաւղաց նորա · մինչ կարօղէի գործելոյ զբարին , անփոյթ արարի ։ Եւ յորժամ յանկարծակի եկեսցէ հրաւիրակ՝ յանջատել զհոգիս 'ի մարմնոյս , և գտանիցէ զիս 'ի մէջ անօրէն և եղեռնական գործոց , յորժամ ոչ ունիմ հնար զերծանելոյ , և զբարիս գործելոյ · և առ այս եղկելիս ոչ գիտեմ զինչ արարից ։

Երկնչիմ 'ի մահուանէ՝ զի դառն է. սոսկամ 'ի հրեշտակաց՝ զի անողորմ են. սարսիմ 'ի դատաւորէն՝ զի անաչառ է. դողամ 'ի գեհենէն՝ զի անշէջ է. սարսափիմ 'ի տարտարոսէն՝ զի ցրտագին է. ահաբեկիմ 'ի խաւարէն՝ զի ոչ ունի զճաճանչ լուսոյ. զարհուրիմ 'ի յորդանցն՝ զի անքուն են։

Այլ է ինձ՝ որ զտաճարս քո ապականեցի, և զհոգի քո սուրբ տրամեցուցի. և ահա վասն առ ժամայն մեզուցս վայելման՝ անմահ չարչարիմ. վասն հեշտութեան մարմնոյս՝ 'ի հուրն անշէջ այրիմ. արդարդատաստանքն քո ուսուցանէին զիս, և ես ոչ հնազանդէի։ Արդասէր տէր՝ զգինս սուրբ արեան քո մի՛ անտես առներ. վասն բարեխօսութեան սուրբ աստուածածնի ծնողի քոյ՝ և ամ ընտրելոց քոց թո՛ղ ինձ զյանցանս իմ։ Լու քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս, ամէն։

ՀՈՐԵՔՀԱՒԱՏԻ ԱՒՈՒՐ

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

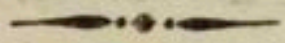

ՍԱՂՄՈՍ ԱՊԱՀԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

Աղերսեա՛ ինձ ա՛ծ ըստ մեծի ողորմութեան քում, ըստ բազում գթութեան քում քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ։

Լո՛ւաւել լուա՛ զիս յանօրէնութենէ իմմէ, և 'ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս։

Զանօրէնութիս իմ ես ինձէն գիտեմ, և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ տէր, և չար առաջի քո արարի։

Արդէս արդար եղիցիս 'ի բանս քո, և յաղթող 'ի դատել գաս։

Զանօրէնութիւն յղացաւ, և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր, զան-

յայտս և զծածկեալս խմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։

Յօրեա՛ յիս մշակաւ և սուրբ եղէց, լուա՛ և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսել՝ տրա ինձ զցնծութիւն և զուրախութի՝, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո՛ զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց և զամ անօրէնութիւնս իմ քաւեա՛ յինէն։

Սիրտ սուրբ հաստատեա՛ յիս ա՛ծ, և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ 'ի փորի իմում։

Մի՛ ընկենուր զիս առ՝ յերեսաց քոց, և զհոգի քո սուրբ մի՛ հաներ յինէն։

Տո՛ւր ինձ ցնծութի՝ փրկութեան քո, և հոգւով պատութեան քո հաստատեա՛ զիս։

Ուսա՛ անօրինիս զճանապարհս քո, և ամբարիշտս առ քեզ դարձայց։

Փրկեա՛ զիս յարենէ ա՛ծ ա՛ծ փրկութե՝ իմոյ, ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութե՝ քում։

Տէ՛ր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Թէ կամեցեալ էիր պատարագս մատուցանէաք, բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ո՛չ հաճեցար։

Պատարագ ա՛յլ հոգի խոնարհ, զսիրտ ա՛ր և զհոգի խոնարհ ա՛ծ ո՛չ արհամարհէ։

Բարի՛ արա առ՝ի կամաց քովք սիօնի, և շինեսցին պարիսպքն երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս տո՛ գարութե՝, յորժամ ուխտից պատարագս հանցեն 'ի սեղան քո զուարակս։

ՀԱՐԱԿԱՆ ԱՊԱՀԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

Օ անապական զՀոգևոր զգանձն յապականացու կենցաղս ծախեցի. այլ առ քեզ միայն պաղատիմ բարերար փրկիչ՝ խնայեա՛ 'ի մեղուցեալ ծառայս։ Օ՝ցանգ հոգւոյ իմոյ քակտեցի և եղէ անբարունակ որթ. այլ առ քեզ միայն պաղատիմ բարերար փրկիչ՝ խնայեա՛ 'ի մեղուցեալ ծառայս։ Ասատքանց եղէ ես որպէս զարմաւենի, պտղակորոյս որոգ ձիթենի. այլ անյիշաչար և անոխակալ փրկիչ՝ խնայեա՛ 'ի մեղուցեալ ծառայս։

Քրիստոս՝ ՀԱԾ աստուածոյ՝ ողորմեա՛։ Ընծրէնութիւն 'ի մեղս երկնեաց զիս մայր իմ՝ աղաչեմ փրկիչ՝ ողորմեա՛։ Ի իրաւորեալ մեղօք անկանիմ առ քեզ փրկիչ, մի՛ անտես առներ՝ ողորմեա՛։

Համբառնամ առ քեզ Հա՛ր զաչս իմ՝ նայեա՛ց յիս գթութիւնդ քո և ողորմեա՛։ Դու ես յոյս և ապաւէն իմ, զերծո՛ զիս յորոգայթէ մեղաց և ողորմեա՛։ Ապրեցուցիչ իմ և փրկիչ իմ՝ ապրեցո՛ զիս յորոգայթէ մեղաց և ողորմեա՛։

Ա՝եղայ քեզ տէ՛ր, քաւեա՛ զիս։ Ա՝եղաք անօրինեցաք ամենեքեան, ո՛չ պահեցաք զպատուիրանս քո. մեղայ քեզ տէ՛ր, քաւեա՛ զիս։ Դարձիր տէ՛ր 'ի բարկութէ քումմէ, անցո՛ 'ի մէնջ զդատաւորն քո. մեղայ քեզ տէ՛ր, քաւեա՛ զիս։

Ամ զաղաղակ կնոջն այլազգւոյ առընկա-

լոր փլրկիչ մարդասիրապէս. և զիմն ապաշխարութիւնն արա՛ արժանի զձայն մեղուցելոյս ընդունօղ։ Որ հառաչմամբ ձայնի աղաղնոյն ՝ի լուեցեր փլրկիչ ընդունակ մեղաւորաց. և զիմն ապաշխարութիւնն արա՛ արժանի զձայն մեղուցելոյս ընդունօղ։ Որ զառաջնապարգևի քո նշխար ՝ի խնայեցեր ընձեռել շանն հովուասիրի. և զիմն ապաշխարութիւնն արա՛ արժանի զձայն մեղուցելոյս ընդունօղ։

Ննկանիմ առաջի քո, և խնդրեմ զթողութիւն յանցանաց իմոց, մի՛ անտես առներ հայրդ զաղաչանս իմ։ Զաղաղկեմ որպէս մաքսաւորն, և հեղում զարտասուս իմ առաջի քո որպէս պոռնիկն, մի՛ անտես առներ հայրդ զաղաչանս իմ։ Յաներևոյթ թշնամոյն պարտեցայ, և ՝ի գաղտնի նեռից բանսարկուին վիրաւորեցայ, մի՛ անտես առներ հայրդ զաղաչանս իմ։

Աղօթք առ Հայրն երկնաւոր, ՝ի բանից երանելւոյն Յովհաննու գառնեցւոյ։

Աստուած ամբաւազօր լուսաւորացն երկնից, և Հարտարապետ ամենիմաստ տանս աշխարհի. որ յայսմ աւուր կարգեցեր զլուսաւորսն ՝ի հաստատութիւն երկնից՝ զարեգակն և զլուսին և զաստեղսն պարս՝ ՝ի նշանս և ՝ի

ժամանակս և յաւուրս և 'ի տարիս։

Որդ աղաչեմ զքեզ ո՛ծ կենարար՝ հաճոյական պարգևօք հոգեձիր շնորհաց քոց շարժեա զմիտս և զկամս իմ սիրել զքեզ յաճմ սրտէ, և ուղղեա զընթացս անձին իմոյ անհերքելի զօրութիւն քով՝ գնալ անխոտոր 'ի ճանապարհս հրամանաց քոց։ Կապեալ կամ անզերծ շղթայիւք յանցանաց իմոց, ազատեա զիս ամենակար։ Ընկեալ դանդաչեմ 'ի հաղբս կորստեան գաղանի որսողին, հան զիս բարեգութ։ Ի բանդ անելանելի խաւարին գործոց կոշկանդեալ տանջիմ, ծագեա առ իս զլոյս շնորհիդ, և զերծ զիս խլնամակալ յապտութիւն կենաց անվախճանից։

Ցոհ ես յոյս իմ և ապաւինութիւն։ Դու իմ փրկութիւն։ Քեզ տկնկալեալ սպասէ ամենաւեղ անձն իմ։ Ցեղ փափագի հոգի իմ մինչդասէր, որպէս փափագի եղջերու յաղբեբս ջուրց։ Ցորաւի եմ ողորմութեամբ՝ արբեա զիս։ տանջեալ 'ի սովէ՝ յեղջերաց խոզեցն կերակրիմ, զնացդ երկնաւոր ջամբեա ինձ։ Որոյ դառնութեան մեղաց և մահու արբեալ տագնապիմ շարաչար, զբաժակդ կենաց մատուցեա ինձ։ Երկոցեալ դողամ յանագորուն աւազակաց իշխանին մահու, զգեստուք խնամոց քոց ծածկեա զիս։ Ի լրաւորեալ եմ 'ի թիւնաւոր նետից աներևոյթ թշնամւոյն, բժշկեա զհարուածս իմ։

Եւ արա զիս զապահատաւոր ծառայս որ

կարդամառ քեզ՝ արժանաւոր երկնային հաւրս նարանին և անմահական սեղանոյն՝ ընդ այնոսիկ որք սիրեցին զքեզ 'ի բոլոր սրտէ, և պահեցին զպատուիրանս քո։ զի ընդ նոսին փառաւորեցիս զամենագութ մարդասիրութիւն քո, յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Ներին երանելւոյ Յովհաննու դառնեցւոյ աղօթք առ Ոչ-դին միածին։

Ո՛վ որ անեղդ ես և անստեղծ՝ և արարիչ ամ արարածոց։ որ ոչ երկիւղք բաւեն ըզքեզ գիտել, և ոչ երկիւղս զորպիսութիւն քո ճանաչել։ քանզի 'ի վեր ես քան զերկիւղս, և անդր քան զծագս տիեզերաց։ և ամ երևելիք և աներևոյթք քեզ են հաստատեալ։ և քոյին հրամանաւդ կառավարին ամենայն արարածք։ Դու աղքատացուցանես՝ և դու մեծացուցանես։ հարկանես՝ և դու բժշկես։ դու ես ափովիչ վշտացելոց 'ի սատանայէ, և ողջացուցիչ հիւանդացելոց մեղաց։

Խոնարհեցո՛ ա՛էր զունկն քո և լսեա՛ ինձ։ տե՛ս ա՛էր զտառապանս իմ՝ որ թագաւորդ ես փառաց, զի կարի վիրաւորեալ եմ մեղաց, և ցաւագնեալ անօրէնութեամբ։ ժահահոտեալ եմ հոգւովս, և աղտեղեալ մարմնովս։ զաղբալի և ամօթալի երևօք եմ առաջի ամենատես

աչացդ։ Եւ արդ դու տէր՝ քաղցր և ողորմած վասն մեղաւորացս կոչեցար, որպէս և ասացեր՝ թէ 'ի դառնալ անօրինին ոչ ևս յիշեցից զամ անօրէնութիւնս նորա զոր արար։

Արդ՝ ահա առաջի քո անկեալ աղաչեմ և խնդրեմ ժաեալով, մի՛ յիշեր զմեղս իմ բաղում, և մի՛ զանօրէնութիւս իմ յանդիմաներ, թէ կամայ և թէ ակամայ, թէ գիտութիւբ և թէ անգիտութիւբ, եթէ բանիւ և եթէ գործով՝ որովք մեղայ քեզ։ զի դու տէր՝ սովոր ես գթալ և թողուլ զմեղս բաղումս։

Դու բարերար ես՝ յաղեցո զքաղցեալս 'ի հացէդ կենաց, և լցո զծարաւեալս յառատաբուղխ շնորհէդ։ զի ցանկամ մերձենալ 'ի շնորհս ողորմութեանդ քոյ, և բաղձամ հայիլ յարաժամ 'ի քեզ։ մի՛շտ շնորհաց քոց փափագիմ, և հանապազ ողորմութեանց քոց կարօտիմ։ Ա՝ի ընդ պատժապարտան պատժեր, և մի՛ ընդ դատապարտեալսն դատեր։ այլ ընդ կամարարսն կամաց քոց ընկալ, և ընդ պահօղսն պատուիրանաց քոց պատուեա։ Զի թէ առանց ներելոյ զյանցանս իմ քննես, ընդունայն է ինձ յարութիւն խոստումն։ զի հուր գեհենին է ժառանգութիւն իմ։

Այլ նայեաց տէր 'ի մաղթանս իմ և 'ի պաղատանս, և մի՛ մերժեր զիս յողորմութենէ քումմէ։ լուա զիս 'ի մեղաց, և մաքրեա՛ յողտից անօրէնութենէ իմոյ։ քաւեա՛ որպէս զմաքսաւորն, և արդարացո՛ որպէս զպոռնիկն։ ողոր

մեա՛ ինձ որպէ՛ քանանացւոյն, և շնորհեա՛ ինձ թողութի՛ որպէս աւազակին։ Եւ ըստ անձառ մարդասիրութե՛ քում ընկա՛լ զտարագրեալս, և մոյծ յառագաստն լուսոյ երկնաւոր հարանա ցանին, և բնակեցո՛ զիս 'ի դասս սրբոց քոց, և 'ի խորանս սիրելեաց անուան քոյ։ և քեզ փառք և գոհութի՛ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

ՀԻՆԳՇԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

ՍԱՂՄՈՍ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵՒՆ

Տէր լո՛ւր աղօթից իմոց աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ, և մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն։

Յաւուր նեղութեան իմոյ խոնարհեցո՛ առ իս զունկն քո, յորում աւուր կարդամ առ քեզ վաղվաղակի լո՛ւր ինձ։

Սպառեցան որպէս ծուխ աւուրք իմ, և ոսկերք իմ որպէս խռիւ չորացան։

Հարայ ես որպէս խոտ և ցամաքեցաւ սիրտ իմ, մոռացայ ուտել զհաց իմ 'ի ձայնէ հեծութեան իմոյ։

Կցեցաւ ոսկր իմ 'ի մարմին իմ, նմանեցայ ես հաւալասան յանապատի։

Եղէ ես որպէս բու յաւերակի, տքնեցայ և եղէ ես որպէս ճնճղուկ միայն 'ի տանիս։

Նախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհասապազ, և գովիչք իմ ինձ երդնուին։

Զ մոխիր որպէս զհաց կերի, և զըմպելին իմ արտասուօք խառնեցի։

Երեսաց բարկութենէ սրտմտութենէ քո, զի զու բարձրացուցեր և խոնարհեցուցեր զիս։

Աւուրք իմ որպէս հովանի անցին, և ես որպէս խոտ ցամաքեցայ։

Զու տէր յաւիտեան կաս, և յիշատակ քո ազգէ մինչև յազգ։

Զու յարուցեալ գթասցիս 'ի վերայ սիոնի, ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ։

Հաճեցան ծառայք քո ընդ քարինս նը, և 'ի հողս նորա գթասցին։

Երկիցեն հեթանոսք յանուանէ քումմէ, և ամ թագաւորք երկրի 'ի փառաց քոց։

Զ ինչ տէր զսիոն, և երևեսցի փառաւք իւրովք 'ի նմա։

Հայեցաւ նա յաղօթս խոնարհաց, և ոչ արհամարհեաց զխնդրուածս նոցա։

Գրեցի այս յաղագ յայլ, Ժողովուրդ զոր սատակեալ է օրհնեցէ զտէր։

Հայեցաւ նա 'ի բարձանց 'ի սրբութենէ իւրմէ, տէր յերկնից յերկիր հայեցաւ։

Լսել զհեծութիւն կապելոց, և արձակել զորդիս մահապարտաց։

Պատմել 'ի սիոն զանուն տէառն, և զօրհնութիւնս նորա յերուսաղէմ։

Ի՞ողովել ժողովրդոց 'ի միասին, և թագաւորաց ծառայել տէառն։

Պատասխանի եւ նմա 'ի Հոնապարհի զօրութեան իւրոյ. զնուազութիւն աւուրց իմոց տաւ ինձ, և մի՛ հաներ զիս 'ի կէս աւուրց իմոց, զի ազգէ յազգ են ամք քո։

Խոկեցան տէր զհիմունս երկրի հաստատեցեր, և գործք ձեռաց քոց երկինք են։

Նոքա անցանեն, և դու կաս և մնաս յաւիտեան։

Մանեքեան որպէս զհագուստս մաշեսցին, և որպէս զվերարկուս փոխեսցես զնոսա և փոխեսցին։

Բայց դու նոյն ինքն ես, և ամք քո ոչ անցանեն. որդիք ծառայից քոց բնակեսցին 'ի նմա, և զաւակի նոցա յաւիտեան յաջողեսցի։

ՀԱՐԱԿԱՆ ԱՂԱՂԱԿԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ողորմեա՛ ինձ քո՝ ողորմութեամբ քո մեծաւ, զի կարօտ եմ ես շնորհի քո և ողորմու-

թեանդ։ ողորմեա՛ և լո՛ւր ինձ բաղմամեղիս։
Լո՛ւր տէր ձայնի ողբալոյս և ցաւագին պա-
զատանացս, որ ամենեքեան կամ առաջի քո իմ
չարաչար վարուքս։ ողորմեա՛ և լո՛ւր ինձ բաղ-
մամեղիս։ Ընկա՛լ տէր զաղաչանս իմ և զհա-
ւաչանս սրտի իմոյ, որ աղաղակեմ որպէ՛ս կիներն
քանանացի։ ողորմեա՛ և լո՛ւր ինձ բազմամեղիս։

Քրիստոս ա՜ծ յոյս ապաշխարողաց՝ շնո-
րհեա՛ զթողութի՛ բաղում յանցանաց իմոց։
Ա՛ռ քեզ բազմագութ ապաւինեալ կարդամք,
մի՛ մերժեր զմեզ յողորմութենէ քումմէ։
Որպէս զաւազակն աղաղակեմ առ քեզ, յիշեա՛
և զիս տէր ի՛ քում յաջբայութեանդ։

Ընդմեզս իմ խոստովան լինիմ առ քեզ
քո, որ միայնդ ես բազմագութ թողութի՛ւն,
ողորմեա՛ ինձ ա՜ծ։ Դու տէ՛ր որ ճշմարտու-
թեաց ես սիրող, և քննես զծածուկս գաղտ-
նեաց սրտի իմոյ, ողորմեա՛ ինձ ա՜ծ։ Լո՛ւր
ինձ ցնծութի՛ փրկութե՛ն, և հոգւով տէրութեդ
քո հաստատեա՛ զիս, և ողորմեա՛ ինձ ա՜ծ։

Ա՛ւեր յանցանաց զիս ալէկոծեն, և մեղք
իմ բազում զիս յանդիմանեն։ Ա՛ռդ զի՛նչ ա-
ղարիոց մեղուցեալ անձամբս, որ չեմ ապրելոց
յահագին հրոյն։ Ա՜ղաչ քեզ քրիստոս որդի
աստուծոյ՝ շնորհեա՛ զթողութիւն բազում
յանցանաց իմոց։

Տէ՛ր որ ի՛ մէջ լերինն աղբերացուցեր
զջուրն ի՛ վիմէն։ Տէ՛ր ի՛ սրտէ իմմէ հան ինձ
արտասուս ապաշխարութեան։ Ի՛ կեցից և

ապաշխարութիւն ապրեցողց 'ի հանդերձեալ քոց դատաստանաց։

Ո՜եղայ քեզ տէր քաւեա՛ զիս, և ողորմեա՛ ինձ ա՛ծ։ Անչափ եմ բանաւոր հօտի քո և առ քեզ ապաւինիմ, հմվիւ բարի խնդրեա՛ զիս զմոլորեալս, և ողորմեա՛ ինձ ա՛ծ։ Ի ծովու մեղաց ալեկոծեալ եմ և առ քեզ աղաղակեմ, նաւապետ բարի փրկեա՛ զիս 'ի վտանգէս, և ողորմեա՛ ինձ ա՛ծ։

Աղօթք առ Հայրն երկնաւոր, 'ի բանից Եւանելիոյն Յովհաննու գլուխն։

Ամ արարչական գթով կենդանածնեա՛ զարարածս քո և խնամեա՛ քաղցրութիւնդ՝ ա՛ծ իմ և տէր. որ յայսմ աւուր ամենազօր հրամանաւ քով հաներ 'ի ջուրց զերուսն ընչոց կենդանեաց, և զկետս մեծամեծս, և զթռչունս թեւաւորս. և ա՛ծային օրհնութիւնդ քով օրհնեցեր զնա՝ աճիլ և բազմանալ 'ի վերս երկրի։

Ա.ստ աղաչեմ զանփոփոխելի տերութիւնդ բարերարութիւնդ քո, օրհնեա՛ և զիս զատեղծուածս ամենակալ ձեռին քո ծննդաբեր լինել գործոց առաքինութիւնդ։ Այս զսերմն հոգևոր կենաց՝ զոր անդստին բնաւորեալ ես 'ի խորս մտաց իմոց՝ զօրացո՛ զիս աճեցուցանել կենսաբեր խորհրդով 'ի ձեռն շնորհաց և ողբ

մութեան քո, զոր տաս ամենայնի և ոչ նախատես. զի դու նոյն ես, և ամէն քո ոչ պակասին. բանաս զձեռն քո, և լցուցանես զոչխաս և զկարիս ամենեցուն յանսպառ գանձուց քոց։ Ո՞ի թողուր զիս ահ՛ր իմ՝ ամուլ և անբեր գործոց բարութեան. մի՛ անտես առներ զտառապեալս ՚ի քոց խնամոց վասն բազմութեան յանցանաց իմոց։ Խոնարհեցո՛ զուն ինքն քո և լուր ինձ, զի աղքատացայ ՚ի բարեաց. ստուն-գանեցի կենարար պատուիրանաց քոց, և յօժարեցայ հաճել զկամն անձին իմոյ։

Յարդարեցեր զիս առաքար կենդանի արարչութեան քում, և ես զանձն իմ պատրաստեցի բնակարան ատելեաց քոց դիւաց։ Պատմեա՛ ձան լուսազդեաս զգեցուցեր ինձ ՚ի հոգևոր ծննդեան, և ես արկի զանձամբ հանդերձ խաւարի մեղաց և մահու։ Ստուր ինձ սիրտ մարմնեղէն խոկալ յօրէնս քո յամ ժամ, և ես ման խորհրդոց անօրէնութեան յօրինեցի։ Կարգեցեր զիս լսելիս ՚ի լուր պատուիրանաց քոց, և ես բացի առ հրապոյրս բանսարկուին։ Կազմեցեր զիս լեզու գործի օրհնութեան, և ես շարաչար վարեալ՝ արարի զէն անիրաւութեան։ Սերմանեցեր ՚ի միտս իմ սերմն բարի առաքինութեան, և ես փուշս դժնդակ մոլութեան բուսուցի ընդ այն։ Զբարիսն զոր պարգևեցեր ինձ շահիլ նոքօք զկեանս, անմտութեամբ իմով վատնեալ ՚ի անոտիս՝ ստացայ ինձ մահ և կորուստ։ Ցիրական իշխանութեամբ և փառօք

պատուեցեր զիս, և ես կամաւ մատնեցի զանձն իմ 'ի ծառայութիւն մեղաց։

Եւ այժմ առ քեզ ապաւինեալ աղաչեմ բարեգութ՝ քաւեա զյանցանս իմ, և նորոգեա զիս շնորհօք ողորմութեամբ քո։ Զարաւի եմ առ քեզ ա՛ծ իմ, արբո՛ ինձ զջուրդ կենդանարար։ Զանգահար եղէ ցանկութիւնս չարեաց, ա՛րկ զիս 'ի բովս հալոցաց, և արբեա՛ հրով սիրոյ քոյ։ Խաղձանք երկրաւորացս տարագիր արար զիս առ 'ի քէն, կարկառեա՛ առ իս զաջդ ամենազօր, և մատո՛ զիս առ քեզ։ Փոխանակ մշանջենաւոր և անանց փառաց, զգիւրեղծական և զապականացուն սիրեցի, մի՛ թողուր զիս 'ի կամս իմ։

Ցեղացին 'ի վերոյ իմ թունաւոր նետք աներևոյթ թշնամւոյն, լե՛ր ինձ վահան ամրութեամբ և տեղի ապաւինի ապրեցուցանել զիս։ Խորհուրդք չարեաց հարին զհոգիս 'ի հարուածս անողջանալիս, մատիր առ իս գթութեամբ, և բժշկեա՛ ամենահնար։ Թշնամիք զանձն իմ պաշարեցին և 'ի լարս խաբէութեան իւրեանց արգելին, զարթո՛ զզօրութիւն քո և ե՛կ 'ի կեցուցանել զիս։ Պերկացուցին զիս անագորունք, և վերս 'ի վերոյ վիրաց յաւելին։ զի՞ չգեցոյ զզրահն արդարութեան, և ոչ եդի 'ի գլուխս իմ զսաղաւարտն յուսոյն փրկութեան։ ո՞չ առի զվահանն հաւատոյ, և ո՞չ զսուր բանին ոգւոյ։ այլ դու հզօր և ամենակա՛ր՝ ա՛ռ զէն և զասպար քո, և արի՛ յօգնել ինձ։

խորտակեա՛ զղջութիւն հպարտացեալ բռնաւորին, և ասա՛ դու ցանձն իմ թէ փրկութիւն քո ես եմ։ Տրամեալ է անձն իմ մինչև՛ ի մահ, մխիթարեա՛ զծառայս քո։ Պղերախտ գտայ առ երախտաւորդ, և բարկացուցի զանբարկանալի բնութիւնդ. այլ դու անպիշաչար՝ մի՛ հատուցաներ ինձ ըստ անօրէնութեանս իմոմ, այլ ողորմութեամբ քո քաւեա՛ զիս։

Ես քեզ աղաղակեմ՝ ի խորոց անդնդոց յոր ընկղմեալս եմ, ոչ յոմեան՝ ի փորոյ կիտին. հան զիս՝ ի վէս խաւարի, վերաբերեալ՝ ի լոյս կենացդ յաւիտենից։ Խորասուզեալ եմ յանդունդս մեղաց կորստեան, մնա՛ զաջդ ամենազօր, և փրկեա՛ զիս։

Ցանկիմ հանապազ՝ ի խղճէ մտաց՝ զի դառնացուցի զքաղցրագութ տէրդ իմ. և յոյզք վարանական խորհրդոց աններելի տանջանաց՝ որ պատրաստեալ և մնայ ինձ, իբրև լեռնացեալ ամենի ալեօք հողմակոծեն զանձն իմ. բարերար և անոխակալ՝ հզօր այցելու օգնեա՛ ինձ, և հանդարտեցո զմրրկեալ ալիս խռովութեան մտացս ցօղով գթութեան քո։

Ռաղմութի անօրէնութիւնք իմոյ՝ որպէս հեղեղք պղտորեալք գարնանազայր գետոց ողողեցին զմեղուցեալս. այլ դու մարդասէր՝ շնչեա՛ զհողմն քաղցրութիւն կամաց քոց, և ցամաքեցո՛ զհոսանս չարեաց իմոց. և ողորմութիւք քով քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ, և թուակից արա սիրելեաց անուանդ քում՝ սրբոց. զի ընդ

նոսին փառաւորեցից զանոխակալ մարդասի-
րութիւն քո , այժմ և միշտ և յաւիտենից յա-
ւիտեանս , ամէն ։

Նորին երանելւոյ Յովհաննու գառնեցւոյ աղօթք առ
Որդին միածին ։

Լոյս 'ի լուսոյ քո՜ ա՜ծ՝ որ լուսով ողորմութեան քոյ լուսաւորեցեր զարարածս ա՜մ, հալածեա՛ զխաւար մեղաց և զանգիտութիւն իմոյ ։ Որ զաւազակն միով բանիւ սրբեցեր 'ի մեղաց , և զսրովբէափակ դուռն դրախտին բացեր նմա ։

Եւ արդ՝ առեալ իմ զաղօթս աղաչանաց նորա , կարդամ առ քեզ ։ յիշեա՛ և զիս տէ՛ր յորժամ գաս արքայութիւնդ քով ։ Բաց ինձ զդուռն ողորմութիւնդ քոյ մտանել 'ի հանգիստն յաւիտենից , և ընդ ա՜մ սուրբս փառաւորել զամենաշնորհ տէրութիւնդ յաւիտեանս յաւիտենից , ամէն ։

ՈՒՐԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

ՍԱՂՄՈՍ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ի խորոց կարդացի առ քեզ տէր տէր՝ լուր ձայնի իմում։

Ականջին ականջք քո՛ ի լսել զձայն աղօթից իմոց։

Եթէ զանօրէնութիւնս իմ քննես տէր տէր, իսկ ո՞ կարէ կալ առաջի քո, զի՛ ի քէն է քաւութիւն։

Ապ ասն անուան քո համբերի տէր, համբեր անձն իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ՝ ի տէր։

Ի պահէ առաւօտու մինչև յերեկոյ, ՝ի պահէ առաւօտու յուսացաւ Իսրայէլ՝ ի տէր։

Ի տեառնէ է ողորմութիւն բազում, ՝ի նմանէ է փրկութիւն, և նա փրկեաց զԻսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա։

ՀԱՐԱԿԱՆ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

Բաղում են քո գթութիւնքդ բազմամեղ անձին իմոյ, ողորմեա՛ աստուա՛ծ քաւիչ իմ։ Օ՛ի քեզ անյիշաչար տէ՛ր մեղայ չարին խաբմամբ, ողորմեա՛ ա՛ծ քաւիչ իմ։ Ի քո՛ ի միւսանգամ գալստեանն յորժամ գաս դատել զերկիր, ողորմեա՛ աստուա՛ծ քաւիչ իմ։

Աստուա՛ծ մարդասէր՝ որ զմոքսաւորն արդարացուցեր, քաւեա՛ զիս զմեղաւորս։ Որ քաղանցիւ հանդերձի քո զմերձեցեալն՝ ի քեզ բժշկեցեր, քաւեա՛ զիս զմեղաւորս։ Որ բանիւ հրամանի քո զանդամալոյծն առողջացուցեր, քաւեա՛ զիս զմեղաւորս։

Յամ ժամ աղաչանք իմ այս են, ՝ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս տէ՛ր։ Յանցանաց իմոց զարհուրի սիրտ իմ, աղաչեմ զքեզ թո՛ղ ինձ տէ՛ր։ Զոտասուաց իմոց մի՛ լուեր տէ՛ր, զի պանդուխտ եմ ես յանցաւոր երկրի։

Օ՛ արհուրեալ դողացաւ ամենամեղ անձն իմ յահեղ քոց դատաստանաց յաննբրելի տանջանացն։ Զանզի կամաւ մերձեցայ՝ ի մեղս մեծամեծս, արդ կայ և ճնայ ինձ աննբրելի պատուհասն։ Զդ անկեալ աղաչեմ փրկիչ և բարերար, խնայեա՛ յիս՝ ի մեղուցեալս, և ողորմեա՛ ինձ բազմամեղիս։

Զմենակալ քաւեա՛ զմեղս իմ, զի ա՛ծ ես ապաշխարողաց։ Զու զհոգիդ սուրբ մի՛ հաներ յինէն, զի աստուա՛ծ ես ապաշխարողաց։

Եւ փրկեա՛ զիս յահագին հրոյն , զի ՝ն ծ ես ապաշխարողաց ։

Եկեսցէ տէ՛ր ՝ի վերայ մեր ողորմութիւն քո , և բան փրկութեան քո պահեսցէ զանձինս մեր ՝ի մեղաց ։ Ողորմութիւն քո և ճշմարտութիւն քո և լոյս երեսաց քոց առաջնորդեսցէ մեզ ՝ի յարդարութիւն ։ Որ ողորմածդ ես գթած և երկայնամիտ , տէ՛ր ընկալ զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սուրբ ՝ն ծ ածնին ։

Աղօթք առ Հայրն երկնաւոր , ՝ի բանից երանելւոյն Յովհաննու գառնեցւոյ ։

Լսապէս բարի և ամենակարող զօրութիւն ՝ն ծ յաւիտենական , որ յայսմ աւուր հրամայեցեր երկրի , և եհան զանասունս և զսողունս և զգազանս ըստ ազգի . և չհանդուրժեալ քնութեամբ բարիդ՝ արարեր զմարդն ՝ի հողոյ ՝ի պատկեր և՝ ի նմանութիւն արարչապետիդ տիեզերացս , և կացուցեր տէր և իշխան ՝ի վերայ բոլորեցունց քո արարածոց . և զգուշացուցեր զնա կալ ՝ի պատուիրանի քում , և վայելել դրախտին զորս ետուր նմա ձրի և առանց փոխարինի ՝ի քումմէ առատութենէ ։

Եւ արդ տէր իմ և ՝ն ծ իմ՝ որ զիս հողս անարգութեան այսպիսի անկշռելի բարութեամբ բարգաւաճեցեր , ես ինքնին հրապուրանաց

թշնամւոյն կենաց անսացեալ՝ պատուիրանաց կենարարիդ հեստեցի, և օտարացայ 'ի նմանութէ հաստողիդ իմոյ։ Լղծի զգեղեցկութիւն կերպարանաց հոգւոյս ազգի ազգի անօրէնութեամբ, և ոչ զարհուրեցայ։

Պերճացուցեր զիս իմացական մտաք խորշիլ 'ի չարէն և ընտրել զբարին. իսկ ես վարեալ անմտութեամբ՝ յօժարեցայ 'ի չարիս։ Մինչ ձեր զիս 'ի նմանութիւն ածութեդ քո անձնիշխան կամաք. և ես ծառայ եղեալ կրից մարմնոյս՝ հաւասարեցայ անասնոց անբանից։ Ողորմ զլոյս հրամանաց քոց՝ զոր ետուր ինձ առաջնորդել նովաւ զգնացս ոտից իմոց 'ի ճանապարհ ուղիղ երկնից օթևանին. և ես ընդ խաւար գնացեալ անկայ 'ի խորխորատ անելանելի կորստեան վհի։

Մինչ դու մարդասէր և երկայնամիտ՝ մի' խսպառ բարկանար ինձ, և մի' ոխս պահեր յաւիտեան. զի 'ի քեզ անկայ ես յարգանդէ, և դու ես ածիր և տէր։ Թա՛ յիս 'ի գործս ձեռաց քոց, և նորոգեա՛ զխանգարեալ մեղաք պատկերս բարերարութեանդ քո 'ի ձեռն ածեալին շնորհաց քոց։ Ուսաւորեա՛ զաչս մտաց իմոց ուղղել զշաւիղս իմ 'ի ճանապարհս օրինաց քոց։ Անձակոծեա՛ զերկրաքարշ բաղձանս և զանբան կրից բռնութիւն երկիւղիւդ քով սրբով։ Ա՛ռեա՛ զհոգի իմ սիրով ածութեդ քո՝ մատուցանել պատարագ օրհնութեան ըստ հաճոյից բարերարութեանդ քո։ Ա՛յ թողուր զիս

'ի ձեռս թշնամւոյն փրկութենէ իմոյ , որ հանդերձեալ է արկանել զիս 'ի խաւարն արտաքին . այլ լե՛ր այցելու բարեգթութի՛ք քով, և փրկեա՛ զիս ։

Ընկաւ բեկաւ զօրութի՛ւն իմ 'ի մահաբեր հարուածոց հակառակորդին , և մէջ-ք իմ կցեցան 'ի հող 'ի ծանրութենէ բեռանցս մեղաց . այլ դու ողորմած յարո՛ զբազմամեղ անձն իմ, և զօրացո՛ զիս թօթափել զչարիս , և խոկալ զՀրամանս օրինաց քոց ։ Հարայ 'ի թունոյ անդերևոյթ վիշապին , և մահ անմեռ կայ առաջի իմ յա՛մ ժամ . գթա՛ յիս օրհնեալ և ամենողորմ, և մատո՛ ինձ զդեղթափ ապաքինիչ երկնաձիր շնորհաց քոց . զի կեցից և փառաւորեցից զանձառ մարդասիրութի՛ւն քո այժմ և յանվախճան յաւիտեանս , ամէն ։

Նորին երանելւոյ Յովհաննու գառնեցւոյ աղօթք առ Որդին միածին ։

Ո՛րդի՛ դ՝ , որ վասն անհաս մարդասիրութեան քոյ խոնարհեցար յանձառ փառաց քոց և եղեր որդի մարդոյ . և ելեալ 'ի խնդիր կորուսեալ պատկերիս քոյ տանս ադամայ , 'ի ձեռն տնօրինական կրից քոց արարեր փրկութի՛ւն 'ի մէջ երկրի . և հրաւիրեցեր զՀողեղէնքս յարդարութի՛ւն և 'ի փառս քո . և արարեր հա-

զորդ և ժառանգակից զմահկանացու բնութիւնս երկնային անմահական զօրացն։

Եւ արդ՝ տէ՛ր յա՛ք ա՛ծ իմ՝ որ զայս ամ մարդասիրապէս շնորհեալ յօրինեցեր. մի՛ ես ունայն գտայց յայնպիսի փրկութենէ վասն բանից յանցանաց իմոց։ Զ.յլ որպէ՞ էլեր 'ի խնդիր կորուսեալ ոչխարին, և գտեալ ուսօք բարձեր, լէ՛ր և ինձ խնդրօղ կորուսելոյս։ Եւ զոր օրինակ ողորմեցար քանանուհւոյն, և զհայցուածն կատարեցեր, կատարեա՛ և զիմ հայցուածս՝ որ վասն թողութե՛ մեղաց իմոց պաղատիմ։ Եւ որպէս սրբեցեր բանիւ բերանոյ քո զբորոտն, սրբեա՛ և զիս յա՛մ սղալանաց իմոց։ Եւ զոր օրինակ զանդամալոյծն առողջացուցեր, առողջացո՛ և զիս զախտացեալս չարեօք։ Եւ որպէս զՀիւանդն բժշկեցեր, բժշկեա՛ և զիս զհիւանդացեալս հոգւով։ Եւ զոր օրինակ զդևսն 'ի մարդկանէ հալածեցեր, հալածեա՛ և յինէն զթշնամին կենաց իմոց։ Եւ որպէս զկոյրսն լուսաւորեցեր, լուսաւորեա՛ և զիս զխաւարեալս մտօք։ Եւ զոր օրինակ զմեռեալսն յարուցեր, յարո՛ և զիս զմահացեալս յանցանօք։ Եւ որպէս աղեաց ծովուն սաստեցեր, սաստեալ հանդարտեա՛ և զալիս մեղաց իմոց։ Եւ զոր օրինակ զսովեալսն յանապատին կերակրեցեր, կերակրեա՛ և զիս զանշմարիտ սովեալս յաստատ ողորմութէ քումմէ։

Տէ՛ր յա՛ք ա՛ծ իմ, որ զա՛մ մարդ կամիս կեալ՝ և գալ 'ի գիտութի՛ ճշմարտութեան,

ուստի մարդ եղեալ վասն մեր՝ յանձն առեր զչարչարանս և զմահ խաչի, և զանձն քո եռուր փրկանս փոխանակ բազմաց, յիշեա՛ զիս և ողորմեա՛ ինձ. մի՛ ըստ գործոց իմոց հատուցանել ինձ. մի՛ մերժեր զիս յողորմութէ քումմէ. մի՛ անտես առներ զգործս ձեռաց քոց. և մի՛ զրկեր զիս յերանութէտ խոստմանց քոց։ Յիշեա՛ զիս յիշեա՛՝ յիշատակդ յաւիտենից տէր յո՛ քո՛ ածիմ, և նայեա՛ առ իս քաղցրութէ։ Խաչեալ սրբոյ ածածնին, և ամ սրբոց քոց երկնաւորաց և երկրաւորաց, ազատեա՛ զիս յանն երեքեան տանջանացն, և՝ի դառն վշտաց դեհենին. և արա՛ զիս արժանի երկնից արքայութեդ։ Եւ քեզ ընդ հօր և ընդ սուրբ հոգւոյդ փառք իշխանութիւն և պատիւ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

ՀԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

ՍԱՂՄՈՍ ԱՊԱՀԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

Տէր լուր աղօթից իմոց, ունկն դիր խնդրուածոց իմոց ճշմարտութեամբ քով։

Լուր ինձ արդարութեամբ քով, և մի՛ մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քում, զի ոչ արդարանայ առաջի քո ամ կենդանի։

Հալածեաց թշնամին զանձն իմ, խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ, և նստոյց զիս 'ի խաւարի որպէս մեռեալ յաւիտենից։

Զանձրացաւ յիս հոգի իմ, և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս։

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յամ գործս քո. յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։

Ընձն իմ որպէս երկիր ծարաւի է առ քեզ, վաղվաղակի լուր ինձ տէր զի նուաղե-

ցաւ յինէն հոգի իմ։

Ա՛յ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, զի մի՛ նմանիցիմ այնոցիկ ոչք իջանեն 'ի գուբ։

Լսել՛ արա ինձ առաւօտու զողորմութիւնս քո, զի ես 'ի քեզ տէր յուսացայ։

Ցո՛յց ինձ ճանապարհ յոր և գնացից, զի առ քեզ տէր համբարձի զանձն իմ։

Փրկեա՛ զիս 'ի թշնամեաց իմոց տէ՛ր, զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի։

Ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո, զի դու ես աստուած իմ։

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ։

Ս՛ան անուան քո տէ՛ր կեցուսցես զիս, արդարութեա՛ն քով հանցես 'ի նեղութենէ զանձն իմ։

Ողորմութեա՛ն քով սատակեսցես զթշնամիս իմ, և կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ, զի ես ծառայ քո եմ։

ՀԱՐԱԿԱՆ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ի՞ներևութից քննօղ գաղտնեաց բժըշկեա՛ զՀոգւոյ իմոյ զհիւանդութիս, և կեցո՛ զիսյն մարդասէր։ Որ երկայնամիտդ ես առ ամենեսեան՝ ողորմեա՛ անձին իմոյ բազմամեզի, և կեցո՛ զիսյն մարդասէր։ Ամենաբաւական ողորմութե՛ շնորհ՝ պարգևեա՛ ինձ յա-

հագին աւուրն զթողութիւն , և կեցո՛ միայն մարդասէր։

Որեղք իմ բազում են յոյժ , ծանր են քան զաւազ ծովու , քանզի քեզ միայնոյ մեղայ , ողորմեա՛ ինձ ա՜ծ։ Բա՛ց տէ՛ր զդուռն ողորմութե՛ն՝ որ ողբալով կարդամ առ քեզ . քանզի քեզ միայնոյ մեղայ , ողորմեա՛ ինձ ա՜ծ։ Հե՛ղ յիս զգթութիւնդ քո բա՛զումողորմ և մարդասէր . քանզի քեզ միայնոյ մեղայ , ողորմեա՛ ինձ աստուա՜ծ։

Որեղայ քեզ տէ՛ր մեղայ ողորմեա՛։ Որեղայ անօրինեցայ և մատնեցայ 'ի ձեռս անօրէն թշնամւոյն . արդ անկեալ աղաչեմ թո՛ղ ինձ տէր։ Բան զամենեսեան առաւել մեղայ տէ՛ր իմ գթած , քան զամենեսեան անօրինեցայ և մատնեցայ 'ի ձեռս անօրէն թշնամւոյն . արդ անկեալ աղաչեմ թո՛ղ ինձ տէր։

Օ՛ երծա՛ զիս յորոգայթէ որսողին , և յա՜մ վանգից ապրեցո՛ և ողորմեա՛։ Յանեւոյթ թշնամւոյն և 'ի գաղտնի նետից բանսարկուին պահեա՛ և ողորմեա՛։ Փրկեա՛ զիս 'ի յանցանաց մեղաց իմոց , և նորոգեա՛ զիս հոգւով գիտութեան և ողորմեա՛։

Ողորմեա՛ ինձ ա՜ծ , զի քեզ միայնոյ մեղայ։ Բաւաւել լուա՛ զիս 'ի աղմոյ յանցանաց ա՛ղբիւր բժշկութեան , և ողորմեա՛։ Յարենէ փրկեա՛ զիս՝ որ հոգւոց և մարմնոց ունիս իշխանութիւն , և ողորմեա՛։

Բաղմութիւ՛ն յանցանո՛ք ծանրաբեռնեալ

է անձն իմ. միայնոյ քեզ մարդասիրի աղաչեմ, ողորմեա՛ ինձ ՝ն՝ծ։ Բ.ղխմամբ արտասուաց և հառաչանօք սրտի իմոյ անդադար հայցեմ բազմամեղութիւն, քաւեա՛ զիս ՝ն՝ծ։ Բ.ազմագութ մարդասէր շնորհեա՛ զթողութիւն իմոյ յանցանաց. զի առ քեզ միայն պաղատիմ, քաւեա՛ զիս աստուա՛ծ։

Աղօթք առ Հայրն երկնաւոր, 'ի բանից Երանելւոյն Յովհաննու գառնեցւոյ։

Աստուա՛ծ ամենակա՛լ՝ անքաւելի և անՀաւելի, անաշխատ բնութի՛ և անակարանալի զօրութիւն, որ յայսմ աւուր հանգեար յա՛մ գործոց քոց զոր արարեր. և օրհնեցեր զնա և սրբեցեր ամենիմաստ խորհրդով և կանխագիտութեամբ քով։

Աստ էս ծնունդս մեղաց՝ անկեալ կամ յախտ գառնագին ցաւոց հոգեկան ՀԼասուց, զոր շնչեաց յիս հողմն մահա՛ծին Իշխանին խաւարի, և ո՛չ գոյ ինձ հանգիստ 'ի դժնդակ տանջանացս։ Աստ դու ամենազօ՛ր՝ ապաքինեա՛ զանբժշկելի հիւանդութի՛ հոգւոյս աննա հանջելի հրամանաւ քով, և հանգո՛ զիս յանհնարին տանջանացս՝ որով հասեալ կամ 'ի դրունս մահու. զի ամենայնի կարող ես և հզօր, և չի՛ք քեզ իր անհնարաւոր։

Այր երկրաւորացս և բաղձանք հեշտալ-
եաց գերեալ գերբեալ զմիտս իմ՝ չարաչար
վշտօք ծառայեցուցանեն զիս հանապազօր 'ի
զգալիս և 'ի անոտիս, և ոչ երբէք տան դուլ
և դադար ոգի առնուլ, և խոկալ խորհիլ զելս
ազատուն յանտանելի կրիցս կարեաց և դառն
աշխատութեցս։ Այլ ահա ազաչեմ զքեզ բա-
րերար՝ որ փրկութիդ ես ամենայնի և դիւ-
րիչ վշտաց նեղելոց, տուր ինձ դտանել ելս
'ի տառապանաց սատի յաղատութիւն մշանջե-
նաւոր կենաց և անանց հանգստեան, յորմէ
մերժեալ են ցաւք և հեծութիւնք։

Ելիք յանցանաց յուզեալք 'ի հողմոյ հրա
պուրանաց բանսարկուին բաղխեն զնաւակ
մարմնոյս շինուածոյ, և սպառնան խորասոյզ
առնել յանդունդս խաւարի անզերծ տանջա-
նաց։ Իսկ դու բարեգութ փրկեա՛ զիս 'ի
վշտացս ամենազօր աջովդ շնորհի, և հասո՛ 'ի
նաւահանգիստն անքոյթ խաղաղութեան երկնայ
ին յարկի, ուր ամբարեալ պահին ամ գանձք
բարեաց և անդբաղ բերկրութիւնք։

Այ՛ թողուր զիս տէր ամ իմ 'ի կամս
անձին իմոյ, զի մի՛ ըստ յօժարութեան ապական
եալ ընութես ստորաքարշ եղէց յանցաւորս
և 'ի անոտիս։ և մի՛ 'ի բացեայ առնիր յինէն
նահանջելով զնպաստս շնորհաց և ողորմութեան
քո վասն անօրէնութեան իմոյ։ այլ ըստ սովորա-
կան մարդասիրութեան քում խնայեա՛ յիս 'ի
ստեղծուածս քո՝ որ առ քեզ աղաղակեմ կոչ-

կողագին հեծութիւն։ Լ՝ուր ինձ անոխակալ, գթա՛ մարդասէր, ներեա՛ անյիշաչար, և ողորմեա՛ բազմամեղ անձին իմոյ, ըստ մեծի ողորմութեանդ քում. արա՛ առ իս նշան բարի 'ի փառս անուանդ քում սրբոյ, և քաւեա՛ զմեղս իմ 'ի ձեռն ամենաբաւական շնորհաց քոց. զի քաղցր ես դու տէր, և գթութիւն քո անչափ։

Զաչեմ զքեզ մարդասէր՝ մի՛ մատներ զիս 'ի ձեռս դժոխորովային գազանաց, որ բաց եալ զկոկորդս իւրեանց՝ խնդրեն կեղեքել զհոգի իմ ամենաճախ ժանեօք. հա՛ր զնոսա զօրութիւն բազկի քո 'ի հարուածս անողջունալիս, և զերծո՛ զիս զծառայս քո 'ի մահաբեր վտանգէս. զի դու ես փրկութիւն իմ և կեանք, և առ 'ի քէն է օգնութիւն իմ յամենայն ժամ։

Տարակուսեալ վարանիմ վասն բազմութեան մեղաց իմոց, յորժամ նկարեմ առաջի աչաց տեսութեան մտացս զդատաստանն անաչառ, ըզ մերկապարանոց յանդիմանութիւն ամ գործոց, զպատիժն սոսկալի մեղաւորաց և անդարձից, զհուրն անշէջ, զորդն անմահ, և զդատապարտութիւն յաւիտենական։ Ա՛ւ քանզի ո՛չ կարեմ իմովս զօրութեամբ թօթափել յանձնէ ըզ բեռինս մեղաց, և ազատիլ յարժանահաս պատժոցս. վա՛ որոյ անձամբ բեկելով գոչեմ առ քեզ մարդասէր, գործակից լեր ինձ 'ի դառնալ յետս յանօրէնութենէ գնացից իմոց՝ և դիմել առ քեզ յամ զօրութեանդ և'ի մտաց, և սրտառուչ զղջմամբ գտանել զթողութիւն և

զշնորհս , և ողորմութիւն քով արժանաւորիլ ընդ սուրբս քո մշանջենաւոր հանգստեան յաջ քայութիւն քում յերկինս , և ընդ նոսին փառաւորել անլռելի գոհաբանութիւն զամենաղօր տերութիւն քո յաւիտեանս , ամէն ։

Նորին երանելւոյ Յովհաննու դառնեցւոյ աղօթք առ Հոգին սուրբ ։

Ընբաւելի և քաղցրագոյն շնորհաց առատապէս մատակարար և բաշխիչ Հոգի ՝ Հոգի ճշմարտութիւն , Հոգի երկնից ՝ի հօրէ , Հոգի մխիթարիչ , ՝ի ճշմարիտ , ամենայնի տրարիչ ընդ հօր և ընդ որդւոյ , և ՝ի ծածային նախախնամութիւն քով բերող զամ՝ որ ըստ կամաց քոց տիրակա նաց բաժանես ըստ իւրաքանչիւր չափոյ հաւատոց զառատահոս շնորհաց պարգևս ։ Եւ անճառելի գթութիւն սիրոյ քոյ՝ ամենաղան բարութիւն ճոխացուցանես զեկեղեցի քո՝ առաքելովք , մարգարէիւք , վարդապետօք , և այլովք դասուք արժանացելովք ՝ի ծածայնոց պարգևաց քոց ։ Որում եղէր զթողութի մեղաց , և վհատութիւն և տկարութիւն մերոյ բնութիւս մարդասիրապէս էառեր զօրութիւն վերստին ուղղեա՝ և կենդանուեա ՝ի մահուանէ մեղաց ։

Այլեա՛ քաղցրութիւն քով ամենագութ՝ և յիս յանարժան ծառայս քո , և տո՛ւր ինձ

սիրտ բեկեալ և հոգի զղջման։ Օ՜ օրացո՛ ըզ-
լքումն մտաց իմոց, և հալածեա՛ զանյուսութիւն
ատուեր հոգւոյ ծառայի քոյ։ Եւ մեծութիւն
ողորմութիւն քոյ՝ զսաստկութիւն անօրէնութիւն
իմոյ, որ հարկանէ ցանկ զիս տանջեալ անբըժշկական խղճիւ, քաւեա՛ բարերար ա՜ծ։
Ի գլորմանէ մեղաց կանգնեա՛ զիս, և զվերս
անձին իմոյ բժշկեա՛։ Օ՜ պատճառն չարեաց
իւրովք նենգութիւքն, և զա՜մ պատրանս խաբէութիւն նորա մերժեա՛ յինէն, և զհաւանութիւն
անմտութեան իմոյ անտե՛ս արա և մի՛ յիշեր։

Ա՜ծապէս անօրինեալ ցասուցի զկամս
քաղցրութիւն քոյ, և ո՛չ իշխեմ համարձակապէս մատուցանել աղաչանս առաջի քոյ, յիշելով զոր ինչ գործեցի. գուցէ անարժան գոլով և լի աղտեղութիւքք՝ դառնացուցից միւսանգամ զամենասուրբ կամս քո։ Ի՞սոյց նեղութիւն տարակուսանաց անձին իմոյ, և անհրաժեշտ եր կիւղ վրէժխնդրութենն՝ իշխել կալ առաջի քոյ հարկեցուցանէ զիս, մանաւանդ անիմանալի քաղցրութի՛ քո, և անեզրական սիրոյ վստահութի։

Եւ արդ ո՛զորմած՝ տե՛ս ո՛րքան պէտս
ունիմ մարդասիրութիւն քում. և հայեա՛ց ո՛ր-
քան սաստիկ են վերք անձին իմոյ թշուառացելոյ։ Ա՜սա՛ր խոնարհութիւք կարօ՛ղդ յա՜մի՝
բժշկել զանբժշկելի հարուածս անձին իմոյ.
քանզի հնարաւորք են քեզ անհնարինք։ Եւ
քեզ փառք և երկրպագութիւն ընդ հօր և ընդ
որդւոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս, ամէն։

Յիսուս փրկիչ յարութեամբ քո,
զմեռեալ հոգիս կենդանա ցո։

Մաղթանք զօրաւորք հաշտեցուցիչք ՅԻ՝ եօթնեակ թուով ըստ եօթնեակ աւուրց շաբաթուն. յաղօթամատոյց գրոց սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյ։

ԿԻՐԱԿԻ ԱՒՈՒՐ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Բան. ԺԷ։

Ա. Լ՝ՐԴ աղաչեմ զկնամակալդ վտանգաւորաց տաժանելեաց կրից թաղծութեց հոգւոց վշտացելոց։ Ա՛ի յաւելուր հեծութեանս ցաւ. մի՛ խոցեր զվիրաւորեալս. մի՛ դատապարտեր զպատժեալս. մի՛ տանջեր զչարչարեալս. մի՛ գաներ զհարուածեալս. մի՛ գլորեր զանկեալս. մի՛ կործաներ զդժբաղդեալս. մի՛ մերժեր զհեռացեալս. մի՛ տարագրեր զհալածեալս. մի՛ ամաչեցուցաներ զպատկառեալս. մի՛ կշտամբեր զհարթուցեալս. մի՛ խորտակեր ըզբեկեալս. մի՛ խռովեցուցաներ զամբոխեալս. մի՛ ալեկոծեր զբքացեալս. մի՛ սասանեցուցաներ զդղրդեալս. մի՛ շփոթեր զմրրկեալս. մի՛

կեղեքեր զգիշատեալս. մի՛ ջախջախեր զբեկեալս. մի՛ գոշեր զմորմոքեալս. մի՛ կուրացուցաներ զխաւարեալս. մի՛ զարհուրեցուցաներ զապշեալս. մի՛ խորովեր զխարշատեալս. մի՛ մահացուցաներ զհիւանդս. մի՛ բեռանց ծանրութեան մատներ զտկարս։ Այլ՝ անուր յաւելուր կարկամեալ թիկանցս. մի՛ կրկնակի ողբուն դառն հեծութեաս. մի՛ ուժգնապէս վարեսցիս առ հողս. մի՛ սաստկապէս առ մոխիրս. մի՛ անաչառապէս առ ստեղծուածս. մի՛ ահարկութիւն առ փոշիս։ Այլ ընդ հարկանիր խստութեամբ մեծդ ընդ փոքրուս. լոյսդ ընդ սառնականիս. բնութիւն բարիդ ընդ՝ի բնէ չարիս. ողկոյզդ օրհնութիւն ընդ պտղոյս անիծիս. քաղցրութիւդ խակապէս ընդ համայն դառնութեաս. փառաւորեալդ անփոփոխ ընդ ամենեւին անարգիս. կենացդ նշխար ընդ կաւոյս զանգուածոյ. աչերդ տերանց ընդ աղմիս երկրայնոյ. աննուազ լուութիւնդ ընդ չքաւոր սարկիս. անկասդուս ճոխութիւդ ընդ անպատսպար տառապելոյս. անկարօտ բարութիւդ ընդ ամենաթշուառ աղքատիս։ Զանգի ոչ զոք հասեալ յառաւօտ, և՝ի ծագման լուսոյն խնիթոյ մթանալ. և կամ ընթերակաց կենաց, մահանալ. կամ աղատուել և պարտաւորիլ. կամ շնորհաց և դատապարտիլ. կամ փրկութիւն և մատնիլ. կամ նորոգման և եղծանիլ. կամ օրհնութեան և տարապարիլ. կամ բժշկութիւն և վիրաւորիլ. կամ լուութեան և նուազիլ. կամ յաճախութիւն հացի և քաղց-

նուլ. կամ գեռոց հոսանաց և պոսքիլ. կամ մայրենի գթոց և նենգիլ. կամ խնամոց ասա-ուածեան աջոյդ և զզուիլ։

Բ. Եւ արդ՝ ընդ ախտացելոյն սասակապէս մարմնոյն բորոտութիւն, հոգւոյս վտանգաւ և ես պաղատիմ, տէր եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել։ Ընդ աչացաւացն նեղելոց մշտագիշերն խարխափանօք՝ մեծակական ձայնիւ հառաչեմ. ոչ որդի անուանեմ դաւթի, այլ ծնունդ էիդ ոչ դաւանեմ. ոչ միայն ռաբբի կոչեմ, որ վարդապետացն է պատիւ՝ կարծողական զիսկն գիտելոյ, այլ տէր երկնի և երկրի հաւատամ։ Ո՛չ ձեռինդ միայն ձգմամբ հպաւորութեան ոչ բարեգութ ոչ մերձաւոր, այլ 'ի բացեայ գոլով միջոցաւ մեծաւ՝ ակնունիմ զօրել քո բանիդ առ իմ բժշկութիւն։ Ո՛չ թէ ինչ խորոց կասկածանաց միջոցի բանի, որ երկմտութեն կարծի նշանակ՝ 'ի մէջ արկանեմ կամելոյն և ողորմութեն, այլ կամիս որպէս բարեգութ, և կարես որպէս զարարիչ. ասա՛ բանիւդ և բժշկեցայց։ Ընդ հարիւրապետին հաւատոց և ես լծակցեմ. ոչ մինչ անձուկ միայն բացակայութիւն հեռի լինելով խորան 'ի խորանէ՝ հաւատամ ազդել քոյ կարողութեդ առ յարութիւն և բժշկութիւն, այլ 'ի վերինն երկնի բազմելով, և 'ի ստորինս երկրի բովանդակ առ հրաշիցն սքանչելութիւն՝ ոչ ունիմ հատուցանել։

Գ. Ճ նորհեա՛ ինձ, որպ դատակնիք բա-

նին քո վՃռեաց առ պոռնկին ընդունելութի՝ հնգից հարիւրոց դենարաց պարտուց շնորհա բաշխութի՝ ա՛ծ բարութեց և տէր երանութեց, որ յաՃախն ընՃեռել՝ բազում փառաւորիս. և՝ի շատն մատուցանել՝ նովին չափ սիրիս. և յառաւելն ողորմել՝ կրկին բարգաւաՃիս. և յայսքան բարիս՝ իրաւամբք գովիս. և ամենայնի տէր գոլով՝ հաւասարորդ Ճանաչիս. և որ զբոլորն ունիս՝ ընդ մերումն կշռիս. և անՃառելեաւդ ձրիւ՝ մերայնովքս վՃարիս. և ընդ երկրաւորիս՝ զանվախՃանն պարտ վարկանիս. և մեծագրեալ քո զմերն՝ վեհս գոհաբանիս. և՝ի սակաւուն տուչութիւն՝ դոյզն փառաւորիլ ոչ ամաչարտաւանիս։ Ա՛. բա և ինՃ զնոյն գթութիւն՝ ունողիս զգործս անհամար պարտուց. զի և՝ի Ճառս երախտեաց քումդ պարգևաց՝ նորին իսկ սակով սիրելն կարգեսցի. և քեզ փառք յամենայնի, ամէն։

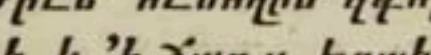

ԵՐԿՈՒՀԱՒԱԹԻ ԱՒՈՒՐ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ

ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Բան. ԺԸ։

Ա. Լ՚ուրդ ես ծնունդս մեղաց, որդիս մահացու երկանց, որդ որև անսահման բիւրուց քանքարաց տուժիլց գոլ հատուցանող՝ ի միում աւուր։ Լ՚ույլ ոչ թէ առ փոքրկութիւն մարդկային մաց հայցեմ ներութիւն, այլ առ աննուազ լեռութիւն փրկչիդ յի՛ քի՛ պաղատիմ մարդասիրութիւն. որ չէի երբեմն և ստեղծեր. չմաղթեցի և դու արարեր. չև ես եկեալ՝ ի լոյս և տեսեր. ոչ յայտնեցեալ իմ և գթացար. ոչ կարդացեալ և խնամարկեցեր. ոչ համբարձեալ ձեռն և նայեցար. ոչ պաղատեալ և ողորմեցար. ոչ կերպացեալ ձայնիս և լուար. ոչ հեծեծեալ և ունկնդրեցեր. գիտելով զարդեան դիպուածոյս և չանտեսեցեր. նախահայեացդ աչօք նկատեալ զպատժապարտիս չարագործութիւն և յօրինեցեր։ Եւ արդ զքո արարեալս, և զքև փրկեալս, և զայսքանեաց խնամոց յանձանձեալս՝ մի՛ խոպան կորուսցէ մեղացն հարուած գիւտք բանսարկուին. մի՛ յաղթեսցէ յամառութեան իմոյ մառախուղ՝ ներողութեան քո լուսոյ. մի՛ սրտիս կարծրութիւն՝ երկայնամիտ բարութեանդ. մի՛

մահացու մեղիս՝ ամենակատարդ լրութիւն. մի՛ տկարուիս նիւթոյ՝ անպարտելիդ բարձրուիր։

Բ. Ոչ կարկառեմ զկարկամեալ բազուկս հոգւոյս յանուն քո հլ՛զօր, արասցես ողջ իբրև զառաջինն, մինչ՝ ի դրախտին փափկութիւն զպտուղն կենաց կթէր։ Կաշկանդեալ գօսացեալ՝ ի կոր կործանմամբ ընդ կնոջն տաքնապէլոյ՝ կայ անուղղելի հոգւոյս թշուառութիւն, ընդ երկիր պշուցեալ մեղացն կքմամբ սատանայական բուռն կապանօք, զի մի՛ զերկնայնոյդ ընկալցի զողջոյն. խոնարհեաց առ իս միայն ողորմած, զի բարձրացուսցես զփայտս խոնարհ բանաւոր անկեալ, և զչորացեալս ծաղկեցուսցես՝ ի բարի կրօնս վայելչութիւն ըստ աստուածաբանութեան սուրբ մարգարէին։ Որպէս զ՝ի ծնէ կոյրն անլուսաւոր՝ չունիմ աչս՝ ի բան, որով զատեղծչիդ նկատեալ զկերպ մաղթեցից հլ՛զօր բարեգութ, միայն դու պաշտպան ակնարկեալ խնամովք անձառ քոյ սիրոյ՝ ի շնչական խօսուն քո անօթս, յանէից գոյաւորութիւն լուսոյ հաստեսցես։ Ընդ երկոտասանամեայ չարեօք չարչարեալ վշտագին կնոջն տանջեցելոյ՝ գետովք մեղանաց արեան հեղեղմամ, հայեաց՝ ի բարձանց անմատոյց լուսովդ պարածածկեալ, ուր ոչ է քղանցք ձեռասատեղծական վերարկուի ձորձոյ, այլ տարածումն հրաշից՝ ամ՛ուրեք զօրացեալ։ Ո՛չ օծութեամբ իւղով՝ պատժապարտս ընդ մեղաւորին մատուցեալ առ կենդանաձիր ոտից գարդ-

շապարդ՝ զկաթիլս աչացս վարսիւք հերացս ընծայեցուցանեմ, այլ զամբիծ հաւատս՝ ամբարձմամբ բաղկացս՝ ստոյգ դաւանմամբ հոգւոյ ողջունիւ՝ շրթանց կափուցմանց զերկիր համբուրեմ, խառնեալ հեծութիւն աղբերցս արտասուաց՝ բժշկութիւն հոգւոյս աղերսեմ։ Ա՛ռանեալ մեղանօք հոգւոյս գոյութիւն լուծեալ մեղկութիւնք, և յերկուց կայից միայնակողմամբ անհաստատ հետովք, զընթացից գործին՝ նահանջմամբ չարին՝ զհետևականն բարձողութիւն շինուածոյ մարմնոյս՝ առ ելս ծառոյն կենսաւիթ պտղոյն խափանեցելոյ, պատսպարեսցե՛ս անդրէն վերստին միայն հնարաւորդ առ՚ի փրկութիւն։ Ո՛չ փառաբանարան հաստուածոյ կերպիս՚ի քէն՝ եղելոյ՝ ամրափակ խցմամբ համրացոյց արգել հողմ բանսարկուին, հոգիդ քո ազդեալ մեծդ ողորմութեամբ, ըստ յաւետարանին բժշկեցելոյ, հրաշափառապէս բարեգործեսցե՛ս բանդ կենդանի՝ ինձ խօսողութի անսայթաքելի։ Ա՛նկեալ կամ չարեօք՚ի մահիճս ախտից ընկողնոց մեղաց՝ դի կենդանի և խօսուն մեռեալ, կարեկցեալ իմումս թշուառութեանդ ողբականօք քրքռանաց ձայնից ո՛վ բարերար որդի՝ այ, օրհնաբանեալ աչացդ ցօղով վերականգնեսցե՛ս՚ի կենդանութիւն, իբր զսիրելին՚ի յանշնչական մեռելութենէ։ Ստոյգ գառնացօղս՚ի գբի մեղաց կամ տարակուսեալ, ձեռն մատուցեալ ա՛յրև անստուեր որդի բարձրելոյ, հանցե՛ս զիս

'ի լոյս քումդ նշուլից։ Ընդ աղխողորմ թշուա-
ռութեան կականման ձայնի այրոյն 'ի նային
մեր միամօրին, տատանմամբ մատանցն, կոծ-
մամբ կրծիցն, հոսմամբ արտասուացն, տուայ-
տանօք տխրութեան դիմացն՝ և ես պաղատիմ
վերջին հեծութիւնս, տուր յուսահատելոյս ըղ-
քաջալերութիւն միսիթարութիւն գթած քո բա-
նիդ, ասելով և ինձ գովելդ բարի ստեղ-
ծիչ աշխարհի, թէ մի՛ լար գերի բաղմաց ողբ-
բալի։ որով ընդ պատանւոյն կենդանա-
ցելոյ 'ի վշտացելոյ ծնողին սիրտանս՝ զա-
մենապարտ ոգիս ընկալայց 'ի քէն ընդ նմին
կրկին նորոգեալ։ Ընդ այսակիր անզգայելոցն՝
դիւալուկ և քարակոշկոճ հեղձամղձուկ եղ-
կելի անձանցն, քատմելի գիսախուլ հերացն,
վայրենիերես բանդագուշելոցն՝ 'ի քէն ողոր-
մեալ փրկիչ բոլորից, իբրև զնոսին առ քեզ
դիմեցից։ հերքեալ մերժեսցէս զգունդս չա-
րացն ապականողաց 'ի քո խորանէս, զի ժա-
մանեալ հոգիդ քո բարի այսրէն հանգիցէ,
լցեալ զմարմինս մաքրութիւն շնչոյս՝ զգեցմամբ
անդամոցս՝ զգաստ արասցես զխելագարեալս
ամենաթշուառ։ Ընդ գերեցեալ դժոխաբնա-
կաց վտարանդելոցն հոգւոց՝ արգելեալ կամ
'ի վանդի։ զձառագայթ ողորմութիւն փառաց
քոց ծագեալ, լոյսդ իմ անձկութեան՝ 'ի կա-
պանաց օցտոցին զերծեալ զիս ապրեցուսցէս։
Պաղանորոգայթ աներևութիւրակ վրիպակ ա-
ղահետ գարշութեամբ մեղացս ջրգողեցեալ

ոգւոյս կերպարան՝ կայ 'ի տագնապի • զծածկեցեալն 'ի տեսողութենէ զչարագործին նիւթիցն այտուցմունս, քո ինքնաւորդ զօրեղութեամբ ուրդի աստուծոյ՝ գթածաբար առողջացուսցե՛ս։ Ո՜ բազմազան տարազս ցեղիցն զանազանից ախտաւորութեանց մահացուցանողաց՝ իւրականաբ կորստեան բերիւք՝ դժրն դակարմատն շառաւեղաբ հաստատեցելովք 'ի յոնդաստանի անօրէն մարմնոյս, տարակորղես ցե՛ս 'ի ձեռն ձեռինդ ամենակալի • որ արարադրեալ միշտ և մշակես զսահմանս հոգւոց առ բանիդ կենաց արդիւնաւորութիւն։

Գ • Եւ քանզի անցաւ ըստ նմանութիւն օրինակութեանց յանցուածոցս վէր, ըստ ձարակօրն քաղցկեղի առ բնաւ անդամ մասնաւորեալ զախտին տարածումն, չի՛ սպեղանի իբր խրայէլի առ անչափութիւն խարանացն մատուցանել • 'ի խարսխաց բարձրցս մինչև ցափն կառուցման լրութեան անդամոցս չէ՛ առողջութիւն, այլ ամենևին անբժշկութիւն։ Իսկ դու ուղղմամբ բարերար օրհնեալ, և երկայնամիտ թագաւոր անմահ, լուր պաղատանացս արդահատութեան սրտիս վասանգի, որ կարդամ առ քեզ տէր 'ի նեղութեան։

ԵՐԵՔՀԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՍՒԾՈՅ

Բան · Լէ ։

Ա · Լ՝ու արդ տէր զօրութեաց , մեծութիւն ահեղ , անտարակոյս տեսաւորութիւն , կամք ամենընդարձակ , առատութիւն անպակաս , ո՞վ ոք զօրեսցէ տօնել հանդիսիւ պարերգութիւն՝ 'ի միոյ կաթուածոյ ցօղոյ քումդ բարութեան , որ ցանկ դեգերիս պատրաստել պատճառս հնարիցս իմում փրկութեան ։ Լ՝ու զոր մեծն է գրեցիս պատմել յապառնիսն · քանզի ո՛չ անուանեցար հրեշտակասէր , և որ զպետութիս նոցունց հաստատեցեր · այլ և զերկինս զամբարբոք նոցին զմատանց քոց գործ , ո՛չ գրեցեր երբէք սիրել զնոսա · այլ առեր 'ի պատիւ մեծաց գովեստից առաջին դասեալ զմարդասիրութիւնն ։ Ա՝ման որոյ կրկին մեծացուցեր քեզ անուն անձառ 'ի խորհուրդս սոսկալիս · զերկնայինս լուսակերպիցն կոչեցեր զնոսին սպասաւորս և գլխաւորս յատուկ մատակարարութեանց · իսկ զատորնային ծնունդս մահկանացուաց՝ տիրական և ճոխական պաշտելի անուամբդ պերճացուցեր ։ Ա՝նցեալ վերստին ըստ սահման կշռութեանդ չափոյ , լայնեցեր քեզ կատակս գրոց ճառից անբաւից՝ զանապակ ծոր

մանն Ծայրագունին վերնում բարութեանն, Լուս և 'ի մարդանալդ քո միդ յէութենէն, ոմանց վասն ինքեանց, և կիսոց վասն այլոց՝ զերդեր առատութիւն զտուրս կենաց, արուեստս բազմօրինակս, սքանչելիս ճարտարս, նշանս ճշմարտատեսիս։ Որպէս զի թէ անդամալուծին պակասելոյն 'ի հաւատոցն, հոգաբարձացն առաջարկութեամբ զցոյցս յուսոյն՝ գթացեալ ողորմեցար, և ոչչափ զօրեսցէ առաւել բան քո ամենակար՝ առ ախտալից մարմնոյս մաքրութիւն աղաղակողիս հառաչման. քանզի արդարև մեծ են չափք հրաշից՝ քան զանմաքրեալս հոգի՝ ելք հաստել, զլուացեալս պատկեր՝ անտիրելի աղաց ներդործել. նա զի և երկրորդս առաւելուելք յաւազանին շնորհ յաճախեալ՝ զփառան հայրենի բարձրացուցանէ։

Բ. Դու ես տէր որ սրբեաս զմեզ, որպէս ընտրեցելոյն քո նախատապաւորեցեր Մովսէսի. դու ես, որ 'ի մեզս և յանօրէնութիս վերակացու եղեր տոհմին Յակոբայ, մինչ յեգիպտացւոցն երկրի ընդ խաւարն հեթանոսաց ընտանենային։ Դու ես, որ օրէնսգէտ առնես զմեղաւորսն 'ի ճանապարհի ըստ բանի երգողին դաւթայ. դու ես, որ փոխատրես զքարեղէն սրտից կարծրութիւն 'ի լոյծ կակղութիւն մարմնոյ գոյութիւն՝ բանի ընդունելութեան։ Դու ես, որ բաւես ընձեռել սիրտ այլ, և ճանապարհ մի երկնչել 'ի քէն զբովանդակ կենացն ատման. դու ես, որ տաս զերկիւղ քո

'ի միտս խստութիւն առ քեզ ուշունել հաւատովք, ըստ մարգարէին ձայնի։

Գ. Օրհնեալ քո շրթանցդ զաշխարհաս տեղծ բերանոյդ՝ զաստեղէն անձրևացդ զկեցուցանողդ կաթուած, մատո՛ լսելեացս դրանց բացարան, որով զձին խորամանկութիւն բանսարկուին թիւնից բարձցես և բժշկեսցես։ Մենակալդ ձեռօք՝ զիսօնականացս շարժողա կան գործի ըմբռնեալ՝ աղդեա՛ զօրութիւն ձայնի, որ տաս բնաւից ընտրութիւն բանի. զի դաստիարակեալ զպատշաճականն՝ մի՛ յանդգնաբար խօսելով իբր զնախնին՝ լքայց 'ի յուսոյդ, և անբանութեան մատնեցայց վանեալ յորսողէն։ Ուսաւորեա՛ վերատին զխաւարեցեալ հոգւոյս աչս՝ կենդանաբաշխ աջոյդ կարկառմամբ, զի մի՛ համարձակութեն շինջեալ լապտեր շնչմամբ վիշապին՝ 'ի ներքոյ գրուանին ատորաձաձկեցայց։ Նա՛ւրձ զանօրէնութիս իմ՝ տէ՛ր, և ընկեա՛ 'ի խորս ծովու. որ է փոքր առակ մեծութեան քումդ անբաւութեան՝ ըստ մարգարէին, զիմն ընկղմել չարութիւն։ Կանգնեա՛ կործանեալս անձին՝ նշան վստահութե, զի մի՛ յուսահատուէն կոթող կառուցեալ՝ զծաձկեցելոցն բողոքեսցէ։ Նա՛ց հլ՛զօր և գթած՝ զբժշկարանիդ կենաց վարդապետարան, զի զառ 'ի ներքոյսն մշակութեան կորուսչին սերմանց՝ մանկաղաւ կամեցդ հուպ առ արմատ խուզեալ հնձեսցես։ Դէմ եղեալ հետևեալ առ քեզ բոլորիցդ ՀԾ

պետրոսեան օրինակութիւն, 'ի կենցաղիս ծովու մեղանացս ալեաց ընկղմեալ. մատոյ ժամանեա զաղջ կեցուցիչ յոգնականութիւն ինձ սասանեցելոյս։ Ընդ քանանուհւոյն ձայնի 'ի խորոց սրտիս պաղատիմ. սովեցելոյս ասպականասպաս կաղկանձողական ամենաթշուառ վրանգաւորիս, ապրուստ կերակրոյ փշրանաց հացի 'ի բազմաղեղդ քո սեղանոյ մատնաւորեա ցե՛ս։ Զրա փրկութիւն նիւթոյ խորանիս որդւոյս դառնութիւն, որ եկիր խնդրել և կեցուցանել զիս զկորուսեալս։ Զի քո է մեծութիւն, յաղթութիւն և զօրութիւն. և դու ես քաւութիւն և բժշկութիւն, նորոգութիւն և երանութիւն. և քեզ վայելէ փառք և երկրպագութիւն յաւիտեանս, ամէն։

ՁՈՐԵՔՀԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՑ

Բան. կգ։

Ա. Բարերար և բաղմագութ, մարդասէր և երկայնամիտ՝ միայն թագաւոր, ընդ հօր քում պատուեալ և օրհնաբանեալ տէր ամենայնի, ուրդի՞ այ կենդանւոյ։ Ընպատճառդ միշտ իմովմ կորստեան. որ ամենևին անփորձ

ես 'ի չարեաց։ որ ոչ կամիս զմահ մեղաւորի։ որ փրկութիւն են 'ի քոց կամաց ընծայեցեալ։ որ դարձուցանես զմիրիկ մեղաց 'ի յօդ քաւութեան։ որ զհուր բարկութեան յանձրև փոխարկես։ Որ զյետնեալ զկինն 'ի բարեաց՝ կրկնակի գոյիւ նահանջեր՝ երկեակ բնութիւն 'ի նոյն արձանի, ոչ խիստպես ընդ անպարտսին, և ոչ համայն ընդ պատժաւորսն։ Որ զլուծութիւն ծովուն սահմանաց, իբր զկարկառս քարանց կառուցեալ յեղանակեցեր։ Որ ըզկարծրանիւթ վէմն անապատին, 'ի վիժակս վտակաց հոսեալ բղխեցեր։ Որ զյորդանանու ջրոյն սրաշարժ վայրեկութիւն, հրաշաւոր անդրադարձութեամբ՝ 'ի յետնորդս հեթանոսաց լուացումն աւազանին 'ի թիկունս առաքեցեր։ Որ զպատուաստեալ պարիսպն երիքովն, յօրէնակ կործանման բռնութեանն սատանայի՝ իբր զթեթևութիւն յարդի ցնդեցեր։ Որ զվնասակար ջուր նորին, 'ի յառակ այլայլութիւն առ 'ի բարին փոխարկութիւն՝ քանանացւոցն փրկութեան՝ խորհրդական աղիւն համեմեալ առնուշեցեր։ Որ զմեռային դառնութիւն, իբր զմատաց անհաւանութիւն, կենացն փայտիւ 'ի քեզ յարմարեալ պիտանի արարեր։ Որ զառեալն 'ի գետոյն, 'ի գծագրութիւն անսահմանդ քո հրամանի անորակիդ գունակութիւն՝ 'ի նոր երանգ բոսորային՝ մածեր արիւն 'ի ցամաքի։ Որ զանկենդան ցուպ գաւազանին, 'ի կերպարութիւն առ 'ի զքոյդ մերոյս նկարագրիլ։

այլ և յօտարազնիցն ընտրութիւն 'ի տիպն ա-
պաթոյն կերպիւ վիշապի նմանեալ ցուցեր։
Որ զերջանիկ ձեռն աջոյն մովսիսի, 'ի ցոյցս
աներևութիւն ապագայիցս հրաշից մարդեղութեդ-
քո բարձրեալ, և քո՛ սխտաւոր մարմնոյս մա-
քուր լինելոյ անիրատիս փոխատրութիւն՝ կրկին
գուշակեցեր։ Որ յայսքանեաց շրջադրուի,
բարեխնամապէս արուեստիւ սիրոյ զանակնկա-
լըն գիւտ մեղաւորաց կորստականաց նշանա-
կեցեր՝ օրհնեա՛լ ամենագութ։

Բ. Որ բուսուցանես յերկրէ դալարի,
զմեռեալն յանշնչականէն. որ զանշարժն իբր
զընթացօղ կառավարես. որ յանարգ արդան-
դէ կոչես քեզ պատկերակիցս. որ առաս պա-
ատանեկաց աղօրիս ըմբոշխնելիս. որ յայտս մա-
քուրս հերս ընծայես. որ զսաղարթ սևութիւն
վարսից 'ի ձեան կերպարան զարմանագործես.
ցուցեալ՝ թէ առ ամ սահման հեռաւորական՝
յաղթօղ ես հլ՛զօր. որ փոփոխես զշրթունս
բնաւորականս՝ ըստ բանին յոբայ, 'ի կամն հա-
ւատարիմս։ Որ սասանես զերկիր, և զսիւնս
նորին 'ի հիմանց, նշանակեալ հաստատութիւն
գոյիւ՝ թէ դու միայն մնաս անկորնչելի. որ
հոլովես զտարերս իբրև զանցաւորս, և դարձ-
եալ 'ի նոյնն կապես իբրև զյարակայս. յայտ
արարեալ՝ թէ և առ մեզաց բազմութի՝ դիւ-
րութիւն ունել կամ թողուլ դոյնպէս զօրա-
ւոր ես։ Որ զարուսեակին անզգայ էութի՝
իբր երասանաւ լիմն դասաւորակես, երևեա-

ցուցեալ այնը իրի կերպիւ՝ թէ զբնութեան
շար դիմեցումն՝ յորժամ և կամիս՝ հանդարտ
առնիցես։ Որ զանբարբառ բոլորակ լուսնին
կարգես ունայնս և պատարունս. լուսաւոր-
եալ զպատճառն առ աւետիս տեսողաց՝ թէ 'ի
նուազութէ բարեաց զպարտաւորս մարմին՝
գու ածես 'ի լրութի առաջնատեղծ հարբա-
տութեն։ Որ զպտակերս անխօս աստեղաց,
իբր զդասակս դոյզն հօտից տրոհես և ժողո-
վես. յոյս ինն կենաց առ այս խորհրդաբեր-
եալ՝ քաղցրահայեաց տեսութի, թէ և անա-
զաչաւորաց լեզուաց կարողապէս բաւես ողոր
մել։ Որ 'ի մէջ մահու և կենաց՝ շաւիղ վստա
հութէ ուղղես 'ի ծովու. վկայութի եղեալ
հաւատոյ, թէ և յանկասկածաւորն վայրի
քև պաշտպանիմք անգայթագղելի. որ իբր
զջուր կաթսայից 'ի հրոյ եռացեալ, որպէս
զմեղաց մրրիկ պղտորեալ՝ բանիւ կամաց քոց
խաւուցանես։ Որ հայիս յերկիր և տատանես
զսա, զի անբանիւն զմտաւորս զգաստացուցա-
նես. որ իբր զակատ մի անձուկ նաւի՝ 'ի վր
շարժութէ ալեաց՝ զանբաւ թանձրութիւն
գետնոյս դղրդես, որով ծանուցեալ լինիս ա-
մենից հաստուածոց՝ թէ իցես աներկբայելի,
որ 'ի բան քո զօրեղ՝ հիմնացեալ ունիս զամ։
Որ սերմանես զարտաշնչացեալ մարմինս յերկ-
րի, և զնոյն անկորուստ պահեալ կրկին կեն-
գանածնես. որ ապականացուս աւանդեալ՝
անեղծս ստանաս. որ ընդ մահացու նիւթոյ

զնշխարդ կենաց խառնեա. որ հրամանաւ տի-
նարկութեան 'ի խուն վայրկենի կազմեցեր՝ պատ
րաստ կացուցեր զանզարգութիւն ամենից էղա-
նակաց։ Զի՞ է զօրութիւն և կարողութիւն, որ
շրջանակեա զժամանակս ամաց հոլովման ա-
ւուրց՝ յայլ նմանութիւն բարեպատեհ տեսո-
ղութեան։ Որ կարդաս զանմեռունչն իբրև զկեն
դանիս. որ ազդեա միայն, և նոքա ընթանան.
որ միայն հենուս անկանեա անձառ արուեստ-
իւ հնարագիտութեան մեգ և առաւօտ։ Որ
յետ նախակարգ յօրինուածոյն առաջնաս-
տեղծ լինելութեանն, արարեր զփառաւորեալսն
մեծամեծս հրաշակերտիցն հանդիսից, ըստ
գրոյն երջանկութեան կտնխահիացն զարմաց-
ման, այլ ինքն գոյացութիւն տօնելի տեսակի՝
անեղծ աշխարհագործութեանն քան զսոյն՝
'ի մարդանալդ քո, որոց ո՛չ գոյ թիւ։

Գ. Որ ահա զվնասն մեր քեզ գրեցեր.
որ զարդարութիւն քո մեզ շնորհեցեր. որ ընդ
քեզ կրեցեր զհաշտութեան մերում փրկանակ.
որ ո՛չ երբեք լքանիս յողորմութենէ. դարձ՛
զամբարշտեալս՝ 'ի պաշտօն բարի երկիւղի,
զթմբրեալս՝ 'ի զգաստութի արթնութեան սրտի.
զանմաքուրս՝ 'ի սրբութի պայծառութեան կեր-
պարանի. զբաղմաբիծս՝ յանբծութի հանդար-
տական ոգ պատկերի. զբեկեալս՝ յողջութի,
որ 'ի դիպմանց ո՛չ խորտակի. զլացեալս՝ 'ի
խնդութի զուարթութեան անտխրելի. զյուսա-
հատեալս՝ 'ի սէր միաւորիչ անքակտելի. զայ-

մաչէցեալս՝ 'ի վստահութի հաստատութէ անշարժելի. զխաւարեալս՝ 'ի լոյս երանութեան անմեկնելի. զմահու գերեալս՝ 'ի կեանս, որ ընդ եղծմամբ ոչ անկանի։ Զ'ի փառաւորեացի անուն քո յիսուս՝ խոստովանեալ յաւիտեան, ընդ հօր և ընդ հոգւոյդ սրբոյ՝ 'ի բարձունս երկնի և 'ի ստորև երկրի և 'ի բնակիչս նոցա, յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

ՀԻՆԳՇԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՑ

Բան. հա։

Բ. Լ՚ՍՐԵՍ անպիտանս յամի, և ժրքան քան զօրէ պարտաւեալս. որ մինչդեռ արթունս եմ՝ նիրհեմ. մինչդեռ զգաստ երևիմ՝ թմբրիմ. 'ի բարեպաշտելս իմում գայթագղիմ. մինչդեռ աղօթեմն և վրիպիմ. 'ի յընթանալս իմում և կասիմ. յարդարանալս իմ և մեղանչեմ. 'ի խաղաղանալս իմում ամբոխիմ. մինչդեռ արշաւեմն՝ առ 'ի յետոյն հակամիտեմ. 'ի չուելն իմում՝ ընդ կրունկն դառնամ։ Ընդ լուսոյն մասին և խաւարս յարեմ. ընդ քաղցրութեն ճաշակ օշինդրս խառնեմ. ընդ կուզս բարեացն չարիս հիւսեմ. ընդ կանգ-

նելն և կրկին գլորիմ։ Ողողկիմ և ոչ պտղաբերիմ. ասեմ և ոչ առնեմ. խոստանամ և ոչ կատարեմ. ուխտեմ և ոչ վճարեմ։ Կարկառեմ և անդրէն ամփոփեմ. ցուցանեմ և ոչ ընծայեմ. մերձեցուցանեմ և ոչ մատուցանեմ։ Ի ձմրակել խոցուածոյս՝ անդրէն վիրաւորիմ. 'ի հաշտեցուցանելն՝ վերսին խռովեմ. զուր հանդիսանամ, և իրաւամբք պարտաւորիմ. գրիմ, և իսկոյն եղծանիմ. նաւեմ, և 'ի գիծն թուլանամ. սկսանիմ, և 'ի հանգիստն ոչ ժամանեմ։ Կարգիմ, և դարձեալ սասանիմ. ընանիմ, և կրկին հեղուսմ. շարունակիմ ասա, և անդ 'ի սորեւս հոսիմ. բարդիմ, և անդէն առշորիմ։ Ինն արկանեմ, և ոչ գլխաւորեմ. սակաւ վաստակիմ, և բիւրս վատնեմ. գոյզն գանձեմ, և անթիւս սպառեմ։ Այլս խրատեմ, և ես ինքն անփորձ եմ. միշտ ուսանիմ, և երբեքէ 'ի ճշմարտութիւն գիտութեանն ոչ հասանեմ։ Շինելոյ շարիսն՝ նոյն չափ արծարծեմ. սուղ ինչ քաջալերիմ, և առաւելապէս լքանիմ. լարիմ, և իսկ և իսկ առնմին մեղկիմ. զայս կարկառեմ, և զայն պատառեմ. խլեմ զեղջն, և սատակ տնկեմ։ Ընդ ամբառնալն՝ և այսրէն բերիմ. մտեմ 'ի քոյնն աղաւնի, և անտուսա ագռաւ ելանեմ. գամ սակաւ մի սպիտակ, և սրանամ դառնամ բնաւին սեւացեալ. ասեմ զիս քեզ դաւանել, և սպանողին նուիրիմ. ընդ յանդիման լինելն, և թիկունս դարձուցանեմ։ Ի՞նչ բերիմ, և այլ մրճոտիմ. լուանիմ,

և նովին զաղբանամ. կերպարանիմ զդաւթին, և գործք զսաւուղայն կատարեմ. շրթամբք ճշմարտեմ, և սառեմ երիկամամբք. աջովս մատակարարեմ, և ահեակ կողմամբս տաւերեմ։ Ի՝նդ երկրագործութեանն ցորենոյն՝ որոմն սերմանեմ. 'ի բարձրագոյն իմաստիցն՝ վայր իջեալ ես ինքն գտանիմ։ Հրեշտականամ յերեսս, և 'ի խորհուրդս դիւանամ. 'ի յոտս հաստատիմ, և 'ի միտս տատանիմ. սուտ ձևանամ, և իրօք խոտորիմ. կեղծաւորիմ արդար, և արդեամբք ամբարշտեմ։ Ասիմ 'ի պարս հեզոց, և ընդ այսս կաքաւեմ. 'ի մարդկանէ գովիմ, և 'ի տեսողէդ պարսաւիմ. 'ի հողածնելոցս երանիմ, և յորդւոցն լուսոյ աւաղիմ. հաճոյանամ յետին ռամկին, և թագաւորիդ մեծի յոչոց ելանեմ։ Ստեանն դատաւորին թողեալ, խառնակրօնիցն աղերսեմ. հերքեալ 'ի վեհիցն, սոսկականացն սպրդիմ. մարմնովս արտաքուստ պճնիմ, և անձամբս երփնիւ ճային ճանաչիմ. հպաւորիմ դաշն հաստատել, և ուխտակորոյս արտաքս մերժիմ։ Ի՝. յսօր մաքուր հոգեկիր, և վաղիւ մոլի խելագար. զաֆրուհի պատուէրն լքեալ, թելադրութեան օձին հետևիմ. արիանամ զօրապէս, և վատթարագոյնս ընկրկիմ. զծանրութիւն աւուրն բառնամ, և 'ի ժամ վարձուն անմասն ելանեմ. 'ի բացուստ ճոռոմն խօսիմ, և 'ի պատասխանատուութենն պահու պատանձեալ կարկիմ. 'ի յելս արևուն հարուստ երեւիմ, և ընդ երեկս ունայն դեգերիմ։ Ի՝ յա-

թռուս ծերոց բաղմեալ, և խելայեղից կցորդիմ. ննջեմ խեթիւ, և արհաւրօք զարհուրեալ զարթնում։ Օ՜ անդաստանս կռմանց՝ չարաչարս հերկեմ. փոյթ խնամով 'ի չարիս. միշտ անառակ որդիս. անդարձ տարտգրեալս. անզղջական զառածեալս. անմխիթար տրտմեալս. ինքնագրաւ գերեալս. մահու և ապականութեան ծառայեալս. անողոքելի տանջեալս. անփրկելի մատնեցեալս. անպատուաստելի հատուածեալս. անարծարծելի շինջուցեալս. անկազդուրելի խորտակեալս. անհանդերձելի կործանեալս։ Այլ եթէ պարտ է զսաստիկն աստանօր ասել անօրինեալս անձին նախատինս, ահա գրեմ, գրեմ և ոչ անխայեմ 'ի խռիւս նիւթեալ գեհենին։ Սատցուածս նախանձու նորոյս ադամայ երկնայնոյ, որպէս և կայենն առաջին՝ հնոյն և հողեղինին. որ ունիմ զբնաւն աստուստ 'ի յանձին զնշանակ ամբաստանութեան, ոչ զշնչոյս տուրևառուն, այլ զբանից կշտամբութիւն։

Գ. Այլ արդ ո՞ւր լցեն փրկութիւնքն, ուր սկզբնահայրն հաւատոց՝ 'ի յուսահատութեն վայրի զանգթութեն իմ չարիս կրկնէ. մեծն մարգարէից՝ քարամբք բանից կոշկոռէ. արին բարեփառ՝ աշտէին նիզակաւ 'ի մահ սատակէ. պատկեր ճշմարտին՝ ընդ աքարու համայնիւ ջնջէ. ՝ուծարեալն վեհից՝ յարագողացն վրիժուց մատնէ. մարգարէածին տեսանողն՝ ընդ ամաղեկացւոյն առաջի ՝ոն սպանանէ. նա-

խանձաւորն ՝ այ՝ երկնատեղաց բոցոնքն վատ-
նէ • ստուերին լրումն և նորոյս սկիզբն՝ հե-
ծանոցին ընարութիւն հոսէ • պեան առաքելոցն՝
ընդ սափրոյի 'ի կենաց զրաւէ • զարմանալին
քննութեամբ հոգւոյն՝ բուրումն ինձ մահու
ընդ կենացն քարոզ խառնէ։ Ո՞ւր անաչառք
և ինձ կաճառք երջանկացն , և ուժգնութիւն
հրամանի վերնոյն՝ արի ապառազէնք • ընդ
հրեշտակացն և մարդիկ • ընդ տիեզերաց երկրի
և առաբերք • ընդ անզգայիցն և շարժողականք •
որովք դատեալ միշտ լինիմ առաջիւք լկա-
նաց՝ յօրինակ և յիշատակ սոսկալեացն ապա-
գայից • իբր հողմով փոթորկի ալեաց յաւէտ
մերկեալ կենացս վտահութի՝ մնայ անկայուն
'ի հաստատութեց։ Ո՞ր եթէ ոք խնամատութիւն
'ի քննին առեալ խուզեսցէ զլուղակացն քաղ-
մատեսիլ զանազանութի , զմանուանս փոքրանս
ընդ մեծամեծացն դասեալ , որ առանց թուոյ
և քանակութեան համարոյ՝ թինդս առեալ ան-
բաւ երամոց , եռան զեռան սլանան 'ի մարմնիս
ծովու , վկայեսցէ և հաստատեսցէ ճշմարիտ
լինել զասացելոցս բանագրութիւն։

Դ • Ո՞յլ դու ինքն օրհնաբանեալ անմահ
թագաւոր՝ քարի երկնաւոր մարդասէր քո՝ ,
այ կենդանւոյ միածին որդի , հզօր , բարձ-
րեալ , անքննին , անճառ , քաւիչ , ահաւոր ,
ասատեա 'ի ձմեռն ամբոխեալ ալեաց ոգւոյս
ծփանաց • արձանացո զծարաւս մոլեգին շարժ-
ման սրտիս խառնվութեամբ • ընդոտնեա 'ի սանձս

կապոյ երասանաց ըմբռնման՝ զցնդեալ մտացս վայրագութիւն։ Զելեցի խաղաղութիւն հրամանաւ մեծիդ ամենավարան բքոյս սասանման։ սաստակեա խափանեա զբազմագլխեան անդամս ուրուականս գաղտնեաց ամօթոյս երկրակենցաղս հինից։ Զրեսցեն աղօթս մատամատոյցս զայս նորընծայ տառ ողորմաղերս թախծագին ձայնի ողբերգարկութեամբ այսր մատենի։ Զան 'ի խորոց մահուս անդնդոց՝ չքնաղ ապրեցեալ, ընդ մարգարէին փրկելոյ։ ընկալ զխոստովանութիւն անձնադատ բանիս 'ի հոտ անուշից։ շնորհեա միխիթար դառնութեան վշտացս ուժգին հեծութիւնք յուսահատելոյս։ Զու քեզ ընդ հօր հոգւովդ սրբով փառք պատիւ և իշխանութիւն՝ յաւիտեանս, ամէն։

ՈՒՐԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ

ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՑ

Բան։ հդ։

Ա։ Զբաց երկնաւոր՝ տէր բոլորեցուն։ տա՛ մեզ բան՝ յանմի միշտ երկայնամիտ, ոչ կենդանւոյ անքննին որդի։ Զհա ա՛նդ է ողորմելն խակապէս, յորում հատաւ ակնկալութիւն վասատակոյն։ ա՛նդ է բարեգործելն, յորում տե-

սութի իմաստից խափանեցաւ. յայնմ ժամու է մարդասիրելն, յորում տկարութեանն վըտանգ պաշարեալ տիրեաց ներքոյ և արտաքոյ։ Անդանօր է բժշկութիւն ճշմարտին քոյ ձեռինդ, յորժամ ընաւ անդամոցն տեղի էտ կենդանութիւն. այն վայր է այցելութիւն, յորում էլք հնարից ոչ գոյ։ Այն է քո մեծութիւն, յորժամ զյուսահատութիւն վէրն ողջացուցանես. այն է հարազատ քումդ ազգակցութիւն, եթէ յանակնկալն ժամու արուեստաւորեսցես փրկութիւն։ Այն է հանդիսարան քում յաղթանակի, եթէ զփակեալն մուտս կենաց 'ի սպառումն շնչոյս՝ բացցես. այն են քո շնորհք վայելչականք, եթէ զչարեացս իմոց մոռացեալ՝ զբարեացդ քո յիշեսցես։ Այսմ ես անոխակալ, եթէ ապախտաւորիս՝ ընդ երախտաւորացն խնամարկեսցես. 'ի սոսին ծանեալ գիտացից, եթէ նայեցար 'ի նուէր բանիս նախնի գթութեանդ, եթէ զսովորութիւն չարեացս բարձցես։

Բ. Յաղագս այսորիկ հիւսին բանք, և եղանակին նուագերգութիւնք, յորժամ տէրն բարի չարն ծառայի զբարեգործացն պարգևեսցէ. որ մինչ իրաւամբք մնասցէ բանտի, նա յարքայական ապարանս զնա հանգուսցէ. մինչ հրաւիրեալ է 'ի գուբ տղմոյ, նա 'ի բաղմականս ամենապատիկս գահուց գրգեցուցանիցէ. մինչ բրելոյ զաչսն գիտեսցէ, նա 'ի բարձրութիւն բերկրութեան հայեցուցանիցէ.

մինչ ծայրատութիւն մատանցն սպասէ, նա մատանի համարձակութեան մատուցանիցէ. մինչ հոգի հարուածոց գանիցէ, նա գթոց գիրկս արկանիցէ. մինչ պատրաստեալ յուսոյ կորստեան, նա երևելի տեսողաց բազմաց առնիցէ. մինչ ակն ունի սատակման մահու, նա ընդ կենացն և փառս ընծայեցուսցէ. մինչ հատման գլխոյն նայեսցի, նա զնոյն պսակաւ պսակատացուցանիցէ։ Այս պտուղք օրհնութեան գլխաց, սքանչելարմատ քում շառաւիղաց. այս արգասիք կենաց՝ արարչականդ քո հրամանաց. այս իղձ խորհրդոց՝ խոստումն եալդ քո տենչանաց. այս նշոյլք լուսոյ՝ ամենասփիւռդ ճառագայթից. այս ախորժութիւն ճաշակաց՝ բարեբանեալդ քո քաղցրութիւն։

Գ. Բռ մեայնոյ են այսոքիկ ահ՛ր, 'ի քէն ազդեցաւ գրել ինձ զսոսին. ահա զքոյսդ յատուկ աղերս աղաչեմ օրհնեալ, 'ի քոյոց այսոքս պարգևեալ շնորհեա. բաց ահ՛ր զգանձս քո բարիս, ըստ աղերսանաց առակին։ Այ՝ի խառնեսցես 'ի համբարս բարեացդ քոց 'ի չարեացն լմնոց. մի՛ շտեմարանեսցես զատելիսն քո՝ որ են ոխութիւք և ցասմունք, ընդ սիրելիսն քո՝ որ են գթութիւնք և ողորմութիւք. մի՛ պահեսցես 'ի ստացուածս քո պաշտելիս զանախորժելիսն քո՝ որ են մթութիւք և դաժանութիւք, և զիմ ինքեանս՝ որ են մեղք և թշուառութիւնք։ Այ՝ի գրեսցես աջովդ օրհնութիւն 'ի մատենիդ կենաց զմուրհակ պարտուց լմնոցս

ամենից։ այլ զանհնարաւորսն ինձ համար-
եալս՝ մեծացուսցեա կրկին առաւել զանուն
քո ամ՛ր՝ ի նոսին, ցուցանել զդոյն ինձ դիւ-
ցինս և հեշտականագոյնս։ Զ՞ սա՛ ամ՛ն իմ պարտ-
տիքս և անդր քան զԹիւ, այլ՝ ոչ այնքան հրաշ-
ալիք իբրև զքո զողորմութիւդ։ բազո՛ւմ են
մեղանքս, այլ յաւէտ են նուազեալ առաջի
քոյդ ներողութե։ յաճա՛խ են չարութիքս,
այլ յաղթակա՛ն են համայնից՝ հզո՛ր ամենա-
կալ, քոյդ մարդասիրութի։ ինձ են անհամար՝
իմոյս անձին բիծք, այլ քեզ՝ յոյժ գրաւեալ
են ընդ սահմանաւ։ Ո՛չ են այնքան զօրաւորք
առ կենդանութի՝ զէնք մեղանաց պատկաւե-
ցելոյս պաղաբերուե, որքան յիշատակ մահու
կենդանոյդ՝ առ վանումն կործանողին բըռ-
նութեան։ Ո՞ւ՛նչ ազդեսցէ փոքր խաւար՝
աւուրդ ոյ։ զիարդ բաւեսցէ դոյզն ինչ աղ-
ջամուղջ՝ մեծիդ ճառագայթից։ զիարդ համ-
բարձցի կշռեսցի ընդ խաչի քո կրից՝ խակու-
թիւն հեշտութեան մարմնոյս տկարութեան։
Ո՞ւ՛նչ երևեսցի յաչս ամենակալիդ քո առա-
տութե կոյտք մեղանաց ամ՞ տիեզերաց։ ահա
կոշտ մի հողոյ դիւրափխրելի՝ ՝ի կարծրութե
բախման վանեցեալ, իբր զպղպջակ անձրևոյ
բազմաղէղ հոսմամբ քո կամացդ՝ չքացեալ
պայթեալ անդատին։ Ո՞ւ՛նչ պիտոյ են քում
զօրութեդ ամենահնարդ կարողութե ժամա-
նակաց տուաւելութի՝ առ յանցուածոց իմոց
քաւութիւն։ ո՛չ քթթել մի ակն։ ո՛չ խուն

մի տեսութիւն ածանցական. ոչ տակաւ մի նայ-
եցուած փայլական. ոչ կիսամանեայ յամրու-
թիւն. ոչ փութացելոց ոտից յեղեղումն. ոչ
յելից բարձրութիւն միոյ կանգնոյ կամ թի ակն-
ունելոյ. ոչ գիծ մի չափոյ մատաց հեռաւեցելոյ.
ոչ նշուղից արագութիւն. ոչ շնչոյ տուրևա-
ւորութիւն. ոչ ինչ յոյսմ՝ յանգոյ և յանապատ-
ական նմանութիւն անձև օրինակաց յաւէտ
անկայից՝ այնքան առ ժամայնք, կամ հարևան
ցիկք, որքան եղծմունք, ցնդմունք և հալմունք
մեղացս սառնամանեաց պահեսայ՝ քումդ զօ-
րութեան՝ ա՛ծ ամ տէր յ՚ ք՚ որդի անքննին
կենդանուդ ՝ այ։ Որ սաս պարգևես արև
քաղցրութիւն՝ չարաց ընդ բարիս. և անձրևես
երկաքանչիւրոցն անաչառապէս։ Կշռես սահ-
մանես իրաւամբք և զլեռանդս կրիցն հաւասա-
րաբար. որոց մեծ է հանգիստն առ ակնկալու-
թիւն պարգևին, փոքր խթանաւ փորձութիւն
զսակաւութիւն պարտուցն ստանին վճարես.
իսկ որ զերկիր ընտրեցին, ներես ողորմութիւն,
տալով և տոցա դարման ընդ նոցա՝ միշտ առ
քեզ դարձին սպասես։ Եւ քեզ փառք ամե-
նազօրիդ՝ առ ամ հրաշագործութիւն բարե-
խնամող երկայնմտութիւն, օրհնեալ յաւիտ-
եանս, ամէն։

ՀԱՒԱԹԻ ԱՒՈՒՐ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՍԻԾՈՅ

Բռն. ԺԶ։

Ա. Լոյս տրդ՝ դու միայն ՅԾ երկնաւոր բարձրեալ՝ բարեգործ՝ քո է զօրութիւն, քո ներողութիւն, քո բժշկութիւն, քո առատութիւն, քո են պարգեւք, քո միայնոյ են ձիրք ձրի, քո քաւութիւն, քո պաշտպանութիւն, քո հնարք անիմանալիք, քո արուեստք անգտանելիք, քո չափք անչափելիք. դու սկիզբն և դու կատարած։ Զանազի ոչ երբեք ստուերացուցանէ զլոյս ողորմութեանդ՝ խաւար սրտմտութեան. վասն զի ոչ էս գրաւեալ ընդ մասամբք սխատից՝ 'ի վերդ քան զբան։ Պատկեր անպարագիր՝ անդր քան զորքանութիւն կշռութեան. անչափ լայնութիւն փառաց. անտարրափակ ընդարձակութիւն հատու զօրութեան. անամփոփելի առաւելութիւն բացարձակութեան. անտկարանալի բարերարութիւն գթութեան։ Դու դարձուցանես ըստ մարգարէին, յայդ զստուերս մահու. որ ի՞նչեր կամաւ 'ի տարտարոսն ներքին արգելականացն բանտի, յորում և մաղթանացն դուռն էր աղխեալ, և գերեալ անտի զմթերիցն կապուտ վտարանդելոցն հոգւոց, սուսերբ հրամանի յաղթական բանիդ՝ զկապ

սատակման մահուն խղեցեր, և զմեղացն կարծիս ցրուեցեր։ Դարձ առիս՝ որ զընդամ զընդանաւ վհիս տղմասիդ գբոյս յերկաթս մեղաց, վիրաւորեալ խոցմամբ սլաքաց բանսարկուին նետից։

Բ. Լ. ՅԼ դու յամի տէրդ բարերար, լոյսդ 'ի մէջ խաւարի, օրհնութեանդ գանձ, ողորմած, գթած, մարդասէր, կարօղ, զօրաւոր, անպատում, անքննին, անձառ. բաւական ըստ սրբոյն յակոբայ. անհնարիցդ ամենից դիւրապատրաստ հնարաւորութիւն, հուր ծախիչ զխռիւս մեղաց, ճառանչ կիզանօղ ընդհանրական թափանցանցուն խորհրդոյ մեծի, յիշեա զիս յողորմութեան քո օրհնեալ, և մի՛ յիրաւունս քո. 'ի ներողութեան քո, և մի՛ 'ի հատուցման. յերկայնմտութեան, քան 'ի հաւասարութեան։ Եթէ կշռեսցես զմեղանաց իմոց ծանրութի՛ն, ընդ քաղցրութե՛ն քո՝ և մի՛ ընդարդարութեան. զի առ սակ նախնումն յոյժ է նուազեալ, իսկ 'ի ներհակ վերջնոյս յաւէտ ծանրակիր։

Գ. Լ. ըդ մատիր առիս բարութի՛ն, որպէս յունկանն բժշկութի՛ն հակառակ քո համբարձելոյն. բարձ 'ի մեղուցելոյս զհողմ մահու խռովութեանս, զի հանգիցէ յիս ամենակալ հոգիդ խաղաղութե՛ն։ Եւ քեզ փառք յամի, յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

ՆԱԽ ՔԱՆ ԶՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՄՏՈՒԾՈՑ

Բան • Իզ •

Ա • Լոյս քանզի ընդ ողբաձայնիցն լանաստեղծութեաց վերընծայելոց ղդրութիւն թուոցս յարմարեցի կական և հեծութիւն, հաւաչանք կողկողագինք, դառնութիւնք լալումն և արտասուաց երդ • դարձեալ սկսայց զՃառ պաղատանացս՝ խոստովանօրէն զղջականաբար, ղդաղտնաձաձուէն յայտնաբարբառ • զի անդրադարձութիւնքն սկզբմամբն և վերջաւորօքն բառիւք, զնոյն համաձեւութիւն 'ի մի թախանձ նմին մաղթանաց հոգեկեցոյցն խոնարհութեան՝ սատանօր երգից •

Բ • Ո՞ղայ մեծիդ բարերարութիւն, անարգըս մեղայ • մեղայ ծաղմանդ Ճառագայթից, խաւարս մեղայ • մեղայ շնորհացդ անբաւ երախտեաց, արդարև մեղայ • մեղայ սիրոյդ վերնումն գթութիւն, յայտնապէս մեղայ • մեղայ ստացողիդ յոչ էութիւն, ստուգապէս մեղայ • մեղայ գերունակ գոգոյդ գրկանաց, անբաւս մեղայ • մեղայ աննուազ լուսոյդ վայելմանն, նենգօրս մեղայ • մեղայ ճաշակման ան-

ձառդ կենաց ։ բաղումն մեղայ . մեղայ անհաս պարգևացդ ձրից ։ հանապազ մեղայ . մեղայ գովեալ մարմնոյդ ոչ , մանհու չափ մեղայ . մեղայ պաշտելի տրեան արարչիդ , խոկապէս մեղայ ։ Ի.հա արդարև օրհնեալ է հատուածքանի յուսադրական սրտի այսր մեղայի . սոյն սա՝ պատուելի աւանդ . անմոռաց պատուէր . հայրենեաց տուր . նախահարցն օրէն . համայնից թոշակ . անհերքելի բան . զօրաւոր պատանեանի . կենդանութիւն կամուրջ . ախորժելի վերնոյն . սիրելի սրբոց . անխզելի կապ . հրաշալի բարբառ . անշրջելի պատգամ . բաղձալի աղերս . փափաքելի սեղան . սրտաբեկ հնչումն . անհնարից ձարակ . կարծրութեան վանիչ . ահապաշտից սանմանն . հեթանոսաց գիրք . վաղնջուց կանոն . քրիստոնէից հարազատ . արարչութեան յաղթօղ . անջրպետ հղօր . խորոց տհաւոր . արուեստ բարձրութիւն . խորութի անչափ . հիացման տեսիլ . խորհուրդ կնքեալ , ընդ որ չիք ումեք անցանել , եթէ ոչ անմբռնելի մտաց արագման զսա ծանիցէ ։ Զայն բարեպատեհ հրաշաւորական , որ ոչ յիշատակեցաւ 'ի վերջին դատակնիք դասուն լքելոյ . գուցէ առ նմին խղեալ համառօտ ըզ վերիժակն իրաւանց մանհուն հասելոյ , յորմէ ընտրութիւնն ապագործ եղեալ , զսահմանն յաւիտենական քակտեսցէ ։ Ո՞արդ փառաց մեծութեան , որով նոյն ինքն ահութիւնն պսակեալ բարգաւաճի ։ Բանդի ոչ ոք դիմ-

եալ կալաւ զերկրեցաց սեղանոյ այսր սրբութեան, և ոչ առ ժամայն պրծեալ 'ի պատժոց անարատ գտաւ։ Իսկ եթէ աքար զարմեան, և սաւուղ կիսեան, և յուդա սիմոնեան՝ ասելով զսոյն ոչ արդարացան, և ես վկայեմ՝ իրաւամբք խոստովանեալ զայս պայման բանի, զի ակամայիցն բռնադատելոց ոչ է կատարեալ սէր, ուստի և ոչ բովանդակապէս փրկութիւն։ Իսկ ես կամաւ համբուրեմ դարձեալ կրկնելով զերջանիկ բանիդ զմկրտութիւն հարազատս։

Գ. Մեղայ երախտեացդ մոռացութեան, վերսային մեղայ. մեղայ մարմնոյ ձեռն յոգի հարեալ, յիմարս մեղայ. մեղայ առ կեանսդ դժրողութիւն, իսկ և իսկ մեղայ. մեղայ բանիդ ապախտ առնելոյ, չարաչար մեղայ. մեղայ 'ի յօր սատակման ինձէն ստիպեալ, վատթարս մեղայ. մեղայ պարտականս անկենդան մահուն, ձաղելիս մեղայ. մեղայ անպատկառս քո բարձրութեան, տաղտկալիս մեղայ։ Ա Երջանիկ ինձ կրկին աշխարս հոգևոր, զի 'ի կորուստ և 'ի կործանումն ինձ երևեցայ. զի անդարձս վարատեցայ. զի որդիս թշնամի գրեցայ. զի 'ի բարձանցն երկնից ընկեցայ. զի փուշս վարուց դիպի։ Եւ ևս առ սին ողբք աղաղակի, զի անձամբ զանձն անարգեցի. զի բագին կորուսչին գտայ։ Զ. Յլ ինձ կսկիծ դժնդակ ծրտի, զի զիս ունին առ որ չեմ, զարտաքնայարդար բաժակս անմաքուր, զբռեալ որմս գարշունակ, զսին պարծանօք պաճուճեալս։

զլոյս 'ի մուայլ շրջեալ, զգերանակիք ակնա թշուառացեալ, զջահս փառաց շինջեալ, զամենայնիւս յամի ամ իրօք փնտռակարս, առ տնօրինականն տէրունականս. առ յայտնութիւնն ահագայինս. առ երևմունսն արարչագիրս. առ խոնարհութիւնսն սարսափելիս. առ այն զոր տեսի աչօք իսկ իմովք։ Զոր մեծ է պատաս խանատուութիս, քան առ համօրէն աւետարանին՝ զարմանս, հիացմունս. հոգս հալողականս. անդաձմունս անհնարաւորս. թուականութիս՝ մտաց անբարդելիս. ելմունս անկատարս. ինքմունս անհաստատս. յուսահատութիս յարմարականս. յանդիմանութիս պատշաճականս. ձաղանս պատեհագոյնս. նղովս իրաւացիս. անէծս արժանահատոյցս։ Զոր այսոքիկ են մեղաւորիս իմ կշտամբութիք, և ինքնահարուած տանջանաւորութիւն։

Դ. Զու քանզի կարօղ ես զայս ամ զպարտս թողուլ, և զխայթուածս մահու բժշկել տէր ողորմութեանց, ամ բոլորից, քո թագաւոր՝ բարձրեալ հօր որդի, ստեղծիչ՝ գթած՝ բարերար, օրհնեալ՝ առատ՝ հարուստ, ահաւոր՝ հզօր՝ ողորմած, տեսուչ՝ ձեռնկալ՝ հաստիչ, ապրեցուցիչ՝ զարմանիչ՝ կենցուցիչ, երկայնամիտ՝ անոխակալ՝ ապաւէն, բժիշկ՝ գովեալ՝ երկնաւոր, անձառ՝ լոյս՝ կեանք, յարութի՝ նորոգութի՝ քաւութի, եթէ հայեացես մարդասիրութեամբ, ըստ որում քոյդ են սովորութիք, նայեցեալ 'ի քեզ՝ կոչկոչիմ և ես։

Եթէ լուիցես, հառաչեմ. եթէ ունկն մատուցանիցես, պաղատիմ. եթէ անսայցես, աղերսեմ. եթէ ներեսցես, աղաչեմ. եթէ առիս դառնայցես, գոչեմ։ Եւ եթէ անտես առնիցես, կործանիմ. իսկ եթէ առ ոտն հարկանիցես, լամ. եթէ զոգեպահն ոչ ընծայեսցես, մեռանիմ. ապա եթէ ահարկու դէմս ցուցանիցես, սատակիմ. իսկ եթէ սաստեսցես, դողամ. եթէ խեթիւ տեսանես, սոսկամ. ապա եթէ սատականաս, սարսափեմ. եթէ հալածես, հեծեմ. իսկ եթէ ընդ վայր հարկա նիցես, հերքիմ. եթէ զբոց վհատութեան ոչ առցես, տագնապիմ. եթէ խստանաս, փախնում. ապա եթէ սպառնաս, ընկճիմ։ Իսկ եթէ քննես, քարկոծիմ. ապա եթէ ուժգինս ակնարկես, սուզանիմ. եթէ ոչ անխայեսցես, մերժիմ. եթէ կոչեսցես, խիթամ. իսկ եթէ աչս յառեսցես, ամաչեմ. եթէ ձայն տացես, երկնչիմ, զբարեացն պարգև մատնեալ. զերանութիւնն թողեալ. զշնորհն լքեալ. զուխտն ցրեալ. զառանդն կենաց մոռացեալ. զհամարձակութեանն վստահութիւն կորուսեալ. զլաստեղծիչդ էիցս բարկացուցեալ. զանձառութիւն շնորհին ընդոստնեալ. զպատուոյն պատկեր այլայլեալ։ Իսկ եթէ առ այս խեղդ մահու հեծութիւնդ ցաւոյ մարդասիրեալ՝ առիս ժամանեցուսցես տէր յա՜ քա՜՝ զաղդեալն գիր ընանիլ 'ի յիս, եթէ բժշկութիւն դադարեցուցանէ զմեզս մեծամեծս, որով ամենառատ քաղցրու

թեամբ պատուաստեալ 'ի քեզ, զքոյդ կերպարան լուսոյ նկարեալ յոգի՝ վերստին գլուա եալ պնդեցայց քաւեալ, և ստեղծեալ կրկին 'ի փրկութիւն անմահից կենացն անախտականաց. և քեզ ընդ հօր հոգւովդ սրբով փառք յաւիտեանս, ամէն։

ՆԱԽ ՔԱՆ ԶՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Բան. խէ։

Ա. Լաւ արդ զի՞նչ գոյ ասել ամաչեցելոյս յերեսաց մեծիդ ահաւորութենէ, բայց եթէ համրանալ, և հող 'ի բերան եղեալ լռել 'ի սրտի, ըստ մարգարէութենն խրատու, ահա 'ի բաւուցն կարկառեալ 'ի յոյս։ Խակ եթէ զփականս շարժողութիւն շրթանցս բացից բռնադատեցից խօսել կամեցեալ, դարձեալ զնոյն ձայն կրկնակական եղերերգութեան լալեաց բազմութեան՝ խէթ մատաց յառաջադրէ։

Բ. Լաւ արդ ողբակից մեծ մեղաւորին անօրինելոյ կամաւ առ 'ի մահ՝ զնորին գոչումն երկրորդեցից և ես ընդ նմին. մեղայ տէր՝ մեղայ, և անօրէնութեց իմոց ինձէն վկայեմ։ Հիւսեալ ընդ նմին զբանս յիսներորդի սաղ-

մոսին , անթիւս գրեմ զպարտուցս սակ անձինս մեղանաց՝ քան զՀիւղ երկրի հողմահոս փոշւոյ ընդ օդս ամ տարածեցելոյ ։

Գ · Ո՞եղայ յերկինս և առաջի քոյ , ընդ անառակ որդւոյն պատկառեցելոյ՝ հայրենի գթոյդ վերատին դարձեալ թախանձ արկանեմ · զողորմելին ձայն աղերսանաց արտօսրածին ողբովք գոչման՝ 'ի տխուր դէմս մատուցեալ առաջի քոյ տարածանեմ՝ հայր գթութեանց ամ բոլորից , չեմ արժանի կոչիլ , և ոչ բնաւին առ այս անուանիլ , ոչ միայն որդի , այլև անպիտան տպաբան վարձկան ։ Ի՞նկալ զսովեալս տարագրական՝ պարտական ճնաւուց · և զցաւ քաղցոյս լկանաց նեղոյս նուաղեցելոյս՝ կենաց քո հացիւդ բժշկեսցես ։ Լ՝էր ընդ առաջ քո ողորմութիւդ՝ 'ի սկզբնաւորս ապաւինութիւն · զգեցո՛ զլթած և անոխակալ՝ անօրինեալս մեղապարտի զնախակապուտ հանդերձին ծածկոյթ · աւանդակորոյս ձեռացս աղտեղեալ մեղաք՝ զկնիք մատանւոյն համարձակութեան ամենառատ կամաք մատուս ցես · զդարշապարացս թշուառութի մերկութեան ոտից՝ պատսպարութիւն աւետարանական ամրավերարկու օդիցս կօշկաց՝ 'ի յոձին թիւնից միշտ ամրացուսցես ։ Զուարակդ պարարակի եղինդ երկնայնոյ , որ է միածին որդիդ քո օրհնեալ , իսկապէս մարդասիրութեամբ կարօտելոյս քարեաց նուիրեա · որ մատուցեալ միշտ՝ և անպակաս ճնայ 'ի լրու-

թեան, յարակայ զենեալ 'ի սպանդարանի անթիւ սեղանոց անսպառութիւն, բոլոր յամենասին և բնաւ յամենայնում, էութեամբ յերկինս և իսկութիւն 'ի ստորինս, աննուազ մարդկութիւն և անթերի ձծութեամբ, փչրեալ և բաշխի 'ի մասունս անհատս, զի զհամայնն հաւաքեսցէ առ 'ի նոյն մարմին իւրումն գլխոյ։ քեզ փառք ընդ նմին հայր ողորմութեան՝ յաւիտեանս, ամէն։

ՑԵՏ ՀԱԴՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՑ

Բան. Է։

Ա. Լաւ արդ էս երկրածինս մարդ՝ կէնցաղականաւ անկայուն գոյիւ զբաղեալ, և յիմարութիւն պատրողականաւ գինեաւս յիմարեալ, որ ամիւ ատեմ, և ոչ միով իւիք ձշմարտեմ։ Բանզի որոմիք դիմօք վերադրեցելովք նշանակօք աղարտեցելովք՝ յանդգնեցայց լինել յանդիման քում դատաստանիդ, ոմ իրաւադատ ահաւոր անձառ՝ անպատում հզօր ձծ բոլորից։ Բանզի դասեալ աստատին 'ի սոյն զապերախտութիւն մեղուցեալ անձինս՝ առ քումդ երախտիս, ցուցիչ զերաւունս քո միշտ

զօրացեալ, և զանիրաւութիս իմ յաւէտ պարտաւորեալ։ Որ արարեր զիս 'ի քո պատկեր պանծալի 'ի ձեռն վեհիդ տպաւորութեան, զտկարս օժանդակելով։

Բ. Զարդարեցեր բանիւ. փայլեցուցեր փչմամբ. մաօք ճոխացուցեր. իմաստիւք աճեցուցեր. հանճարով հաստատեցեր. 'ի շնչականացն որոշեցեր. հոգւով իմանալեաւ խառնեցեր. իշխանականին գոյիւ պճնեցեր։ Զնոր հայրաբար. սնուցեր դայեկապէս, տածեր ստացողապէս։ Ցնկեցեր զամբարիշտս 'ի քումդ գաւթի. ջրոնն կենաց ոռոգեցեր. աւազանին ցօղով մաքրեցեր. կենացն վտակաւ արմատացուցեր. հացիւդ երկնայնով ջամբեցեր. ճծայ ին արեամբդ արբուցեր. անհպիցն և անհասանելեացն ընտանեցուցեր. զաչս երկրեղէն 'ի քեզ համարձակեցեր. լուսովդ փառաց վերաթաթկեցեր. զհողանիւթ մատունս անմաքուր ձեռացս 'ի քեզ մատուցեր. զմոխիրս անարդմահացու իբր զնշոյլ լուսոյ յարդեցեր. զհայր քո հզօր ահաւոր օրհնեալ՝ մարդասիրապէս և անարժանիս իմոյ անձին կնքեցեր։ Ո՛չ կիզեր զբերանս լցեալ նանրութիբ՝ 'ի ժառանգակիցն կարդալ զքեզ. ո՛չ կշտամբեցեր զյանդգնեալս՝ 'ի քո կցորդութի. ո՛չ սգուերացուցեր զտեսիլ աչացս՝ 'ի քումդ ակնարկութի. ո՛չ արդելանաւ կապանաց՝ ընդ մահապարտացն տարագրեցեր. ո՛չ խորտակեցեր զդատակ բաղկիս։ որ անմաքրապէս առ քեզ համբառնայր.

ոչ մանրեցեր զոսաս իմոց մատանցս՝ 'ի շոշափելն զբանդ կենաց. ոչ պատեցին զինև մառա խուղք՝ 'ի ձօնելն զքեզ ահաւոր. ոչ փշրեցեր զպարս ատամանցս՝ յըմբոշխնելն զքեզ անսահմանելի. ոչ գնացեր բարկութիւն խոտորնակ՝ խոտորնակի ընդ քեզ հեռաւորս, իբր ընդ վրիպեալ տունն իսրայէլի. Ո՛չ խոյտառակեցեր 'ի հարսնարանիդ՝ զանարժանս քումդ պարերգութիւն. ոչ 'ի գձուձ հանդերձին տեսիլ՝ զանօրինեալս յանդիմանեցեր. ոչ կապանօք ձեռացս և ոտիցս՝ յարտաքին խաւարն հալածեցեր։

Գ. Ո՛յս ամ մատունս բարեաց՝ և զներբեղոյդ երկայնմտութիւն ընկալեալ 'ի քէն բարերար օրհնեալ, և յամի միշտ երկայնամիտ, փոխադրեցի ինձ ասակարս պարտեաց՝ անթիւս և բազմօրինակ անօրէնութիւս, մարմնականաց և անձնականաց՝ ամենակիր բազմաձուփ խորհրդոց յուզմանց երկրաքարշութեց։ Ո՛յսոսիկ քեզ ա՛ծ իմ և տէր՝ ընդ այսքանեաց բարեաց փոխաբերեցի. զայս քեզ՝ ինձէն հատուցի չարիս, ըստ մովսիսեան յանդիմանութեն առակի, մոռացեալ զիմաստութի՝ և սիրօղս յիմարութ։ Ո՛չ այսց բարեաց երախտեաց կաձառս՝ ընդունայնութեան գնացիւք չարաչար ունայնացուցի. զայս լուսաւորութի շնորհաց անձառից՝ 'ի բարձրելոյդ խնամոց բարդեցեալ՝ մրրկաւն խելագարութ ցնդեցի։ Եւ թէպէտ բազում անգամ ծանուցար՝ կարկառմամբ ձեռին քո այցելութ ձգել զիս առ քեզ, ոչ հաւանե-

ցոյ, ըստ մարգարէին որ զիսրայէլէ ամբաստա
նութիւն. և թէպէտ խոստացայ դաշնաւորեցի
քեզ հաճոյանալ, և ոչ ընդ այսմ սահմանաւ
ուխտիւ փակեցայ, այլ դարձեալ զնոյն նիւ-
թեցի չարիս. անդատին յոմն առաջին մատ-
եայ. փշոցն մեղաց հերկեցի զանդաստան սրբ-
տիս յորոմանն արդիւնատրութիւն։ Զ։ Ի ես էլա-
նէն առաջք ճաճարեալ սուրբ մարգարէիցն,
քանզի մնացեր յինէն խաղողոյ, և ես ընդ այ-
նորիկ փուշ շառաւիղեցի. դարձայ յանա-
խորժ դառնութիւն՝ պտղոյ այգիս օտարացեալ.
բուռն հարի զանհաստատ հողմոյ, որովք միշտ
ատատանեալ այսր անդր տարաբերիմ. ըստ ձայ-
նի երանելոյն յոբայ՝ ընդ ճանապարհ իմն ան-
դարձ գնացի. 'ի վերջ աւաղոյ շինուածս յիմա-
րութիւն կառուցի։ Ի այնատարը հետովք խա-
բեցայ՝ կենացն անձկալեաց հասանել. փակեցի
ինձէն զելիցն ուղևորութիւն, բացի կամաւ
զկորստեան խորխորատն։ Ելցի զպատուհան
ըսելեացս իմոց՝ առ բանիդ կենաց ընդունելու
թիւն. կափուցի զաչաց հոգւոյս հայեցուած՝
առ 'ի զկենացն դեղ նկատել։ Ո՛չ ընդոստեայ
'ի թմբրութեանց լքմանէ մատաց՝ 'ի պատգամ
փողոյդ ահաւորութիւն. ոչ զդաստացայ 'ի փո-
ղոյք գուժի՝ հրաւիրձական աւուրն ընտրու-
թեան. ոչ երբէք զարթեայ 'ի նիրհմանէ քնոյն
մահացուի, որ 'ի կորուստն կարապետէ։ Ո՛չ
եռու հանգիստ քոյ հոգւոյդ 'ի մարմնեղէնս
տաղտաւարի. ոչ ընդ բնութիւն շնչոյս խառնեցի

զմասն շնորհաց քումդ պարգևի. իմոյս ձեռօք կոչեցի կորուստ ըստ առակողին, զհոգիս կենդանի մահացուցանել։

Դ. Այլ զի՞նչ է ինձ սակաւս և նուազագոյնս յօգել սահմանս կսկծելիս չափաբերականս՝ մինչ անցեալ է ըստ քանակութիւն՝ և վրիպեալ ըստ բժշկութիւն։ Արդ քո՛ է ընձեռեալ կեանս հոգւով մեռելոյս, և անոխակալութեամբ մատչել առ այցելութիւն դատապարտելոյս ո՛րդի աստուծոյ կենդանւոյ. քեզ փառք յաւիտենից, ամէն։

ՑԵՏ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Բան. հը։

Ա. Այլ արդ անկեալ յերեսս հողանիւթ կերպիւս, 'ի վայր խոնարհեալ ծնրադրական երկրպագութեամբ՝ զբարեգործիդ ողորմածութիւն զկենդանարար ոտս համբուրեմ, զայս օրինակ մաղթանաց մեծիդ ընծայեցուցեալ։

Բ. Զաչեմ զքեզ միայն խնամակալ, մարդասէր, գլխաւոր, կենցուցիչ, հրաշագործ, այցելու, պաշտպան, մի՛ ունայնասցի վաստակն աշխատութեան փրկականդ կրից մարդացելոյդ վասն

իմ՝ ՀՅ։ մի՛ սոսկ եղիցի քրտանցն կաթուածխառնեցեալ արեամբ՝ 'ի մատնութենն աւուր գիշերին։ մի՛ լիցի ստուերացեալ լուսոյդ երախտիս, զոր ձրի և առանց փրկանաց թշուառացելումն ինձ պարգևեցեր։ մի՛ ջնջեսցին շնորհացդ աւետիս, զոր կողից քոց կայլակք նորոգեցին։ մի՛ անշահ եղիցին կրիցդ պտուղք, զոր կարօտութեանս իմում մատուցեր։ Ա՛մի պարծեսցի բանսարկուն վանեալ՝ զքո ստացեալս իւրացուցանել։ ահա յաղթեսցե՛ս կամօք քո ըղձից չարին։ վերատին ապշեսցի միանգամ՝ զարհուրեալն։ կրկին պարտեսցի խոպառ դատեցեալն։ Ա՛մի անխայեր զաղատարարդ քո բան, որ զստեղծեալս քո քեզ ընծայեալ՝ վերատին առ քեզ դարձուցանէ։ զանձառն արտրեր բարերարութի՛ յանակնկալ ժամուն յուսահատութեան։ յորժամ՝ ընաւ իսկ կարեալ և օտարացեալ էր կենդանութենն շարժողութիւն, մեռաւ անմահդ՝ և զմահացեալս նորոգեցեր։ եթէ զկանոն համաձևութե՛ օրինին փոխեցեր, արդ զդիւրինն և զհեշտականն և զևս հնարաւորն մի՛ արգելցես՝ լսկզբնաձիր ողորմածութե՛ բարեգութ օրհնեալ և երկայնամիտ թագաւոր։ Ա՛զդեա՛ բանիւդ ամենազօրաւ՝ որ զգոյութիւն լուսոյն ստեղծեր 'ի նախնումն աւուր, և վաղվաղակի փոփոխեալ գոյց 'ի լաւ անդր։ և փոխանակ զի ես ո՛չ խընդրեցի հեռևել լուսոյդ, դու ելցես ինձ յոյց՝ ճառագայթ ծագման հայրենի կերպիդ։

և կոչեցայց առաջի քո Ծառայս Ինաստապարտ՝ ողորմեալ շնորհեալ առ'ի քէն. ոչ է ժամանակ յերկարաձգութեան առ'ի զպարտան հատուցանել, ահա շնորհեա ինձ տառապելոյս զերեսս քո՝ լոյսդ'ի խաւարի սրտից վհատելոց։ Զ.ուգել և կնքեա զընթացմունս ելից՝ որ միշտ զեղուն բարիքն հոսեալ'ի յուշոյս իմ տեսութէ. պահեա ինձ զշնորհ ամենապայծառ գանձուցդ մնացականաց, որով պատուական գտեալ՝ քո անուանեցայց, պաշտպանեալ'ի քէն անսահման բարի։

Դ. Զ.հա ողորմեա ինձ գլթած, աղաչեմ զքեզ ողորմեա ինձ հլզոր, կրկին ողորմեա։ Ա՛ի փոխարկեր երկունս ցաւոց ընդ չարեաց իմոց բարիդ ամենևին. մի՛ բառնար'ի վտանգելոյս զառ'ի քէն պարգևեալդ շնորհ. մի՛ կապտեր զփչումն ամենօրհնեալ հոգւոյ. մի՛ լուծաներ զխնկեալ զկնիք արքունական պատկերիդ։ Ա՛ի յայտնեսցին փուշք մեղանացս'ի սրբութիս մտացս. մի՛ խզեր զկապ միութեան զընդ քեզ սիրոյն ընդութէ. մի՛ մերժեսցես զարուեստ զօրութէ լեզուոյս յարմարութէ. մի՛ պակասեցուցաներ զաջողուած աջոյս՝ առ'ի զլուսոյդ մասունս բաշխել։ Ա՛ի գրեր'ի դպրութեան կենաց մատենիդ զմահուն պարտիս. մի՛ պահեր. մի՛ ինձ համարիր. մի՛ յիշեցուցաներ. մի՛ ամաչեցուցաներ. մի՛ նախատեր. մի՛ ոտն հարկաներ. մի՛ արձանացուցաներ զմեղկութէն. մի՛ ամբարեր զկորստեան-

ցըն • մի՛ երբ ստգտեալ իմն ամբաստաներ։ Ա՛ի յարուսցես ընդ իս զծառն անիծից • մի՛ արձակեր ՝ի յիս զսաղարթ ինասուցն • մի՛ ընծիւղեր զծաղիկ մեղացս • մի՛ բերցես ընդ առաջ զնամակ պարտուցս • մի՛ արտաբերեր զէութիւն պաղոյն։ Ա՛ի թուեսցես ՝ի ձիւղս երկրաստեղծ մատանցդ զգիւտս գործոցս • մի՛ մատուսցես բան ընդ դէմ ա՛հեղ՝ զանօրէնութիւս իմ յիշատակել • մի՛ մատնեսցես իմոցս կամաց զաւանդս հոգւոյս վարել ՝ի գերութիւն • մի՛ տստէն զիս փառաւորեր՝ զի անտանօր դատապարտեսցես • մի՛ նուաղութիւն այսր անցաւորի՝ զյաւիտենական բարիսն տուժեր • մի՛ ՝ի սակաւուամ այսմ ժամանակի՝ զանվախճանելի զփառան չափեր • մի՛ ընդ հովտիս վշտաց հեծութիւն՝ զանախտական զկեանսդ գրաւեր • մի՛ ընդ ստուերի այսր մթութեան՝ զանճառելի լոյս փոխանակեր • մի՛ զերասանակ մատցս լքցես՝ ըստ արտուղի հետս հետևել • մի՛ զկամուրճ կենցաղոյս գրեսցես՝ ինձ հանգստեան բաւականութիւն • մի՛ զհովիտ հանճարոյս ստուերական պահեր՝ ՝ի հանդերձեալսն ինձ հրապարակել։ Եթէ ամբարեա զառանց համարոյ գործոցս իմ չարիս , մեռայց կենդանւոյն • եթէ շտեմարանեա ՝ի սրտի , աստատին կլիղեալ անբոց այրեցայց • եթէ քննեսցես զանօրէնութիւս , առանց յանդիման քեզ լինելոյ իսպառ հալեցայց • եթէ տնկակից ինձ թողցես զմեղսն , ՝ի նոսին վատնեալ մաշեցայց։

Դ. Վիճարկեա՛ մի՛շտ զօրեղ ամենակարօղ՝ փախնուլ չարութեանցս որ յիս, զի բարիդ քո եկեալ փոխանորդեսցէ. Հրամայեա՛ գըթած, խնամակալ, գովեալ, լոյս անշիջանելի, զօրութի՛ անսահմանելեաւ, զի նո՛ր հաստատեսցի գոյութիւն բնութեան մարմնեղէն յարկի անդամոցս. յորում հանգուցեալ անլքանելի բնակեսցես բազմեալ սխորժ տենչանօք միութի՛ հոգւոյս իմ ընդ քեզ. զապականութիւն մեղացս մերժեալ խսպառ՝ յանարատութիւն զիս պատրաստեսցե՛ս՝ ամենակեցոյց թագաւոր անմահ տէր յա՛ քա՛, օրհնեալ յաւիտեանս, ամէն։

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ
ԽՕՍՔ ԸՆԴ ՏԻՐՈՒՀԻՈՅՆ

Բան. Ճ։

Ա. Լաւ արդ 'ի վերայ այսքանեաց յուսահատութեց և ահարկու սրտաբեկութեանց, պակուցանողական սատակութեց ահագին բարկութեց, տագնապեալ ոգւով թախծութե խսպառ, աղաչեմ զքեզ սո՛ւրբ աստուածածին։ Հրեշտակ 'ի մարդկանէ. մարմնատեսիլ քերովբէ. երկնաւոր արքայուհի. անխառն խբրև զոդ. մաքուր որպէ լոյս. անշաղախ ըստ նմա-

նութեամբ պատկերի արուեստիկին բարձրութեամբ։ դերազանց քան զբնակութիւն անկոխելին սրբութեաց։ երանաւոր խոստմանն տեղի։ եղեմ շնչական։ ծառ կենացն անմահից բոցեղէն սրովին պարուսնակեալ, 'ի բարձրեալն հօրէ զօրացեալ և հովանացեալ, հանդստեամբ հոգւոյն հանդերձեալ և մաքրագործեալ, բնակութեամբ որդւոյն յարդարեալ և տաղաւարեալ։ Ա՝իածինն հօր՝ և քեզ անդրանիկ։ որդի քո ծննդեամբ՝ և տէր արարչութեամբ։ Ի՝նդ անաղտ մաքրութեանդ՝ և անբիծ բարի։ ընդ անարատ սրբութեդ՝ և խնամակալ բարեխօս։ ընկալ զմաղթանս այսր աղերսանաց քումդ աւանդողիս, և մատո՛ ընծայեա՛ ընդ սմին խառնեալ զբանն իմ նախնի մեծիդ ներբողի 'ի քոյդ պաղատանս։ Հիւսեա՛ միացո՛ զմեղուցեալս դառն հեծութիւն՝ ընդ քումդ երջանիկ և խնկաւորեալ հայցուածոց՝ տուն կենաց պտղոյն օրհնութեամբ։ զի 'ի քէն միշտ օգնեալ և բարեգործեալ, և 'ի մաքրական քո ծնելութիւնդ տպաւինեալ և լուսաւորեալ, կեցից քրիստոսի որդւոյ քոյ և տեառն։

Բ։ Ժանդակեա՛ թևոցդ աղօթիւք՝ խոստովանեալ մայրդ կենդանեաց, և ելից՝ իմ յերկրէս հովտէ՝ առանց լլկանաց հետևել 'ի կեանս օթեվանացդ պատրաստութեամբ, զի թեթևասցի կատարածն իմ ինձ ծանրացելոյս անօրէնութեամբ։ Ի՛.ուսցե՛ս տօն ինձ բերկրութեամբ զօրն իմ տագնապի՝ ուղղացուցիչ երկանցն

և այի • բարեխօսեա՛ խնդրեա՛ աղաչեա՛, զի ըստ
ունձառելի մաքրութեդ և ահա զբանիդ հաւա
տամ զընդունելութի։ Պ. ըտաստուծք օգնեա
վտանդեցելոյս գովեալդ 'ի կանայս • Ծո՛ւնդ
խոնարհեցո առ իմ հաշտութի ծընօղդ ա՛յ •
ընդ իմում թշուառիս հոգա՛ խո՛րան բարձրե-
լոյն • ձե՛ռն տուր անկելոյս տա՛ճար երկնային •
փառաւորեա՛ զորդիդ քո 'ի քեզ՝ ա՛ծ օրէն ինձ
հրաշագործել քաւութի և ողորմութի՝ ա՛ղա-
խին ա՛յ և մայր • բարձրասցի՛ պատիւ քո ինև,
և ցուցցի՛ փրկութիւն իմ քև։

Գ • Ո՛թէ զիս դատցես՝ տիրամայր • թէ ինձ
ողորմեսցիս՝ սրբուհի • թէ զկորուսեալս շա-
հեսցիս՝ անարատ • թէ զհարթուցեալս յան-
ձանձեսցես՝ երջանիկ • թէ զամաչեցեալս յա-
ռաջ մատուսցես՝ բարեշնորհ • թէ յուսահա-
տելոյս ինձ միջնորդեսցես՝ միշտ ա՛ր կոյս • թէ
զմերժեալս ընտանեցուսցես՝ մեծարեալդ ա՛յ •
թէ յիս ցուցցես զգթածութի՝ լուծիչդ անի-
ծից • թէ զծփեալս հաստատեսցես՝ հանգիստ •
թէ 'ի խռովութեցս յուզմանց փոխեսցես զիս՝
խաղաղարար • թէ վրիպելոյս ինձ հնարաւո-
րեսցես՝ գովեալ • թէ վա՛ր իմ մոցես 'ի հանդէս՝
մահու նահանջիչ • թէ զդառնութիս իմ անու
շեսցես՝ քաղցրութի • թէ զբաժանմանն իմ
խորոց քակտեսցես՝ հաշտութի • թէ զանմաք-
րութիւնս իմ բարձցես՝ եղծման ընդոտնիչ •
թէ զմատնեալս մահու փրկեսցես՝ կենդանի
լոյս • թէ զլալեացս ձայն հատցես՝ բերկրութի •

թէ զխորտակեալս կաղդուրեսցես՝ դեղ կենաց. թէ 'ի կործանեալս յիս ակնարկեսցես՝ հոգելից. թէ ողորմութիւն ինձ պատահեսցես՝ կտակ նուիրեալ, օրհնեալդ միայն 'ի շրթունս անբիծս լեզուաց երջանկաց. ահա կաթիլ մի կաթին քումդ կուսութիւն յանձն իմ անձրևեալ՝ կենաց ինձ զօրէ, մայրդ բարձրելոյ ոն յի արարչին երկնի և բնաւին երկրի։ (՝) որ անձառապէս ծնար բովանդակ մարմնովն և համայն ածութիւն, որ փառաւորեալն է ընդ հօր և հոգւոյն սրբոյ էութիւն և անքննութիւն՝ մերոյին բնութեամբս միացելով, ամ և յամենայնում, մի յերրորդութիւն. նմա փառք յաւիտենից յաւիտեանս, ամէն։

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ
ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Բան. ձա։

Ա. Ընդ ածածնին մաղթանաց՝ ահա և զվերնոցն անմահ հրեշտակացն լուսակերպից զաղերս հայցուածոց, որ վասն իմ գոչեն առանց լռելոյ հանապազորդեան արգահատութիւն մաքուր բերանոց՝ ընկալ բարեգութ։ Որք են բարիք բարեգործեալք 'ի բարերարէդ, անկիրթք չարեաց՝ հաստեալք յամէնիշխան հրամանաց էիդ. զօրութիւնք հզօրք ակնարկուե

բարձրելոյդ. սուրբք, մաքուրք, անարատք, օրհնեալք, վայելչականք, յաղթողք և անպարտելիք, և ըստ ընթացիկ տեսութեան մտաց արագունք։

Բ. Որք և պտղակորոյս տնկոյ թզենւոյն Եռամեանն դատարկութիւն, որ զքնաւ յաւիտեանս պարունակէ ժամանակն, զանցեալն ընդ ներկայիս և ընդ ապառնւոյն՝ յամայր յամրութեամբն յերկարաձգելոյ՝ յայգի աշխարհիս արմատացելոյ, սին սաղարթիւն պաճուճելոյ՝ զրկեալ 'ի պտղոց, որ է ճշգրիտ պատկեր թշուառ մարդկութեան, սոքա բարեխօսք՝ հանդերձ ձիշք՝ այլև խնամակալք. որ դեգերին հանապազ առ մեզ՝ ընդ մերում կրիցս կարեկցելով, բարեմասնութեն մեր սպասեն. և յաւիտենականն կենդանութիւն փրկութեան մեր աղօթեն՝ զայս քան ասելով, զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ։ Զանազն արդարև մեր են այս աղաչանք 'ի բարերարէդ ոյ վասն մեր կարգեալ առ նոսա. զի նոքա քանիւ են ստեղծեալ, և մեք ձեռօք ներգործեալ։ Որք և գալոց են ընդ միածնիդ վկայք սոսկալի դատաստանին հատուցման, ճշմարտաբան դատախազք յանցաւորութեան երկրայնոցս, յահաւորին ատենի յայտնիչք իրաւամբք զմատակարարուին որ առ մեզ. որ և անտանօր կարեկցեն ազդեալ հառաչմամբ զմշտանուէրն նուագ ձայնի, ողորմեա՛՝ դու ստեղծեր մի՛ կորուսաներ։

Գ. Ո՞ւրդ ընդ գոհաբանութեան ձայնիցն

խնդրուածոց անմահականացն վերից՝ և'ի մեր հեծութիւն հոտոտեացիս բնաւից արարիչ, որ յաղթեա գթութեամբդ քո վերնոցն և ստորնայնոցս. քանզի քո է բարերարելդ առ մեզ և առ նոսին։ Զ.ըդ վասն բարեզարդութեան անախտականացն, հրաշատեսիլ հրակերպիցն, անշաղախ մաքրոցն, անմեղիցն, բոցանիւթիցն, հոգեղինացն, և անվանելեացն, ամենաձեցուն առաւելութիւն 'ի բարձրն ընտրականութի գերափայլ յաճախ գիտութիւն՝ անցուրտ ջերմութիւն ջեռուցանօղք՝ ինքնաբուն տապոմն ճծխիրութեան ըստ ինքեանց զմերս սառնասեր սրտիցս անբորբոք շիջումն, այրիլ անաղօտ 'ի մեծախորհուրդ սրբում սեղանիս որ 'ի խորանիս, առանց նիրհելոյ և դանդաղանաց սպասել հրամանաց երանականաց կեցուցիչ կամաց ամենատեղծիդ, քրովբէօրէն առաքինութիւն յաճ միացեալք անբաժանելի։ Ամք երկնաւոր պետութիւք են մեծք, և զինուորութիւք անբիծք ահաւոյք, երկնաւորիդ ոյ ազատազնեայ պաշտօնեայք, 'ի յամպոյդ լուսոյ ցոլք նշուղից։

Դ. Արովք և ինձ մեղաւորիս հողեղինի մարդասիրեացե՛ս ողորմել յիսուս, աղաչանօք իմոյն հրեշտակի, դարձուցանելով զիս տէ՛ր, 'ի բարիդ քո հետս լուսոյ. զի զաւանդ հոգւոյս իմ պաշտպանութե, զոր հաւատացեր նմին տեսչութեան զընկալեալն 'ի քէն 'ի կենցաղ ստեացս՝ ուրախութիւն սրտիս յիս բերկրեալ,

անմեղադրելի առ 'ի քէն օրհնեալ՝ խնդալից դիմաց զուարճութիւն՝ քեզ արքայ բարձրութեան փառաց անհասից՝ 'ի խրախճանս կենդանաւորումբս բերկրեցելոցն պարուց մատուցեալ ընծայեցուսցէ՝ գովեալ ողորմած։ Եւ քեզ անքննին ընդ հօր անհասի՝ թուակցութեամբ հոգւոյդ անճառի՝ վայելէ փառք պատիւ և երկրպագութի, յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Երանելւոյն Վարդանայ աղօթք առ Որդին միածին։

Ա՛նսկիզբն ճշ որ վասն մեր խոնարհեցար 'ի հայրական ծոցոյ, և առեր մարմին յանարատ կուսէն մարիամայ. զի զմեզ մեռեալս կենդանացուսցես, և զօտարացեալս 'ի քեզ դարձուսցես, և զմոլորեալս գտանիցես։

Եւ արդ՝ տառապեալ ծառայս քո անկանիմ առաջի քո. և հայցեմ արտասուաթոր պաղատանօք՝ մի՛ թողուր զիս 'ի պատուիրանաց քոց հեռանալ. այլ յորդորեա՛ յառաւելուլ յա՛մ գործս բարիս առանց մեղաց։ Ա՛յ թողուր զիս տէր անկանիլ 'ի ցանկութի մեղաց, և 'ի հեշտութի երկրաւոր կենաց, այլ պարսպեա՛ երկիւղիւ, և ամրացո՛ յա՛մ չարեաց և յաշխարհական զբօսանաց։ Ա՛յ յապաղէր տէ՛ր իմ՝ տալ ինձ 'ի փրկութի հոգւոյ՝ զջէր մութիւն սիրոյ, զպարկեշտութիւն մարմնոյ և

զբղխումն արտասուաց 'ի լուանալ զաղտս հոգ-
ւոյ իմոյ։

Յաղթեա՛ տէ՛ր հակառակորդին իմոյ, և
զօրացո՛ զիս ընդդիմակաց լինել աներևոյթ պա
տերազմողին 'ի տուէ և 'ի գիշերի։ Յո՛ւր ինձ
տէ՛ր տեղի ապաշխարութե՛ն և հանգիստ աշխա
տութեան, հոգի խաղաղութե՛ն և ճանապարհ
արդարութե՛ն՝ 'ի լուսաւորութի՛ մտաց, 'ի հան-
դիպումն շնորհաց, և 'ի պահպանութի՛ պատ-
ուիրանաց քոց։ Շնորհեա՛ ինձ, սուգ մե-
ղաց և դողումն տանջանաց և հոսումն արտաս-
ուաց՝ 'ի լուանալ զհոգիս իմ 'ի յաղտոյ մեղաց
մինչդեռ 'ի մարմնի ատ եմ։

Յորժամ զերկինս գալարես և զլուսա-
ւորս նսեմացուցանես, փող հարկանես և ըզ
մեռեալսն զարթուցանես, զերկիր դողացուցա
նես և զտիեզերս ամ ժողովես, զդատողական
աթոռսն դնես և անաչառ դատաստանաւ դա-
տես. զկամարարսն պատուես և զապստամբսն
պատուհասես, զօդիսն 'ի քեզ ընտրես, և
զայծիսն 'ի հուր գեհենին առաքես։ Յայն-
ժամ բա՛ռերարդ և մարդասէր փրկիչ՝ գթա՛ 'ի
մեղաւորս զոր գնեցեր արեամբ քով սրբով,
և ջնջեա՛ զձեռագիր յանցանաց իմոց, և թո՛ղ
զամ պարտիս յանցանաց իմոց զկամայ և զակա
մայ. ձայն քո լսելի արա, եթէ եկա՛յք օրհ-
նեալք հօր իմոյ։

Ա՛ռդ՝ ընկա՛լ զաղօթս և զխնդրուածս
իմ, որ պաղատիմ և հայցեմ 'ի քէն. մի՛ դար-

ձուցաներ զերեսս քո յինէն , խոնարհեցո՛ զունկն քո յաղաչանս իմ . ցո՛յց յիս զսովորական քո մարդասիրութիւդ , և խնայեա՛ 'ի մեղաւորս . զի դո՛ւ ես ՅԱՀՍՊԱՇԽԱՐՈՂՍՑ և հանգիստ աշխատելոց . և քեզ ընդ հօր և ընդ սուրբ հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից , ամէն ։

Սրբոյն Ներսէսի Լամբրոնացւոյ աղօթք առ Որդին միածին ։

Ա. ՅԼ շուրջ պատեալ 'ի տարակուսանացս յամ կողմանց սրտիս շաղախեալքս , և ունկնդրութեան կարօտեալքս՝ նայիմք առ քեզ փորձ տկար ընութեաս քահանայապետդ յա ։ Ովոր վասն մեր մեղս եղեր , զի մեք լիցուք վասն քո արդարութի ։ Ովոր վասն մեր երկրաւոր եղեր , զի մեք լիցուք վասն քո երկնաւորք ։ Ովոր վասն մեր հաց եղեր , զի մեք 'ի ճաշակելն զքեզ՝ սրբեսցուք ։ Ցո՛ւր զպարարեալ վշտօք մարմին քո՝ ամ սրտի սրբարար կերակուր ։ Ստուգակեա՛ զարեան քո վտակ անմեղ կայլակեալ՝ որդւոց մարդկան անմեղութեան զմայլումն ։ Զգեա՛ զփրկական քո զխաչդ զողելոցս 'ի ծով աշխարհիս առ քեզ վերածիչ ։ Կարօտացաք շնորհի՝ սփռեա՛ . լքաք

'ի գործոց՝ քաւեա՛ • խարխափեմք զխաւար՝ ձառագայթեա՛ • կործանեցաք 'ի հաւատոց՝ հաստատեա՛ ։ Դո՛ւ ես յոյս • դու ես լոյս • դու ես կեանք • դու ես քաւութիւն • դու ինքն և անմահութիւն ։ Զեզ սոյասեն յեցեալքս 'ի շնորհս քո • 'ի քեն կարօտին առնուլ փրկութիւն խառնեալքս 'ի մարմինդ քո • զքեզ ունին քաւիչ քահանայ՝ գնեալ արեամբ հօտս քո ։ Այսեաց յամենեսեան • սփոփեա՛ զտարակուսանս մեր քոյին վաստակովքդ • հանդարտեցո՛ զխռովութիւս մեր քոյին խաղաղութիւնդ ։ Հանգո՛ զաշխատանս մեր 'ի քո օթեւանդ • ուր դու գնացեր ո՛վ տէր՝ և խոստացար ։ Լրժանացո՛ զքոյսս փառաւորել զքեզ այդր ընդ հօր և ընդ սուրբ հոգւոյդ յաւիտեանս • ամէն ։

Ներին սրբոյն Ներսէսի լամբրոնայւոյ մաղթանք առ Հոգին սուրբ ասասած ։

Ո՛վ տէր և դաստիարակ՝ հեզ և խնամող ճշմարիտ իմ հոգի • շնչեա՛ 'ի մրրկեալ ծովս խորհրդոյս զսիւդ շնորհիդ • որով խաղաղի • և որպէս միշտ երախտիւք քո ստացար զիս քեզ պարտական գովեսի • լի՛ց և այժմ զբերան իմ օրհնութեամբ տէր ցնծալի ։ Թէպէտ և եմ անարժան տաճար լինել քումդ հանգստի •

այլ դու առատ՝ առ միայն գործի հնչման քո ձայնի. և զանձառ խորհրդոյ քո հանձար տար փալի, բացեալ փայլեցո՛ խնդրողաց նորին առաջի. 'ի փառս պատուոյ մեծի քո անուան սուրբդ սիրելի, և ինձ կշտամբանս բարբառ բերանոյս ժխտող ծառայի։

Աղօթք ըստ մասց տէրունական աղօթից։

Ամենասուրբ Հայր մեր և ստեղծող, փրկիչ մեր Յն Քն, և մխիթարիչ մեր սուրբ Հոգի, որ 'ի յերկինս զհրեշտակս լուսաւորես առ 'ի ճանաչել զքեզ։ Գանզի դու ես լոյս յաւիտենական, որ բորբոքես զնոսա 'ի սէր քո. դու ես սէր, որ բնակիս 'ի նոսա. դու ես ծայրագոյն և յաւիտենական բարի, որ առանց քեզ ոչ գոյ բարի. զի դու ես աղբիւր բարութեան։

Սուրբ եղիցի անուն քո՝ ով տէր մեր և Հայր երկնաւոր. պայծառասցի և'ի մեզ յայտնութիւն քո. զի ճանաչեսցուք զլայնութիւն բարերարութեան քո, զբարձրութիւն խոստմանց քոց՝ 'ի վեր քան զմիտս զգերագոյն փառս քո, և զանքննին խորութիւն դատաստանաց քոց։

Եկեսցէ՛ արքայութիւն քո. զի թագաւորեսցես դու մեզ միայնակ 'ի ձեռն շնորհաց քոց. և տարցես զմեզ յարքայութիւն քո,

որ է տեսութիւն քո յայտնապէս . և ուրա-
խացուսցես զմեզ 'ի սեղան երկնաւոր բար-
եաց քոց։

Զոլորտին կամք քո որպէս յերկինս և յերկ
րի . զի սիրեսցուք զքեզ 'ի բոլոր սրտէ . զքէն
խորհեսցուք 'ի բոլոր անձնէ . և քեզ միշտ
ցանկասցուք 'ի բոլոր մտաց . և զամ միտս և
զխորհուրդս մեր 'ի քեզ ուղղեսցուք . և զպա-
տիւ քո յամենայնի խնդրեսցուք . և զամենայն
գործս և զհոգս մեր՝ զմարմին և զհոգի մեր 'ի
ծառայութիւն քո նուիրեսցուք . և զընկերս
մեր իբրև զմեզ սիրեսցուք վասն սիրոյ քոյ .
և'ի վերայ բարեացն այլոց՝ իբրև 'ի վերայ մեր
բարեացն խնդասցուք , և չարեաց և վշտաց
նոցա ցաւակից լիցուք։

Հաց մեր հանապազորդ տուր մեզ
այսօր . զսիրելի որդին քո հայր երկնաւոր՝
զտէր մեր յիսուս քրիստոս տուր մեզ 'ի կերակուր և
յըմպելի . և զշնորհս հոգւոյդ սրբոյ մեզ դաս-
տիարակ և ձեռնտու պարգևեա։

Եւ թող մեզ զպարտիս մեր . 'ի ձեռն
ողորմութեան քո հայր երկնաւոր , և անձառելի
զօրութեամբ սիրելի որդւոյ քոյ տեառն մերոյ
յիսուսի քրիստոսի , և ամենաւատ աղաչեն բարութեան
հոգւոյդ սրբոյ , թող մեզ զմեղս մեր . զի մեք
որպէս մարդ մեղաք , և դու որպէս կարող
աստուած ողորմեա։

Որպէս և մեք թողումք մերոց պարտա-
պանաց . բարձ տէր 'ի սրտից մերոց զանգթու-

թիւն և զնախանձ. զի թերևս լիապէս և մեք թողութի՛ շնորհեսցուք յանցաւորացն մերոց. և զթշնամիս մեր՝ վասն քոյ սիրեսցուք, և ո՛չ ումեք չարի զչար փոխարէն հատուսցուք։

Եւ մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութի՛ն. այլ 'ի յայտնի և յաներևոյթ փորձութենէ ազատեա՛. և փրկեա՛ զմեզ 'ի չարէ, յանցելոցն և յայժմէն և որ գալոցն է. և զա՛մ գործս մեր հոգևորս և մարմնաւորս 'ի գիշերի և 'ի տուն-ջեան՝ 'ի բարին յաջողեա՛։

Զի քո՛ է արքայութիւն և զօրութիւն
և փառք յաւիտեանս, ամէն։
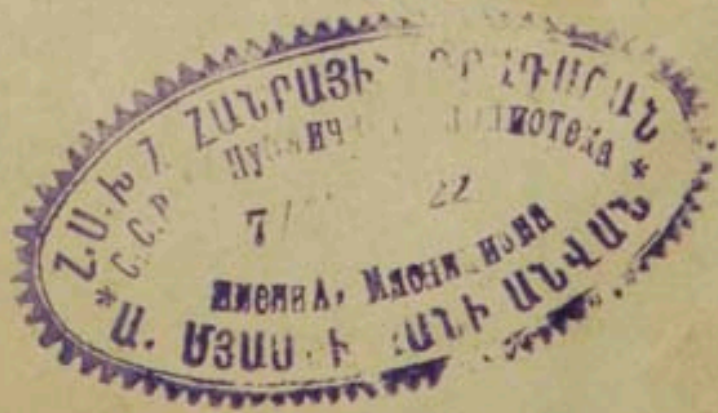
ՎԵՐՋ